

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Csávolszky Lajosról

Irta: Eötvös Károly.

Erélyesebb lelket, érdekesebb alakot, változatosabb életpályát, szeretetreméltóbb egyéniséget, nagyobb bölcslet s könnyebb véru gondolkozást nem ismertem életemben Csávolszky Lajosnál. Fél életen át voltam vele benső ismeretségben, bizalmas viszonyban, jó barátságban. Harminczhárom évig voltunk egy párton, egy közéleti táborban s folytattuk együtt a nehéz hazafias küzdelmet egyenlő meleg érzéssel s komoly köteleesség-tudással egyetlen eszméért, magyar nemzetünk függetlenségének diadalra jutásáért. Az volt mindennapi munkánk, hogy kortársaink agyát és szívére erre buzdítsuk, erre tegyük erőssé és alkalmassá. Husz esztendőn át voltam függetlenségi lapjának, az *Egyetértésnek* benső munkatársa s vezérírója. Itt jelentek meg elmékedéseim és buzdításaim, tele tüzzel-lánggal. Az ő elismerése volt legnagyobb örömöm. Sohase volt fukar az elismeréssel.

De én is ragaszkodtam hozzá. Mindennapi tanuja voltam benső családi életének s magánviszonyai örökké változó csodálatos szövevényeinek is. Nekem nem volt titkom ő előtt, neki is alig lehetett én előtt. Egészen ismer-

tem az embert s a benne forrongó hatalmas lelket.

Éppen tíz év előtt vizály támadt köztünk. Ki volt oka, mi lett következése, ma, a temetés napján nem való a nyilvánosság elé. Tíz év óta nem találkoztunk egymással. Nem az akarat hiányzott bennünk, hanem a kedvező alkalom. Halála mély fájdalmat okozott nekem s irodalmi működésem néhány porszemével oly szívesen járulok ahhoz, hogy ami az ő tüneményes életében derék volt és dicső, annak szerény, de méltó emléket állítsunk.

A régi függetlenségi párt nincs már meg. Ugy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Azok közül, akik e pártnak egy nemzedék előtt alapítói, fentartói, oszlopai s mindvégig elszánt harcosai voltak, a mai napig már csak hárman élünk: Csávolszky, Mocsáry és én. A többi elment örökre vagy a föld ölében, vagy a bécsi udvar kormányzó pártjának háborgó hullámaiban. Elmúlt most már Csávolszky is, a harmadik. Néhány tisztelő, néhány jó barát jelenlétében csaknem titkon szórták rá a siri hantot.

Csodálatos erők és gyöngeségek duzzasztották lelkét. Ez a lélek gazdag volt eszmékben, érzésekben, nagy cselekvések ösztöneiben. De nagy erényekben is. Ha egész életét hiven akarná valaki ismertetni, könyveket kellene írnia. S megérdemléné már csak azért is.

hogy azt a kort is, melyben élt, hiven ismerje meg a késő nemzedék.

Szegény, vagyontalan fiu volt, mikor irodalmi és politikai közéletének küszöbére lépett. Alig volt meg minden-napi kenyerre. Jól emlékszem, képviselő-sége kezdetén én és Urváry Lajos találkoztunk vele a Kigyó-téren s meghívtuk reggelire. Mohón evett és ivott jó kedvvel. Reggeli után azt mondá: az isten áldjon meg benneteket, nem is tudjátok, mit csináltatok. Két nap óta nem volt már egy falatom se, majd eldőltém az utczán. Pedig már akkor évek óta ragyogott tolla az ellenzék egyik hatalmas hirlapjának oldalán.

Koldus volt, de függetlenségi törekvéseink rajongó hive.

Azután hatalmas hirlapot alapított és vezetett. Lettek utóbb nagy birtokai, lett nagy uradalma is s az ország fővárosában tiz palotája s a Tisza part-jain több mint tizenöt mértföldes külön vasutvonala. Hosszu vasut magán uraként egyetlen férfi volt az országban.

Mérhetlen gazdag volt, fényben-jólétben élő, többnek, mint tizmilliónak ura. Az ország kormányzó emberei oly sokszor ott dőzsöltek vendégszerető asztalánál. De azért nem kellett neki se rang, se rend, se kitüntetés, se udvari hitvány ragyogás. Függetlenségi eszméinknek és törekvéseinknek csak oly

Egy férfi halt meg.

Irta: Déri Gyula.

Egy férfi halt meg.

Voltak magasztolói, mikor rengeteg vagyonnal rendelkezett, és voltak ócsárlói, amidőn elvesztette mindenét. Az egyik csodálatos lángésznek nevezte, a másik vakmerő tüzernek — én a férfit láttam benne mindig. A férfit, amilyennek lennie kell, amilyennek a római költő írja: si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinae.

Férfi volt az akarásban, a nagy czélok kitzésében, a czélhoz való rendíthetetlen hűségében, az erős szenvedélyben, és a kiméletlen harcban, melyet a sikerért két évtizeden át folytatott.

Férfi volt a meggyőződéséhez való ragaszkodásban, a szokimondásban, szaváért való helytállásban, gyors és biztos ítéletben, utjának megválasztásában és az akadályok eltírásában.

Láttam őt hatalmának, szerencsésének fővirágzó napjaiban; mikor milliókat forgatott a kezei között, kevesen állottak hozzá oly közel, mint én. És láttam őt elhagyatottan, szegényen, mikor még kevesebben maradtunk körülötte. Láttam őt élvezni a földi jólét irigységet keltő gyönyörűségeit, a nagy vagyon, nagy befolyás, hírnév és tekintély mámorparát fenékiig őrítve. Azután láttam a szegénység asztalánál, és azon az uton, mely a palotából a konyhába visz, szemlélője, sőt részese voltam a gigászi küzdelemnek, melyet előbb nagyuri egzisztenciájáért,

azután vagyona romjaiért folytatott az egész ellene zúdult ellenséges világgal. De egyet nem láttam soha, és nem látta sem ellensége, sem barátja: Csávolszky Lajost ingadozni. Mint nagyur elegánsan és vagyonához mértén tudott költekezni; kész vagyok hitet tenni rá, hogy sohasem a maga gyönyörűségeért tette. A négyes fekete fogatja huszezer koronájába került évenként, és ha csak kénytelen nem volt vele, nem ült rá. Egylovas bérkocsit használt, vagy gyalog szaladgált: Szabó Endre az „Üstökös“-ben egyszer le is rajzoltatta, amint kalimpázó kézzel rója az utczákat. Építettett vagy hét nagy házat, sohasem jutott eszébe a maga számára valami cifra palotaszerű lakosztályt emeltetni, azzal lefokozhatta volna az ingatlan bérértékét. De azért a reperezenciára is gondolt, mikor úgy látta, hogy szüksége van rá, és teheti, s bárha akkor már kilencz, vagy tizenegy háza is volt (néha ő maga se tudta pontosan) a más ember házában vett ki egy nagyuri lakást. Az ablakai a muzeumkertre nyitak tiz, vagy tizenkettő egy sorjában s vagy hatszázezer koronát érő ezüstnemű volt a pohárszékeken és a kredenczen. Kirakva, egy kínai stilusban remekelt szamovar magában huszezer koronát képviselt. Egy tizenkét személyre való óbócsi porcellánkészletért harminczkétezer koronát fizetett az aukciós házban, és még olcsón jutott hozzá. A butorai, tükrei, szőnyegei, függönyei kincseket értek, az egész lakását félmillió koronára becsülték.

És milyen vendégeket látott ebben a keleti pompában, s minő lakomákat adott! A nyolczvanas években, s a kilenczvenesek ele-

jén nem fordult meg Budapesten előkelő idegen, akit Csávolszkyhoz el ne vittek volna, és nem volt a közéletnek kiváló embere, aki onnan kimaradt. Néhányszor részt vettem ezeken a vacsorákon, s az akkor még fiatal újságírónak nagy örömet szerzett, hogy valahányszor meghívást kapott a szerkesztője estélyére, mindig egy-egy miniszterrel, vagy más kegyelmes urral kötött ismeretséget. S milyen estélyek voltak azok! Az ember, ha csak egy kicsit nem vigyázott, könnyen a nyakára hágott a házigazda egy-két száz koronájának csak az italokból. Például tartott egy gin-t, aminek az ára palackonként két font sterling volt ab London, s lilakékszintű palackja nem volt nagyobb egy öblögető orvosságos üvegnél. A kövér és rózsaszintű rajnai lazacra vajmi fölségesen izlett, és meg se ártott egyhamar, mint minden nemes nedű, mely csak beharangozza a mámort.

Egy ilyen lakoma után harmadnap a „Kispipa“ udvari különszobájában fedeztem föl Csávolszky Lajost. Töltött káposztát evett páros sertés rúadással és mohai fröcsesöt ivott hozzá. Nagyon nevetett, mikor meglátott. Nyomban meg is magyarázta, hogy mi hozta a bohém-tanyára. „Ki akarom kurálni egy kicsit a gyomromat.“ És egy cinikus flozól őszinteségével nevetett a saját élete komédiáján. „Ha én vacsorát adok, azt kell ennem, amit a vendégeim esznek, pedig kell az ördögnek az az étlap. Néha egy hétig sem eszem olyan jóízűt, mint most ebből a káposztából ettem. De káposztát csak nem adhatok nekik, mert el se jönne nekik többet, már pedig nekem szükségem van arra, hogy az

lelkessült, buzgó hive, sőt hőse volt akkor is, mint koldus korában.

Azután rettenetes balvégzet megfoztotta vagyonától, édes hitestársától, képviselői állásától s mindenétől. Az idő is rájárt, erői mintha lankadtak volna. De buzgalma, erős lelke, hazafi szíve s függetlenségi törekvéseinkért való elszánt rajongása nem ismert hanyatlást. Elővette irótollát s azzal dolgozott, míg a halál ki nem ütötte kezéből.

Aldó emlékezetünk örökdíjként örök nyugalma fölött.

A ravasz Szerbia.

Budapest, márczius 15.

Jegyzék megy, jegyzék jön Bécs és Belgrád között, a helyzet pedig marad változatlanul kétséges és kiszámíthatatlan. Az osztrák diplomácia föltétlen kudarcra ez a homály, mert a monarchia érdeke volna a világosság s Szerbiáé az, hogy tovább tartson a zavaros. Szerbiának minden napja nyereség, melylyel elodázhathatja a végleges döntést, először azért, mert a telő idő új nemzetközi bonyodalmakat hozhat, melyek esetleg jó széllel duzzasztják meg ismét az ő reményeinek a vitorláját, másodsor pedig azért, mert a fegyverkezéssel — minden titkos orosz és még titkosabb angol támogatás dacára — ezidőszereint még nincsen készen s minél később jön a háboru, teljesebb készséggel állanak ki a szerb csapatok a monarchia haderejével szemben. A mi érdekünk pedig éppen ellenkezőleg az, hogy akár háboru, akár állandó békekesség, legyen meg mihamarabb, hogy ha harc lesz, mihamarabb rajta üthessünk a félig kész Szerbián, hogyha pedig nem éri baj a békét, ne dobjuk ki tovább fölöslegesen azt a sok százmilliót, amit most a boszniai csapaterősítésekre és hadikészülődésekre költünk.

A most folyó diplomáciai csatározásban pedig Aehrenthal és segítő társai a nagy darab, esetlen Hanzl szerepét játsszák, a kalandor belgrádiak pedig a nyelvöltögető, fúrge és szemtelen utczakölyökét. Több mint egy hete a monarchia sürgős és háfározott választ követelt a liliputi ellenfél-

től, hogy mi a szándéka? Szerbia erre egy nagy halom körmönfont, értelmetlen körmondattal felelt, melyből csak annyit lehetett kihámozni, hogy Szerbia egyformán nyitva hagyja a béke révébe és a harci siker vezető ajtót. A monarchiától nem követel semmit, de ügyét „a nagyhatalmak törvényességére” bizza. A nagy darab Hanzl most újabb nekirugaszkodással akarta megfogni az utczakölyök nyakát: szigoruan fölszólította Szerbiát, magyarázza meg, mit akart mondani az első jegyzékben? A szerb utczakölyök azonban ismét ügyes fricskával kiperdült a Hanzl fogásából, azt válaszolta, hogy a mondanivalóit kellőképpen előadta az első jegyzékben.

Igy ment neki orrával a falnak újra az egész bécsi diplomácia. S Aehrenthalékkal együtt ott állunk a falnál mi is magyarok, osztrákok, az egész kettős monarchia. S ahogy látszik, ezen a falon tulra nem is jutunk másképp, csak erőszakos, hadi faltörő kos segítségével. A békereménység N. napról-napra hervadnak itthon is, Bécsben is, a külföldi közvéleményben is. Már csenevész, asszu levél, száraz, zörgős szirmu virág ez a reménység, legfeljebb ha a gyökerében, a fanatikus bizakodók optimizmusával öntözgetett földalatti szállban ha van némi élet, mely talán még kihajthat később, jobb időkben.

Kihajt-e valaha?

Berlinben úgy látszik kételkednek benne, mert nagyon sötéten ítélik meg a helyzetet. A londoni, a párisi lapok is peszsimisztikusan írják. A világ minden sarkában pedig már is pakolnak a hadi tudósítók, akik mint sötét, hullaszagra gyűlő madarak szoktak huzni a csataterék felé, hogy minden pillanatban készen álljanak az utazásra. Ezuttal itt nálunk nyílik meg a vés színjátékra kíváncsi népek előtt a színpad. És a magyar fiúk, magyar apák lesznek a szereplő aktorok. Szomorú hősi komédiások, akik kényszer terelésre, ok, cél, lelkesedés nélkül gyűlnek a férfias mezőkre. Az egész bonyodalomban egyedül ők a nem nevetségesek, hanem a szomoruan, véresen komolyak, akik bőrtüket viszik a piacra; azért, hogy okkupáció helyett annak-faltatott Bosznia; azért, hogy a császári ház hűsága, mohó hatalom-éhsége új terület esatoljon az uralma alatt levőhöz; azért, hogy a maguk vérevel mossák le azt a szégyent, melyet Aehrenthal tapintatlansága és sokszoros baklövése ejtett a monarchia nagyhatalmi presztizsén.

emberek tudják, hogy Csávolszkyéknál tegnap megint nagy vacsora volt.

Sietek megnyugtanni a még élő kegyelmes urakat, akik e vacsorák vendégei voltak, hogy nem rájuk volt neki szüksége, hanem amint magát igen zseniális tapintatossággal kifejezte, arra a hirre, hogy nála ki- és bejárnak a nagyurak. Ezt sokan megirigylük, és akit irigyelnek, az előtt nyitva van az ut a legmagasabb csucokra a mi társadalmunkban. Élő tanuk vannak rá, hogy mikor a négy fekete orosz trapperfogató óriási költségét fessegették előtte a bizalmasabb barátjai, és nevetgéltek, hogy leginkább türes hintó elé fogva jártatja a lovait: ezt válaszolta nekik: „Azt hiszitek, az a fogat nekem kell, vagy a feleségemnek? Az asszonynak csak boszuságot okoz, amiért sokba kerül, én meg örülök, ha nem kell ráülnöm. De ha arra gondolok, hogy hány embert ráz ki a sárga hideg a — kaszinóban, mikor ezt a négyest látják, akkor rögtön nem sajnálom érte sem a pénzt, sem a feleségem szemrehányásainak elszívását.” S hogy még nagyobb öröme teljék a fogatában, elszerezte a Károlyi Pista parádékoskocsit, fizetvén neki az eddigi 2400 korona helyett 3600, azaz háromezer-hatszáz koronát.

Es már most joggal kérdezheti mindenki, hogy miért volt mindez? Ez az osztelenséggel határos pazarlás? a sárga irigység felkeltésének ez a mohó és féktelen vágya?

Szóval, hogy mit akart hát nagyjában és egészben Csávolszky Lajos?

Most, ebben az ünnepélyes órában, mikor a temetőből jövök és még ujjaim hegyén a por nyoma, melyet koporsójára szórtam, s

mikor szemem minduntalan megnedvesedik, szeretett atyai barátom emlékének megdicsőítésére írva e sorokat, legtisztább szívvel esküszöm, hogy ez az ember sohasem akart egyebet, mint — Magyarország függetlenségét.

Erre szentelte egész életét, e cél felé hatolt jó és balsorsában, s ki őt oly közelről szemléltem, ismétélhetem, hogy nem láttam őt ingadozni sohasem.

Emlékszem rá, mikor a „Baloldalt” megindította 1864-ben. Mi volt akkor Csávolszky? Jónévű újságíró, akinek azonban a tollán kívül nem volt egyebe. Mi volt akkor a függetlenségi párt? Egy kis töredék, mely a koronázáskor hét tagból állott, s azóta csak lassan növekedett a balközépből kiváló elégedetlenekből. Maga Csávolszky is ilyen elégedetlen volt, aki korán megsejtette, hogy Tiszáék elvételére készülnek. Csernátóny már tudta, mi fog történni, de titkolódzott, és mikor Csávolszky belátott a lelke mélyére (ebben volt legnagyobb: a mások rejtett gondolatait kitalálni) és kérdéseivel falhoz szorította: a türelmét vesztett szerkesztő rárivallt: „Hát ha önnek annyira gyanus itt minden, és annyira fél attól, hogy a husos-fazekak mellé talál jutni, akkor csak menjen a szélsőbalra, és nyelje a száraz kortyokat!” „Már el is mentem!” felelt Csávolszky, és zsebében egyetlen krajczár nélkül nyomban otthagya az „Ellenőrt”, anélkül, hogy csak sejtelve is lett volna róla, hogy hol fogja felütni sátorfáját.

Az ilyen apró kis drámákat el szokták felejtetni az emberek, mert ugyan mi megcsodálni való van abban, ha egy újságíró

Ez ma a helyzet.

S kevés, nagyon kevés kilátás van rá, hogy ezek a vészjelző kilátások vigabbra forduljanak.

Budapest, márczius 15.

A főrendiház ülése. A főrendiház márczius hó 17-én, szerdán délelőtt 10 órakor ülést tart a következő napirenddel: 1. Elnöki előterjesztések; 2. a házadóról; 3. a tökekamat- és járadékadóról; 4. az általános kereseti adóról; 5. a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról; 6. a jövedelemadóról; 7. a közszolgáltatások egyesített kezeléséről; 8. a közadók kezeléséről szóló törvényjavaslatok és ezekkel kapcsolatosan az Országos Erdészeti Egyesületnek az adójavaslatokra vonatkozó kérvénye; 9. a jegyzőkönyv hitelesítése.

Kvassay István fölmentése. Mint felhivatalosan jelentik, Kvassay István miniszteri tanácsost a konstantinápolyi föltörvényeséknél viselt előző állásától saját kérelmére fölmentették és a törvényszerű nyugdíjjal ideiglenes nyugállományba helyezték.

A főrendek értekezlete. A főrendiház elnöke a következő körözüvényt küldte szét a főrendiház tagjainak:

Körözüvény! Felkérem a méltóságos főrendeket, hogy a főrendiház ülésezési idejének és módzatainak megbeszélése céljából f. hó 17-én, szerdán délután öt órakor a főrendiház értekezleti termében tartandó értekezleten megjelenjen méltóztassanak. Budapest, 1909. márczius hó 14-én, gróf Desseoffy Aurél s. k.

Kmety Károly beszámolója. Kmety Károly, Esztergom város országgyűlési képviselője, az egyetem kiváló közjogtanára, az „Egyetértés” fűmunkatársa vasárnap beszámolóbeszédet mondott választói előtt.

Beszédében kimerítően foglalkozott a politikai helyzettel és kifejtette azon meggyőződését, hogy ez nemcsak politikai, nemcsak kormányválsághoz, hanem a legutóbbi nemzeti ellentállásnál is nehezebb alkotmányválsághoz vezethet. Az alkotmányválság magva a bankkérdés, mert a függetlenségi párt ebben a pontban nem enged. A párt már lemondott sok minderről, de a bankra vonatkozó követeléseiről nem mondhat le, mert becsületbeli kérdést képez számára. Tiltakozik azon vád ellen, mintha a 48-as párt a bankkérdést a válság előidézője céljából mesterségesen aktuálisá tette volna. E pont régebben van a párt programjában. Is-

otthagy egy havi hatvan- vagy nyolcvanforintos állást? Pedig van benne csodálni való, mert az a néhány forint fizetés a legszükségesebbeket jelenti, a legutolsó feltételt a tisztességes egzisztenciának, a hiánya pedig a legsötétebb nyomorúságot és megaláztatást, kezdve a mindennapi kenyér elfogyásán és végezve a hajléktalanságon, ami az ilyen válságok után matematikai pontossággal mind beszokott következni a legközelebbi hónap első napján.

Azért csak azt mondom: hogy Csávolszky egész ember, ekkor mutatta meg először. Ő Magyarország függetlenségére esküdött föl, mikor látta, hogy a fegyvertársai cserbenhagyják a zászlót, meggondolász nélkül, sőt izzó haraggal a szívében, felháborodva és megundorodva hátat fordított nekik.

Azután láttam őt először is küzdeni egy új egzisztenciáért. Azután küzdeni egy új, erős párt megteremtésért. Rettenetes küzdelem volt, hihetetlen, mesébe való; vérverejtékes erőlködésekkel, apró de érzékeny sebeket osztó katasztrófákkal. A tenyérszi újság mindennap a bukás szélén eviczkél, nincs pénz a nyomdára, nincs pénz — postabélyegekre. Csávolszky időközben képviselő lesz, de ez nem tartóztatja vissza attól, hogy egy hideg és sötét decemberi napon maga hordja ki az újságot. S mert sálbaburkolt arczát sehol föl nem ismerték, egy egész héttig így segít magán. Mindezeket bőven megírtam az „Egyetértés” történetében, melyet a lap negyvenéves fennállása fordulóján adott ki.

Az az ember, aki ilyeneket csinál, az — akar valamit. Hogy mit? megmutatták a sí-

Készülődés a háborúra.

— Szerbia válasza miatt. —

Budapest, márczius 15.

A bécsi szerb követ ma adta át külügyi hivatalunknak Szerbia válaszát a monarchia jegyzékére, melyet gróf Forgách belgrádi követünk e hó 6-án nyújtott át a szerb kormánynak. Szerbia válasza — mint már előre jelentettük — ismét a kerülgetések mesterművének bizonyult. Nagyjában inkább a kereskedelmi szerződéssel foglalkozik, amennyiben a diplomáciai kérdésekben a márczius 10-iki körjegyzékére utal. Hogy e válasszal Bécsben nincsenek megelégedve, az természetes, mert gróf Forgách előterjesztésében foglalt kérdésekre alig, vagy egyáltalán nem reflektál. Gróf Forgách tudvalevőleg a szerb kormánynyal közölte, hogy az osztrák és a magyar kormánynak, tekintettel Szerbia politikai magatartására, nincsenek abban a helyzetben, hogy a kereskedelmi szerződést a parlamentek elé terjesszék. Ezenkívül azon reményének adott kifejezést, hogy Szerbia megváltoztatja politikai magatartását Bosznia és Hercegovinával szemben. E kérdésben természetesen benne foglaltatik az is, hogy Szerbia nem folytatja fegyverkezését.

A szerb felelet a sablonos és a diplomáciai érintkezésben szokásos udvariassági kijelentésekkel ad kifejezést barátságos szándékának és hozzájárulását adja ahhoz, hogy a monarchiával megkötött kereskedelmi szerződés ideiglenesen december 31-ig meghosszabbíttassék, ha a parlamentáris viszonyaink nem engednék meg annak elintézését márczius 31-éig. A boszniai kérdésben pedig ragaszkodik előbbi jegyzékében tett kijelentéséhez. Egyszóval Szerbia nem mond le a rekompenciáról, hanem burkolt formában, igényeit fenntartja és hogy ennek kellő súlyt adjon, folytatja fegyverkezését. Ez pedig mindenre jogosít, csak azon feltevésre nem, hogy Szerbia hékét akar. Belgrádban nagyon jól tudják, hogy a monarchiának nem áll érdekében Szerbiát megtámadni és ha ennek dacára fegyverkeznek, ez annak jele, hogy Szerbiának vannak céljai, melyet esetleg fegyverrel kész megvalósítani.

Tekintve a szerb válasz homályosságát, Bécsből újabb kérdést fognak intézni

Csávolszky, senkit sem rántott magával és ha néhány bank elvesztett is miatta bizonyos ezreket, ez a veszteség az ő kezén forgott millióhoz képest oly jelentéktelen volt, hogy sekisem érezte meg.

Vajjon hány tönkrement pénzember halálakor lehet hasonlót mondani?

Végül még egyet. Kevesen tudják, hogy Csávolszky nagyon könnyen menekülhetett volna az anyagi bukástól, és pedig mintegy hat hónappal azelőtt, hogy tönkrement, V. Imre, volt képviselőtől tudom, hogy az 1898-ik év telén egy pénzcsoporthoz igen elfogadható ajánlatot tett Csávolszkyknak, tudniillik, 1.200.000 koronát ígért neki az összes vagyonáért. És Csávolszky ezt az ajánlatot visszautasította.

Később szemrehányást tettem neki emiatt.

— Nem lehetett elfogadnom, — szolt igaztalan. — A lapra akartak befolyást gyakorolni. Egész életem célját, harminczestendő munkámat láttam veszélyeztetve. Azután azt hittem, hogy a vagyonom többet is ér. Mindent a kezemben akartam tartani, hogy minden adósságot törleszsek, és akkor öt-hatmillióm legyen. Ezzel lehetett volna valamit csinálni, a lappal a kezemben. De 1.200.000 koronával, mint mások fizetett szerkesztője — elbir engemet ilyen helyzetben képzelni? A feleségem sirt, a kezét tördelte, rimánkodott, hogy fogadjam el és vonuljunk a magánéletbe. Én be akartam fejezni a munkámat...

És erről az emberről nekem kell hirdetni, esküdözve, hogy ez egész férfi volt, a legnagyobb szabású politikus, a legerősebb akaratú jellem, akit valaha a magyar föld szült.

Belgrádba. Ezt maga Aehrenthal külügyminiszter jelentette ki, az osztrák delegátusok tiszteletére adott ebéden. A külügyminiszter rámutatott arra az eshetőségre is, hogy esetleg szükség lesz erősebb katonai nyomást gyakorolni a szerb kormánynak. Ez röviden annyit jelent, hogy a monarchia katonai demonstrációra készül, ami még nem jelent ugyan háborút, de nagyon provokatív lépés. Valószínűleg nehévy hadtest mozgósításából fog állni, ami kellő súlyt ad majd gróf Forgách újabb lépésének.

Aehrenthal külügyminiszter messzebbmenő katonai intézkedéseket csak arra az esetre helyez kilátásba, ha Szerbia támadó szándékot árul el. Előszóval tehát erre a lépésre annyi, hogy Szerbia fegyverkezését folytassa és hadseregének egy részével oly módon diszponáljon, amelyből a monarchia támadó szándékot lát. Külügyi hivatalunknak tehát módjában áll most bármely pillanatban alkalmaztatni a messzebbmenő katonai intézkedéseket, mert Szerbia fegyverkezése már oly stádiumba lépett, melyet egy nagyhatalom sem nézne összetett kézzel. A határon szervezett banda-csoportok vannak tervszerűen felállítva, melyek csak intésre várnak, hogy betörjenek Bosznia és Hercegovinába. Oroszországból csapatosan érkeznek az önkéntesek, kik bizonyára nem azért keltek oly messze utra, hogy Szerbiában városról városra ünnepeztessék magukat. A szerb kormánynak az a kijelentése sem volt őszinte, hogy a határon nem erősítették meg a csapatokat. György herceg ugyanis a napokban szemlét fog tartani a határra vezényelt csapatok felett, ami bizonyos, hogy azok a hírek, melyek a szerb csapatoknak a határon való felállításáról számolnak be, valóságos alapulnak.

E szerint a külügyi hivatalunk bármely időben megállapíthatja, hogy Szerbiának támadó szándékai vannak.

Mai hireink a következők:

Válasz a monarchia jegyzékére.

Dr. Milovanovics külügyminiszter tegnap a bécsi szerb követhez a következő táviratot intézte:

„Van szerencsém önt fölkérni, hogy a cs. és kir. kormánynak arra a közlésére, amelyet a belgrádi osztrák-magyar követ a cs. és kir. kormány megbízásából e hó 6-án tett, a következő választ adni sziveskedjék:

A szerb kormány e hónap 10-iki körtáviratában, amely a cs. és kir. kormánynak épp úgy, mint a berlini szerződés összes többi szignatárius hatalmainak átnyújtott, kifejtette a bosznia-hercegovinai kérdésben álláspontját és megállapította, hogy Szerbia, abból a föltevésből indulva ki, hogy Szerbia és Ausztria-Magyarország között a jogi viszony változatlan maradt, a kölcsönöség alapján folytatónak megjelölni kíván a szomszédi viszonyból folyó kötelezettségeknek és ápolni kívánja azon viszonyt, amely a kölcsönös anyagi érdekek folyománya. Ez alapján a kir. kormány azon a véleményen van, hogy a két állam anyagi érdekének épp úgy, mint azon helyzetnek, amelyet a múlt évben megkötött és Szerbiában már törvényerőre emelkedett szerződés teremtett, a legjobban az felelne meg, ha Ausztria és Magyarország kormányai a bécsi és budapesti parlamentnek a kereskedelmi szerződést elfogadtatás céljából előterjesztenék, dacára, hogy az annak ratifikálására megállapított határidő elmúlt. E szerződésnek a parlamentek által való elfogadása elkerülhetővé tenné a szerződéses viszony szünetelését. A szerződés elvetése által vagy megbízható alap volna nyerhető esetleges új kereskedelmi szerződést célzó tárgyalások számára, vagy ellenkezőleg, a parlamentek és az azokban uralkodó agrárius áramlatok hajlandóságára való tekintettel, az a meggyőződés foglalna tért, hogy a Szerbia és Ausztria-Magyarország közötti tarifaszereződés megkötéséről egyáltalában le kell mondani.

Arra az esetre, ha Ausztria-Magyarország az idő rövidsége, vagy parlamentári viszonyok miatt a megkötött kereskedelmi

szerződést a parlamentekben e hónap 31-ig nem intézhetné el, a királyi kormány kész hozzájárulni ahhoz a javaslatához, hogy e szerződés érvényessége ideiglenesen a f. é. december 31-ig meghosszabbíttassék.

A szerb válaszcsoport ma délelőtt 9 órakor érkezett meg. A választ, amely francia nyelven van írva, nem titkosjegyi táviratban küldték Bécsbe, hogy mennél hamarabb át lehessen nyújtani a külügyi kormánynak. Előzetes megállapodás volt a szerb követ és a külügyminisztérium között az, hogy Szimics délután öt-hat óra között nyújtsa át a jegyzéket a külügyminisztérium palotájában. Ennek folytán délután hat órakor dr. Szimics György szerb követ megjelent a külügyminisztériumban és átnyújtotta kormányának jegyzékét gróf Forgách belgrádi osztrák-magyar követ előterjesztésére. A kormányhoz közelálló körökből a válasz előrelátható hatásáról a következőket közlik:

Ha a szerb jegyzék szövege megegyezik azzal a távirati értesítéssel, amelyet még tegnap közöltek Belgrádból, akkor megállapítható, hogy a szerb válasz nem hozhatja meg a monarchia részéről kívánt megoldást. Annyi kétségtelennek látszik, hogy a belgrádi jegyzék még mindig nem zárja ki a közvetlen tárgyalások lehetőségét Ausztria-Magyarország és Szerbia közt, ámbár távolról sem oszlatja el azokat a lényeges ellentéteket, amelyek a bécsi külügyi kormány álláspontja és a belgrádi kormány felfogása között fennállottak. Ausztria-Magyarország határozott választ kívánt, hogy a helyzet véglegesen tisztázódjék. Szerbia ellenben azon iparkodik, hogy mentől nagyobb legyen a bizonytalanság. A bécsi külügyi kormány a szerb kérdést végleges megoldásra akarja juttatni, a szerb kormány azonban azt szeretné, ha nyitva maradna minden ellentét. Remélhető, hogy Szerbia nem hallgat az orosz, francia és angol sajtóra, amely egyre unszolja és bujtogatja, hogy ne lépjen közvetlenül tárgyalásokra az osztrák-magyar monarchiával. Mindenesetre kívánatos, hogy a szerb kormány a saját jól felfogott érdekében szivlelje meg az osztrák-magyar monarchia jóakaró tanácsát. Szinte felesleges még egyszer hangsúlyozni, hogy Ausztria-Magyarország tiszta helyzetet kíván és azokon a tárgyalásokon, amelyeknek útját és lehetőségét a belgrádi válasz még mindig nem zárja el, hamarosan ki fog derülni, vajjon hajlandó-e a szerb kormány számolni Ausztria-Magyarország rendíthetetlen álláspontjával.

Holnap a közös miniszteri tanácskozáson báró Aehrenthal referálni fog a szerb jegyzékről és meg fogja hallgatni a két miniszterelnök véleményét. Csak aztán fog a közös külügyminisztérium határozni a további lépések felől. A szerb jegyzékre valószínűleg azt fogja válaszolni a monarchia, hogy megelégedéssel veszi tudomásul Szerbiának azt a hajlandóságát, hogy Ausztria-Magyarországgal a gazdasági kérdésekről tárgyaljon, de másrészt utalni fog arra, hogy a jegyzék a fő kérdésre adós maradt a válasszal. Ha Szerbia újabb jegyzéke megint nem lesz kielégítő, akkor az osztrák-magyar monarchia egészen világosan értésére fogja adni a belgrádi kormánynak, hogy milyen feltételeket szab a helyzet tisztázására.

A válasz hatása.

Bécsi mértékadó helyen Szerbia válaszát illetőleg a fölfogás a következő: A báró Aehrenthal közös külügyminiszternek Szimics szerb követ által átadott szerb jegyzék politikai része nem kielégítő. Szerbia ezáltal sem nyilatkozik határozottan, hogy Boszniára vonatkozó

plitikájáról lemond. A mai jegyzékben is tehát az a szándékosság látszik, hogy e kérdést nyitva tartásuk. Szerbia, úgy látszik, az angol, a francia és az orosz hírlapok ama közléseinek befolyása alatt áll, melyek szerint Szerbia első körjegyzéke kielégítő. A magyar és az ausztriai sajtónak Szerbiához intézett intései nem igen fogtak rajta. Amde remélni lehet, hogy Szerbia később meg fog erről győződni, hogy nekünk, mielőtt más tárgyalásokba bocsátkoznánk, a politikai vonatkozás tisztázásához ragaszkodnunk kell. Ausztria-Magyarország és Szerbia álláspontja között az a legfőbb különbség, hogy mi teljesen tiszta helyzetet akarunk teremteni, Szerbia ellenben a kérdés elintézését huzni-halasztani igyekszik, hogy később szükségé szerint ismét fölvesse azt. Könnyen megítélhető, melyik álláspont a helyesebb és békésebb.

A jegyzék kereskedelempolitikai tartalmára nézve megjegyzendő, hogy azt a kérdést, vajon a szerb kereskedelmi szerződés a parlamentek elé terjesztés-e, vagy se, a magyar, illetve az osztrák kormánynak kell döntenie. Különös föltevésnek kell tekinteni, hogy Szerbia e tekintetben nekünk tanácsot akar adni. Annyi bizonyos, hogy Magyarország és Ausztria agrárelemei bizonyos elégtétellel vehetnek tudomást arról, hogy a szerb jegyzék értelmében messzeemenő díjazási engedmények alapján való esetleges új tanácskozások kizártnak tekintendők.

Végül kiemelendő, hogy a szerb jegyzék tekintetbevételével a helyzetet egyáltalán nem lehet úgy fölfogni, hogy elhangzott az utolsó szó; ellenkezésképp, úgy látják, hogy a tárgyalások folytatása lehetséges és azon a véleményen vannak, hogy a fondl még nem szakadt el.

Berlinben az a nézet, hogy a helyzet az utolsó 24 órában jelentékenyen rosszabbodott. Német illetékes körökben a szerb választ teljesen ki nem elégítőnek mondják. Növeli a veszedelmet a szandzsák-kérdés s mértékadó helyen nem titkolják, hogy aggodalommal néznek a fejlemények elébe s nem tartják kizártnak a háborus bonyodalmakat. Beavatott helyen tulajdonképpen pesszimisztikus felfogás s már arról beszélnek, hogy Vilmos császár csak akkor utazik Korfuba, ha a háboru veszedelme egészen elmúlik. Az ellentétes híresztelésekkel szemben mértékadó részről nyomatékosan hangsúlyozták, hogy a német birodalom szilárdan áll az osztrák-magyar monarchia mellett és a szövetségi hűség követelményeinek legvégső konzekvenciáját is kész levonni.

Párisi jelentések szerint a francia kormányhoz Belgrádból ma olyan hírek jöttek, amelyek arra vallanak, hogy Szerbiában biztosra veszik az ellenségeskedés kitörését. Már csak abban az esetben lehetne szó a konfliktus békés megoldásáról, ha a francia kormány Bécsben közvetítőként lépne fel. Erre alkalmasnak kínálkoznék az a terv, hogy a szandzsákon át vezetendő utat, amelyet eredetileg Szerbia és Montenegró számára kívánt biztosítani Oroszország, megnyitnák Ausztria-Magyarország számára is, hogy ily módon az osztrák-magyar monarchia belássa bizalmatlanságának jogosulatlan voltát. Párisi vezető körökben nem idegenkednek ettől a lépéstől, de a kezdeményezést az orosz kormányra szeretnék bízni.

Londonból a következőket jelentik: A belgrádi kormány mai jegyzéke után, amelyben válaszul gróf Forgách mult heti felszólalására. Londonban a legrosszabbtól tartanak, annál is inkább, mert egyidejűleg Szerbia folytatja hadikészülődéseit. A „Times” ma vezető helyen foglalkozik a szerb kérdéssel és óva inti Milovanovicot elhamarkodott lépésektől, mert Szerbiának még egy szerencsés háborut is nagyon drágán kellene megfizetnie.

A „Zeit” estilapja állítólag nagyon előkelő s beavatott részről kapta a következő értesülést:

A szerb kormány újabb próbára teszi az osztrák-magyar monarchia türelmét. A mai jegyzék hangja világosan megmutatja, mely részen van az igazság és melyik az a fél, amely a béke fenntartására törekszik. Gróf Forgách félreértést kizáró módon feltette a kérdést, amelyre nyílt választ kért.

Ha tehát most a belgrádi kormány felelet helyett utal a 10-én küldött körjegyzékre, amely semmitmondó, akkor meg lehet állapítani, hogy a helyzet távolról sem tisztázódott. A bécsi külügyi kormány meg fogja vitatni az osztrák és a magyar kormánnyal, hogy mit válaszoljon a mai jegyzékre.

Erősebb katonai nyomás?

Báró Aehrenthal tegnapelőtt parlamenti ebédet adott, amelyre a képviselőháznak és az urakházának számos tagját meghívta. Abból a beszélgetésből, amelyet a külügyminiszter ez alkalommal vendégeivel folytatott, a mostani helyzetről a következő képet lehet megalkotni:

Mindenekelőtt meg kell várni, hogy mi lesz a tartalma annak a jegyzéknek, amelylyel a belgrádi kabinet gróf Forgách előterjesztésére válaszolni fog. Előre látható, hogy ez a jegyzék is kitérő lesz és hogy kénytelenek leszünk újabb fölvilágosítást követelni. Ha Szerbia valamely erőszakos cselekedetével vagy viselkedésének durvaságával nem változtatta meg a helyzetet, akkor remélhető, hogy az események igazolni fogják a békés eszközöket. Valószínűleg szükséges lesz, hogy a monarchia erősebb katonai nyomást gyakoroljon, de ezzel még nem mondják azt, hogy a mostani mértéken túl kellene menni. Ez csak akkor válnék szükségessé, ha Szerbia politikailag vagy katonailag támadó álláspontra helyezkednék. Ha Ausztria és Magyarország további fölvilágosításokat követelne Belgrádban, akkor ez valószínűleg más kabineteket is arra fog indítani, hogy Belgrádban hasonló lépéseket tegyenek, ami a megegyezést megkönnyítené. Eddig még semmi sem történt, ami szükségessé tenné, hogy a monarchia eddigi nyugodt politikájától eltérjen. Az osztrák és magyar diplomácia jelszava még mindig: Nyugalom és türelem.

Szerbia lázasan fegyverkezik.

A legutóbbi napokban tartott miniszteri tanácskozásokon, melyeken több ízben maga a király is résztvett, felülkerekedtek az Ausztria-Magyarországgal szemben ellenséges hangok. Ebben a részben Novakovic miniszterelnök foglalt a legerélyesebben állást a monarchia ellen, míg Pasic és Milovanovic azon igyekeztek, hogy a hangulatot békésebb irányba tereljék. Péter király passzív viselkedést tanusított. A legutolsó tanácskozás nagyon izgatottan folyt le. Zivkovic hadügyminiszter szemmel láthatólag a háboru karjaiba hajtja az országot. A fegyverkezéseket lázasan folytatják. A bosnyák határra folyton új csapatokat küldenek. Szombatn este egy katonai vonatot indítottak utnak, amely a Drina-hadosztály részére lőszerket és kézi bombákat vitt. A rendes fegyverkezéseken kívül, a hadügyminisztérium a bandák felfegyverzését is nagy erőlyel folytatja. A banda-akció, úgy látszik, Zivkovic hadügyi miniszter terveiben egyáltalán nagy szerepet játszik. A helyzet nagyon komoly, a polgári körök hangulata azonban egyáltalán nem valami lelkes és ezekben a körökben nem osztják a katonai körök bizakodását. A kereskedővilág nyugodt, de tele van aggodalmakkal. Már számolnak azzal az eshetőséggel, hogy Ausztria-Magyarország komoly lépéseket fog tenni. Sok család máris az ország belsejébe költözött.

A honvédelmi bizottság közlése, hogy György trónörökös legközelebb szemlét fog tartani a Bosznia és O-Szerbia határán összevont szerb csapatok felett. A hadügyminiszter helyeselte a trónörökösnek ezt az elhatározását, a külügyminiszter azonban ellenezte. A trónörökös a szemlére a vezérkar főnöke is el fogja kísérni.

Montenegro is készül.

Montenegróban lázasan folytatják a fegyverkezést. Az összes iskolák zárva vannak s az egész férfi lakosságot a tizenhat éves fiuktól kezdve fegyverrel és hadiszerrrel látták el. A papok a szöszékről hirdetik az Ausztria-Magyarország ellen való háborut és különösen vallási okokat hoznak föl, amelyekkel a háboru

szükségét bizonyítgatják; azt mondják, hogy Ausztria és Magyarország ki akarják szorítani a Balkán-félszigetről a pravoszlávást. Egy orosz gőzös néhány nappal ezelőtt Antiváribába fegyvert és hadiszert hozott. Angol czegektől is sok hadiszert érkezett az utóbbi napokban.

Cettinjébe ma orosz és olasz tüzetisztek érkeztek, hogy a legénységet betanítsák annak a 14. gyorstüzelő ágyúnak kezelésére, amelyek nemrég érkeztek Olaszországból.

Megcáfolt mozgósítás.

Illetékes helyen annak kijelentésére hatalmazták fel a „Budapesti Tudósítót”, hogy a mozgósításra vonatkozólag Budapesten ma elterjedt híreszteléseknek semmi tényleges alapjuk nincs. A függő kérdések a diplomácia kezében vannak és a mi részünkről semminő katonai intézkedés nem történt.

Diplomaták tárgyalása.

A helyzet válságos voltát bizonyítja az a körülmény, hogy a belgrádi diplomaták egymás közt és a külügyminiszterrel szakadatlanul tanácskoznak. Az orosz és az angol követek ismételtén meglátogatták Milovanovicot s a szerb jegyzékről tanácskoztak vele. Váratlanul megjelent György trónörökös s ottmaradt a konferencián.

A Zvono mai száma jelenti, hogy Aehrenthal ma megmondta Szimicsnek, Forgách pedig Milovanovicnak, hogy feltétlenül szükséges a közvetlen tárgyalás Ausztria-Magyarország és Szerbia között, mert csak így tisztázható a helyzet és csak ily módon lehet a békét fentartani. A döntő szerb minisztertanácsban Novakovic miniszterelnök kijelentette, hogy a boszniai kérdésben nem szabad meghúrálni, annál is kevésbbé, mert a szerb választást Pétervárott helyesléssel fogadták. Ugyane lap jelentése szerint Nisben sok tiszt letartóztatott hazaárulás miatt.

Berlinben is a nagykövetek ma folytonosan tanácskoztak. Szögyény-Marich László osztrák-magyar nagykövet hosszasan tanácskozott az olasz nagykövettel, majd a francia nagykövettel. Este valamennyi nagykövet a császárhoz hivatalos ebédre.

Belgrádban nagy az öröm a jegyzék miatt. Dicsőítik a kormányt, amiért ügyesen sikerült különválasztani a boszniai kérdést a kereskedelmi szerződés ügyétől és kifejezésre juttatnia, hogy míg az annexió európai ügy, addig a kereskedelmi szerződés dolga kizárólag Szerbiát és az osztrák-magyar monarchiát illeti. Belgrádban meg vannak arról győződve, hogy Bécsben nem lesznek meglepődve a válaszal.

Az orosz önkéntesek.

Ujongással fogadták Belgrádban azt a konstantinápolyi hírt, hogy oda kétezer orosz önkéntes érkezett kétszáz orosz tiszttel és azonnal folytatták útjukat Belgrád felé. A honvédelmi bizottság tagjai Pirotig elébe fognak utazni az orosz önkénteseknek. A hadügyminiszter bizalmasan közölte a szkupstinával, hogy minden husz-negyvennyolc éves férfit fölfegyvereztek és még van hadiszert 50,000 önkéntes fölfegyverzésére. 14 ezer szerb önkéntes fölfegyverzése most történik meg. Bulgáriából jelentés jött, hogy hatezer önkéntest szereltek fel. A helyzet komolysága mellett bizonyít, hogy Sándor herceg visszaérkezett a délvidekről és megjött a király fivére, Arzén herceg is. A honvédelmi bizottság felszólítást intézett az önkéntesekhez, hogy legyenek készen, mert a háboru minden pillanatban kitörhet. Nagy lelkesedéssel fogadták ma Belgrádban a megérkezett orosz kozákokat, akiknek üdvözlésére nagy tömeg ment ki a vasúthoz.

Péter király nyíltan megmondta környezetének, hogy az ő békés törekvései meghiusulnak a szkupstina és a hadsereg engesztelhetetlenségén. Milovanovic minden áron a béke fenntartását kívánja, azonban nincs befolyása Pasic hiveire. Azt is mondta a király, hogy

szívesen leköszönne a trónról, ha ily módon reménye volna, hogy a háború veszedelme elmúlik. A legnagyobb akadály a békének a szenvedélyes fiatal trónörökös. Az összeesküvők pártja arra kérte a királyt, hogy vegye erőlyesen kezébe a kormány gyeplőjét és akadályozza meg a háború kitörését, amely könnyen a dinasztia vesztét vonhatja maga után.

Szerbia és Törökország.

A török kormány hadiszertviteli tilalmát az 1903. évből való török-szerb kereskedelmi szerződés nem mondta föl s ennél fogva ma is érvényben van. Az említett szakasz azt határozza, hogy sem robbanóanyag, sem hadiszert, sem fegyver nem vihető be Törökországba és nem szállítható Törökországon keresztül. A tilalom igazi okát abban kell keresni, hogy a török kormány attól fél, hogy a szerbek a hadiszert a szandzsákba való betörésre vagy Törökország ellen való háborúra használhatnák. Egy Szerbiának szóló lővőszert- és dinamit-rakományt további intézkedésig a szalonikii lővőszert-raktárba raktározták be.

A szerb szkupstina titkos üléseiről, melyek a múlt hó végén fejeztettek be, csak most tudunk meg közelebbi adatokat. A legérdekesebb az, hogy a szerb propagandának tevékenysége számára újabb tért nyitottak meg, mivel Balugdsic főkonzul és a képviselők Bosznia és Hercegovina „eladása” miatt a török kormányt megtámadták. Azt az óhaját fejezték ki, hogy Törökország adja el a szandzsákot Szerbiának, de mert ez valószínűtlennek látszott, több képviselő azt az óhaját fejezte ki: Szerbia jogáért a választó kerületekben most hangulatot csinálnak, hogy a szandzsák felé forduljanak, ha Boszniába nem engedik őket. Ebben van talán a fővő szerb politikának terve. Konstantinápolyból jelentik, hogy a török hadügyminisztérium rendelkezése a szerb határon négy zászlóalját koncentrálnak.

Milovanovic külügyminiszter a konstantinápolyi szerb követet utasította, hogy a portánál a legerélyesebben csafolja meg azon elterjedt híreket, amelyek szerint Szerbia betörni szándékozik a novibazári szandzsákba. A követ egyúttal utasítást kapott annak kijelentésére, hogy Szerbia ily kalandokra nem is gondol.

Azt a 170 tonna hadiszert, mely tegnap érkezett Szalonikibe Szerbia számára, ma partraszállították és hir szerint továbbítani fogják Szerbia felé.

Beavatott helyről való közlések szerint szerb hadiszerek török területen át való szállításának újból való megengedése ideiglenes, bizonyos mértékű szorító intézkedés. Hadiszerek keresztvitelének megengedése az előző kabinetben magától Kiamil basától származik, aki e kérdésben a kormány többi tagjai, főleg a hadügyminiszter tanácsának meghallgatása nélkül döntött.

A szkupstina és a kereskedelmi szerződés.

A szkupstina mai ülésén a minimális tarifajavaslatot tárgyalta. Sztoján Protics pénzügyminiszter kifejti, hogy a kormány azért nyújtotta be a javaslatot, hogy meggátolja a szerb kereskedők károsodását. Az Ausztria-Magyarországgal a múlt évben kötött kereskedelmi szerződést a szkupstina immár elfogadta, Ausztria-Magyarország két parlamentje azonban ezt még nem fogadta el, bár Szerbia és a monarchia között a kereskedelmi provizórium már e hónap 31-én lejár. Szimics ifju-radikális helyesli a kormány eljárását. Rivnic nacionalista kijelenti, hogy a szkupstina sohasem fog olyan kormányt támogatni, amely megkísérelné gazdasági előnyökért elárulni Szerbia nemzeti érdekeit. Kereskedő léte kijelenti, hogy a szerb nemzeti érdekekért minden szerb kész teljes vagyonát és ha kell, életét is feláldozni. A minimális vámtarifa mindenesetre szükséges. Pavlovics haladópartí rámutat arra, hogy Ausztria-Magyarország a gazdasági kérdéseket össze akarja keverni a politikai kérdésekkel. Szerbiában azonban senki sem gondol arra, hogy pillanatnyi gazdasági előnyökért feladja a nemzeti érdekeket. Ezután a törvényjavaslatot első olvasásban egyhangulag elfogadták.

Lapvélemények.

A szerb sajtóban a válaszügyeket örömmel fogadták, miután férfias szónak tartják, amelyvel a szerb kormány Szerbia álláspontját világosan ki-domborította. A „Politika” című lap ezt írja: Minden szerb bizonyára örülni fog a válasznak. A szerb kormány ez alkalommal úgy válaszolt, amint azt az egész ország kívánta. A bécsi és a budapesti lapok, amelyek a szerb sajtó magatartásából következtetve előre látták, hogy a szerb válasz ilyen lesz, arról adnak hírt, hogy a monarchia külügyi kormánya új lépést fog Belgrádban tenni és pedig sokkal élesebb formában. Ezt megteheti! Ha tudja és akarja, ultimátumot is küldhet.

A francia sajtót ugylátszik kezdi elhagyni higgadsága. A „Temps” a következőket írja: Báró Aehrenthal néhány nap óta az alkalmazkodás hiányával lep meg bennünket. Ha Ausztria-Magyarország nem akarja a háborút, amely nagyon kétséges dicsőséggel vagy előnyökkel járna, és nem hisszük, hogy akarja, úgy most jó alkalma van Szerbia lemondását a területi követelésekről leszögezni és Szerbiához való viszonyát a konferencia programján feltétlenül kívül eső kereskedelmi szerződés ügyében folytatandó tárgyalásokra redukálni.

A „Journal de Debats” hevesen kritizálja Hanotaux cikket a konferencia ellen, amelyben ez többek között azt írja: Mikor fogunk végre felhagyni azzal, hogy bennünket a Balkán-ügyvel terheljenek. Miért akarják a diplomatákat egybe-hívni, ha csupán az a szándék, hogy lássák őket egymással veszekedni. A lap szerint Hanotaux híven fejezte ki a nagy tömeg hangulatát, amelyet a keleti események kizavartak nyugalmából. A bárány a farkas torkában van, siessen a farkas azt megenni, hogy a kiáltózt ne legyen szükséges tovább hallgatni. A történészek megfelelnek a történelemről: Európa, amelyet a schleswig-holstein-ügy terhelt, szabadon hagyta Bismarckot es-lekedni és Schleswig után jött Szadova, Szadova után Szedan.

Legujabb híreink.

Belgrád, márczius 15.

Nisból jelentik, hogy egy ottani kávéházban ma tisztek és polgáremberek véresre verték az osztrák-magyar konzulátusnak egy Vanjek nevű irodatisztját, mert állítólag becsmérlőleg beszélt a szerbekről és Szerbiáról. A belgrádi kormány sürgősen fogja kívánni Vanjek visszahívását.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath ülése. Az osztrák képviselőház mai ülésén az unjonezkontingensről szóló törvényjavaslat első olvasása folyamán Jessel képviselő a külpolitikai helyzettel okolja meg a német nemzeti szövetség pártoló szavazatait. Szóló hevesen elítéli a cseh radikálisok kaczerkodását a szerbekkel, ami még erősíti a szerbek agresszivitását. A német nemzeti szövetség bizalommal van a jelenlegi miniszterelnök iránt és elvárja tőle, hogy az osztrák állameszmét a hadsereg tekintetében is érvényre fogja juttatni.

Seitz képviselő kijelenti, hogy pártja elvi okokból szavaz az unjonezkontingens ellen és azért is, mert báró Bienerth kormányzását eminens veszélynek tekinti az egész parlamentre és az államra.

Swoceny cseh nyelven szól. Gróf Sternberg kifejti, hogy a cseh politikából hiányzik a kontinuitás. A cseh nép áldásos politikája csak az volna, ha a kremzerei birodalmi gyűlésen megalapozott politikát folytatna. Vádolja a kormányt, hogy nem akadályozza eléggé a guruló rubelt és a német Gusztáv Adolf-egyesületek hatását Csehországban. Az unjonezok megszavazása nem a kormány iránti bizalomból, hanem az állam érdekében történik meg.

Trilovszky a ruthén diákokkal való rossz bá-

násmód miatt emel paraszt és felemlíti, hogy egy altiszt mondogta el neki, hogy a boszniai hadjárat idején az osztrák katonák szuronyaikat megtűzesítették és így szúrták le az elfogott bosnyákokat. Georgi landwehrminiszter közbeszól: Ez dajkamese! Nem engedem a hadsereget támadni! Majd szólásra emelkedve, kifejti a miniszter, hogy az osztrák hadseregben nem történhet meg semmi ilyen, vagy ehhez hasonló. Trilovszky vádjait a legerélyesebben visszautasítja. (Helyeslés és taps.) A legközelebbi ülés holnap.

Megegyezősünk Törökországgal. Konstantinápolyi táviratok szerint azok a tiltakozó feliratok, amelyek az ország minden részéből a parlamenthez érkeztek, az osztrák-magyar-török megegyezés ellen, az uszkübi szerb szkupstina tagjaitól erednek s az egész ellenzéklet a török kamarában a szandzsákból való szerb képviselők vezeték.

A román kereskedelmi szerződés. A Fremdenblatt írja: Romániának immár megérkezett válasza Ausztria-Magyarország kereskedelmi javaslatára, mint kitünő helyről értesülünk, nem a most érvényben levő legtöbb kedvezményes szerződés felmondásának közlésében, hanem új, nevezetesen a huskiviteli kontingensre vonatkozó kívánások felállításában áll. Az orosz kormány válaszügyezője az osztrák és magyar kormányok között folytatott tárgyalások anyagát képezte és előreláthatólag a legközelebbi napokban a közös minisztertanácson végleges határozathozatal céljából tanácskozás tárgyává fog tétetni.

A török-bolgár megegyezés. A bolgár kormány Pétervárról azt a hivatalos értesülést nyerte, hogy Riffaat basa külügyminiszterrel teljes megegyezés jött létre a bolgár kérdést illetően a következő pontokban: 1. Törökország 125 milliót fogad el Bulgáriától kártérítéskép. 2. Ezen összegből első sorban a keleti vasut fog a kelet-ruméliai vonalrészért kártalaníttatni és pedig a Liarsev és a porta között megállapított alapon. 3. Oroszország a török hadikárpótlás annyi annuitását fogja törölni, amennyi szükséges, hogy 5 százalékos tőkésítés mellett 125 milliót adjon. További részletek még hiányzanak.

Az olasz választások. Eddig 75 pótválasztás közül 61-nek eredménye ismeretes. Megválasztottak 43 alkotmányos képviselőt, köztük 29 kormáypártit, 2 radikalist és 2 katolikus pártit, valamint 3 alkotmányos ellenzékít, továbbá 6 köztársaságít, 11 szocialistát és egy keresztény-szocialistát.

Oroszország és Perzsia. Minthogy Perzsiában a helyzet egyre veszedelmesebb alakot ölt, az orosz kormány parancsot adott a fekete-tengeri flottának, hogy elindulásra készen legyen, továbbá a perzsa határon levő katonai állomásokat megerősítették és a perzsa városokban fölláttatott orosz konzulátusoknak erősebb katonai fedezetet adtak. A Leule vár kormányzóját három fiával együtt meggyilkolták. A dél-perzsi kormányzók a forradalmároktól azt a parancsot kapták, hogy állomásukat azonnal hagyják el, mert különben ők is a Leulei vár parancsnokának sorsára jutnak.

Franciaország defecitje. Az 1910. évre szóló költségvetési törvényjavaslat, melyet Caillaux pénzügyminiszter a husvétii szünet után fog a kamarának előterjeszteni, 180 millió defecitet látszik elérni, amely a tengerészeti kormányzat részére előirányzott 30 milliót is magában foglalja. A pénzügyminiszter, aki tanulmányait ez irányban folytatja, reméli, hogy néhány hét alatt a költségvetésben az egyensúlyt helyreállítja.

EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van

A szerkesztőség telefonja: 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Csávolszky Lajos

1841—1909

Bizony van eset, amikor az élet bus feledést jelent, ellenben a halál nagy emlékeztetéssé lesz. Egy messze külföldi lakás csendes magányában, családi környezet nélkül, emberektől visszahúzódva halt meg Csávolszky Lajos, úgy, hogy elhunytának híre legjobb ismerőseihez is különös későn érkezett el. De ahová elhatott, ayomban harangszóvá kellett válnia a szomorú hír viszhangjának és a félig feledettség árnyékából viharzón kellett föltámadnia egy nagy erő és nagy hivatás emlékezetének. Ha Csávolszky Lajos egykor oly hangzatos neve az utóbbi években homályba és némaságba merült is, most a halálos emlékezés nagy számadásánál tisztán fölismerhetjük, hogy ez a hírnév legkevésbé sem volt üres zajnak, közönséges feltűnésnek viszhangja.

Ahogy eszünkbe idézzük azokat a mozzanatok és cselekvéseket, amelyek egyéniségét jelentőssé, befolyásosá, sőt bizonyos tekintetben irányadóvá tették, ahogy fölelevenül előttünk annak a szünetlen alkotó vágyának, annak az örökké vajudó energiának forró képe, még a halálnak könyörtelen, visszavonhatlan ítéletét is alig tudjuk elhinni. Oly különösnek tetszik, hogy ez a nyugtalanul lobogó láng is kialudt, számára többé se munka, se törekvés, se felemelkedés ne létezzék. Bizonyos, hogy hozzá a rezignáció gondolata a balsors legsujtató csapásai alatt sem férközhetett és a külső körülmények által rákényszerített tehetetlenséget ő csak kegyetlen kinnak érezhette: Az ő polgári életének csodálatos emelkedésében és rohamos lehangolásában az igazi tragikum erős vonásai domborodnak ki. És az utolsó tragikus vonás az ő magányos halála bizonyára fájó meghatottságot vált ki mindazokból is, akik csak a közélet távoli szemlélésből jegyezték meg maguknak az ő nevét s alakját.

Oh de mi, kik ennek az újságnak kötelekhez tartozunk, kik az „Egyetértés” közéleti hivatását szolgáljuk, úgy érezzük, hogy éles karmokkal szoritja össze szívünket a rája való emlékezés. Mi nemcsak nagy teremtő erejét látjuk, melynek sokszor hiába kellett kimerülnie, mi munkájának jobb eredményét, igaz törekvéseinek és elvitathatlan érdemeinek teljes hagyományát is magunkénak vallhatjuk. Mi volt az „Egyetértés” alapítása harminczöt évvel ezelőtt, mit jelentett az új lap megindulása egy felől a függetlenségi propaganda kifejtésére, másfelől a magyar újságírodalom fejlődésében, mennyit lehetne arról beszélni akár életrajznak, akár korrajznak, akár történelmi krónikának! Mindenképp elég volna arra, hogy Csávolszky Lajost a modern munka és vállalkozás hőseinek, a mi hazánkban egyik uttörőjének ismerje el a magyar közvélemény. Mondhatlan erőfeszítés és óriási kitartás, megtörhetetlen, hősiés bizalom a mindennap megújuló erkölcsi és anyagi — különösen az anyagi nehézségekkel való birkózásban: ez volt hiadalmas fegyverzet a legveszettebbnek látszó helyzetekben is. Az ő bizalma épp úgy volt hit a nemzeti eszme erejében, mint optimista biztosság saját egyéni ereje felől. Arra vállalkozott, hogy a balközépi fúzió által veszedelombó ejtett függetlenségi irányzatot egy elszántan harcziás napilappal fölemelje, anélkül, hogy az ilyen vállalkozáshoz a legcsekélyebb anyagi alappal rendelkezett volna. És amennyi napilapi és éjjeli gondjába került, nem is pusztán

külső szerencsénél köszönhette azt, ha már három év után lapja az újságírodalomban vezető helyre emelkedett. Gyakorlati leleményességének teljes sikere és mindenüvé szétsugárzó hatása éppen abban állott, hogy saját lapjának folytonos emelkedése egyben a magyar újságírodalom haladásának egy-egy új fokozatát jelentette. Jóformán mindazok az újítások, amelyek a mai magyar hírlapi indusztriát oly magas színvonalra emelték, első kezdésükben ő hozzájárultak.

Mi azonban különös hálával gondolunk rája, mint a lap politikai vezetőjére is, ki negyedszázadon át oly erős elvi tradíciót teremtett meg a lap számára, amelynek nyomát az ő megváltása után sem lehetett többé elhagynia. Soha enélkül a függetlenségi eszme oly gyótsan hódító útját meg nem tette volna.

Nézzük azonban bármilyen dolgot és szereplését, azt hiszem, helyes mértéket az ő megítélésére csak az adhat, ha meglátjuk benne a modern, merész kezdeményezők fajtáját. Ezzel a mértékkel nem is lehetett eléggé csodálkozni a széles vállu, de szögletesen sovány emberen, ki nógrádi parasztházból került ki, hogy az új alkotmány rendjében gyorsan fejlődő Magyarország egyik legjellemzetesebb típusává váljék. Lelke tüzes fogékonyságával figyelte meg a modern társadalmi alakulások mindenható erejét, teremtő kedvével össze kellett társulnia a kockázat örökös készségének is. Abból a fából volt faragva, amelyből Amerikában a Morganonok, Carnegiek és egyéb frustkirályok imponáló alakjai készültek és végzete talán nem is volt más, minthogy kissé korán jött a mi még mindig kezdetleges gazdasági világunkra. Ideális föllengzése — volt benne erős lírikus ér is — csakugy, mint éles gyakorlati tekintete rávitték arra, hogy mint vasutépítő, ipari vállalkozó, házépítő sok irányban kísértse meg a termelés és gazdagodás új módjait, de éppen az idealizmussal keresztezett üzleti érzék sugallhatták azokat a megtévedéseket, amelyek bukásba sodorták. De ezért a nagystilű, erős tervekkel és nemesebb ambíciókkal összefűzött kockázatos és végzetessé is vált hajlamáért a közönséges megszólásnak nyilai csak olyan társadalmi szervezetekből érhettek, ahol diós hazai uzusok szerint a kockázatot inkább a kártyajátékban kultiválják és az egyéni boldogulásért a munkanélküli elődsiség uri módjaira pályáznak.

Egy igazi harezos dőlt ki, telve munkáserővel és messzevilágító tüzzel. Athaladt a sors legellentéesebb változásain, az ifju becsvágy leggyötrőbb küzködése után élvezte a hatalom, a tekintély és a vagyon elégtételeit és azután ismét elszenvedte a nyomoruság és a megaláztatás szenvedéseit. De sohasem lett hiútlan önmagához. Sohasem tagadta meg hazafi meggyőződéseit és sem a szerencse lágy édesgetései, sem a balsors kemény próbái között nem vett rajta erőt soha a szolgálásnak valamelyes kísértése. Mi, akik az általa alapított újság hadsoraiban az elvi meggyőződés igazáért és az intellektuális munka elismertetéseért küzdünk, mi külön biztos helyet örvünk meg szívünkben és szellemünkben az ő példaadó emlékének. Ő eltiint, de lelkének utmutató világossága ki nem aludt számunkra.

Mezei Ernő.

Életrajza.

Csávolszky Lajos 1841-ben született a nógrádmegyei Bujákon. Az irodalomban mint versíró lépett föl először; 1861—63-ban a Vértesi Arnold által szerkesztett „Divatcsarnok”

főmunkatársa volt. Az 1867-iki események a politikára irányították figyelmét. Mikor Pálffy Albert Urváry Lajossal a „Hon” szerkesztőségéből kilépett és 1867 július 1-én az „Esti Lapok”-at megindította, Csávolszky fölkereste s munkatársul ajánlkozott abban a meggyőződésben, hogy a „Hon” volt vezércikkirői ellenzéki lapot fognak szerkeszteni. Csávolszky a lap munkatársa lett s az újdonságrovatot bízták rá. Kivüle ott volt még Bercezik Árpád, Földi Imre, Szana Tamás. Az „Esti Lapok” azonban csakhamar támadni kezdte a „Magyar Újság”-ot, meg a „Hon”-t, mire Csávolszky a „Hon”-ban kiírta, hogy az új lap a kormány zsoldjában áll. Csávolszky ettől fogva szerkesztőjének tiltakozásait erős gyanuval fogadta, mit még növelt az a fölfedezés, hogy Keckeméthy Aurél, a hírhedt ókonzervatív publicista, titokban cikkekkel ír a lapba. Kevéssel utóbb egy véletlen körülmény Csávolszkyt Csernátanyval hozta össze, kit addig személyesen nem ismert, de mint ellenzéki hírlapíró nagyra tartott.

E találkozás következménye az lett, hogy Jókai Csávolszkyt 60 forint havi fizetéssel a „Hon”-hoz szerződtette. Csávolszky ott elemében érezte magát és talpraesett, fullánkos apró cikkekkel csakhamar figyelmet keltett. Csernátany, aki Jókaival szemben állandóan pártfogolta e csipkedő cikkekkel, írójukat *Skorpionoknak* nevezte el s ez az álnév aztán Csávolszkyra rajt is maradt.

Élső vezércikkét még 1867. év december havában írta nagyon érdekes körülmények közt. Jules Faure nagy beszédet mondott III. Napoleon ellen a francia képviselőházban. Ez a beszéd vakmerő hangjával és erős szabadelvűségével óriási feltűnést keltett az egész világon. A „Hon” is kötelességének tartotta, hogy egész terjedelmében kiadja s az összes munkatársak dolgoztak a fordításán. Eközben este lett, a szerkesztőségéből mindenki távozott, kivéve Csávolszkyt, kire a földarabolt közlemény helyes összeállítását s a tördelés ellenőrzését bízták. Sietve dolgozott s már távozni akart, mikor nagy megdöbbenésére a főszerző útját állja s a vezércikk kéziratát kéri. Csávolszky előbb tréfára vette a dolgot, de a főszerző szerint idézte Jókai szavait, hogy „a vezércikket majd Csávolszky írja”. Csávolszky akkor kezdő ember lévén, tréfának vette a dolgot, de mikor a főszerző nem tágitott, megírt egy cikket abban a hitben, hogy ez csak tréfa s őt csak próbára akarják tenni. Másnap rémülve látta, hogy a cikket megjelent, sőt a főszerző a cikket elejére odaszedte a (Cs. L. Y jelzést is. Rettegve ment be a szerkesztőségbe, azt híven, hogy ott van az íróasztalán a fölmondó levél.

Csernátany Lajos jött vele szembe, aki gratulált neki s azt mondta, hogy mindenkinek tetszett a cikket és a Cs. L. jelzéstől azt hiték, hogy ő (t. i. Csernátany) írta. E naptól fogva Csávolszky fel volt avatva vezércikkiróvá; újságíróból publicista és politikus lett.

Mikor Csernátany 1869 január havában megvált a „Hon”-tól, Csávolszky is vele távozott s mikor Csernátany 1869 márczius 1-én megindította lapját, az „Ellenőr”-t, Csávolszkyt hívta meg főmunkatársul. Csávolszky az „Ellenőr”-nél éber figyelemmel kísérte a közélet minden mozzanatát és a kormány intézkedéseinek kiméletlen bírálója volt. *Hollán* Ernő közmunka- és közlekedésügyi államtitkár elleni hírlapi támadásáért az esküdtbírósg két hónapi államfogságra ítélte. Csávolszkyknak kapóra jött az államfogház. Váczott két hónapig megfeszített szorgalommal tett pénzügyi és közgazdasági tanulmányokat. Tudta, hogy politikusra nézve a hatalom üldözése mindenkor a legbiztosabb lépcső az emelkedéshez. Most is úgy történt. A fiatal publicista egyszerre ismertté és népszerűvé lett s amint a fogságból kiszabadult, a mezővári kerület képviselővé választotta.

Mikor Ghiczy Kálmán a balközéphek a bihari pontok szegre akasztását ajánlotta s a pártkonferencián a pártvezér, Tisza Kálmán, ezt nem utasította vissza, Csávolszky heves támadást intézett Ghiczy és Tisza ellen. A cikket azonban Csernátany éjnek idején kivétette a lapból és Ghiczy beszédét minden megjegyzés nélkül adta ki. Csávolszky másnap magához

vette a cikk kéziratát és kijelentette, hogy *Simonyi* Ernő hetilapjában, a „Szombati Lapok”-ban, fogja közölni. Ne tedd, felelt rá *Csernátony*, mert akkor nem maradhat az „Ellenőr” főmunkatársa. Csávolszky szó nélkül távozott s mikor *Tisza Kálmán* őt kérte, hogy maradjon meg az „Ellenőr”-nél, ezt nem tette meg, hanem kilépett a szerkesztőségből. Vele ment *Mezei* Ernő is, aki még ma is kiváló publicistája az „Egyetértés”-nek.

Móricz Pál, *Tisza* nagy bizalmasa, mikor értesült arról, hogy Csávolszky új lapot akar alapítani, a balközép párttal határozatot fogadtatott el, amely szerint a párt hivatalos lapja az „Ellenőr” s aki új lapot alapít, az nem maradhat a párt tagja.

Csávolszky kilépett a pártból s megalapította az „Egyetértés”-t.

A magyar lapok kényelmessége akkor szinte komikus volt. Az egyetlen színház, a Nemzeti előadásáról például mindig csak harmadnap közöltek kritikát. Külföldi táviratokkal is megtették a magyar szerkesztők, hogy tartalmukra való tekintet nélkül félbeszakították, ha hosszú volt s aláírták, hogy *folytatása következik*. Az „Egyetértés”-re várt a hivatalos magyar újságírást a régi hagyományok sablonjaitól megszabadítani és minden irányban korszerűvé tenni. 1875 április 1-én az „Egyetértés” egybeolvadt a negyvennyolcas párt napilapjával, a „Magyar Újság”-gal s ettől kezdve a legtekintélyesebb magyar lappá küzdötte föl magát. 1877-ben tört ki az orosz-török háború s oda már az „Egyetértés” külön harcztéri tudósítót tudott küldeni. Ez *Lukács Gyula* volt, utóbb képviselő, aki csak néhány éve halt meg. Haláláig hű harczoza volt a magyar újságírásnak s a függetlenségi eszméknek. Ő volt az első magyar haditudósító s az „Egyetértés”-é az érdem, hogy az első magyar lap volt, akinek külön haditudósítója volt.

Az *Egyetértés* az egész háború alatt erős törökbarát politikát folytatott s követelte, hogy a monarchia siessen Törökország segítségére. De ehelyett 1877 szeptember 11-én Kassán a hadgyakorlatok alkalmából a király egy udvari ebédnél felkötöztette *Sándor* czárt, akit drága barátjának és szövetségestársának nevezett. *Verhovay* Gyula emiatt kegyetlen cikket írt az *Egyetértés*-ben, óriási tüntetések voltak Budapesten, úgy hogy majdnem forradalom tört ki a fővárosban, s a kormány *Verhovay* lázítását czimén elfogatta. Az elfogatás után pár nappal azonban nagy kudarc érte a kormányt. Tárgyalásra került a kassai tősztről írt cikk miatt *Verhovay* ellen indított sajtóper, s az esküdtszék *felmentette*. Két héttel utóbb, 1878 február 2-án *Verhovay* szabadon is bocsátották, s hogy *Tisza Kálmán* és a kormány kudarcza még nagyobb legyen, *Verhovayt* Czegléd város egyhangulag képviselőjévé választotta.

Az *Egyetértés* napról-napra jobban fejlődött. Hét évi küzdelemnek megjött az eredménye, Csávolszky meglepéssel tekinthetett vissza szerkesztői pályájára. Hét év alatt Csávolszky megteremtette lapját és fölemelte azt oly magas színvonalra, amilyen magyar lap sem azelőtt, sem azután nem állott. Mindig első sorban küzdött a szabadelvűségért s Magyarország függetlenségéért. A véderővitában s utóbb *Tisza Kálmán* megbuktatásában az övé volt a vezérszerep, épp úgy, mint az egyház politikai harcokban.

Annyira vezető lapja volt az *Egyetértés* a függetlenségi politikának, hogy mikor *Kossuth Ferencz* hazajött, 1894 december 14-én maga is az *Egyetértés* munkatársa lett. „A toll legyen a közpályán első fegyverem és e fegyvert az *Egyetértés* hasábjain óhajtom használni. Azon lap hasábjain — írta — mely megállotta a tüzpróbát és elvei, állása, tekintélye egyaránt megtisztulva jöttek ki a próbából, mint a tüzből a tiszta arany.”

Csávolszky 1898 júliusáig maradt az *Egyetértés* tulajdonosa és szerkesztője, akkor a lapot eladta egy részvénytársaságnak, mely a lapot átvette. Neve 1899 február 17-éig maradt a lapon, de a lap irányításába többé be nem folyt. Attól kezdve tisztán a parlamentben fejtett ki politikai működést. Harmincz évig volt képviselő. Négy cikluson át volt

Mezőtúr képviselője, 1887-ben Poroszló választotta képviselőjévé. 1892-ben egyszerre három helyen választották meg: Poroszlón, Gyomán és Györszigeten, utóbb Fülöpszálláson választották meg ismételtén. Az országgyűlés legutóbbi két ciklusa alatt azonban már nem vállalt mandátumot.

Nagy politikai mult után csendes ember lett, s egy-egy feltűnést keltő röpirata volt mindaz, amivel a politikai élet porondján megjelent. Most annak vége, de nevét halhatatlanná tette a magyar zszurnálisztikában s Magyarországon függetlenségéért küzdők sorában.

Temetése.

S ma, márczius 15-ikén, az első verőfényes tavaszi napon, elkisértük utolsó útjára Csávolszky Lajos mesterünket. A magyközönség Csávolszky haláláról csak úgy vett tudomást huszonnégy órával halála után, mint közéletünk sok tényezője.

Már akkor, amikor halála köztudomásúvá lett, holttestét kiszállították a kerepesi-uti temető halottas házába, ahol diszes ravatalra helyezték. A Budapesti Újságírók Egyesülete rendezte a temetést. Mindkét újságíró testület kitiizte a gyászlobogót. Koszort küldött a Budapesti Újságírók Egyesülete, az „Egyetértés” „Megalapítójának” *Erdős Armand*, az „Egyetértés” igazgatója és még számosan.

Temetésén ott voltak barátai, egykori pályatársai és régi munkatársai is, akik megindult szívvel álltak körül kopsorsóját. Ott volt: *Gelléri Mór*, *Hentaller Lajos*, *Kálnoki Henrik*, *Mezei Ernő*, *Kazár Emil*, *Déri Gyula*, *Timár Szaniszló*, *Loránd Dezső*, *Bernáth Ottó*, *Lukács Gusztáv*, *Balla Mihály*, *Fényes László*, *Sáfar László*, *Saáry Lajos*, *Halmay Elemér* és még számosan. Ott volt az „Egyetértés” szerkesztősége testületileg *Purjesz Lajos* felelős szerkesztő vezetésével.

Csak két rokona volt Bécsben: *Liptay János* fogorvos és neje. Ezek eljöttek a temetésére s gyászba borultan álltak sirja előtt.

Az egyházi gyászszertartás után, amelyet dr. *Valnicsek Béla* segédlelkész végzett, *Gelléri Mór* a nyitott sir előtt az újságíró testületek nevében mélyen megindulva bucsuztatta Csávolszkyt, mondván a következőket:

Csávolszky Lajos!

Egy pillanatra még megállitunk utolsó utadon, hogy elbucsuzzunk tőled.

Alig néhány hónapja, hogy idehoztad legdrágább kincsedet: imádott hitvesedet, akinek váratlan elköltözése megtörte energiádat. „Életemnek nincs többé célja”, mondad a temetésén és vele együtt itthagytad szivedet, lelkedet. Akkor nem hittük, hogy porhüvelyed is gyorsan követendí azt, ki neked legdrágább volt a mi kis világunkban.

Elbucsuztál hát utolsó bálványodtól, az újságírói tolltól is, melylyel öreg napjaidban is törhetlen lelkesedéssel szolgáltad hazánk eszményi függetlenségét és szabadságát.

A hála és elismerés nem jár a szürke temetésekre. Azok, akik életed fényes korszakában árnyékoskodban pozícióhoz, hatalomhoz és talán vagyonhoz is jutottak, nem jöttek el végső tisztességedhez.

És hiányoznak innen a politikai nagyságok is. Nem küldték el a béke, a kiengesztelődés czipruságát sírodra. Hiszen ma rendszerint csak az a tényező a politikában, aki mellé odaáll a siker, vagy akitől a tényezőknek még okuk van tartani.

De eljöttünk mi, a napisajtó szürke emberei, az újságírói egyesületek küldöttei és tagjai, legregibb munkatársaid, akik kitarítottak melletted jobban, rosszban egyaránt. Nem azért jöttünk, hogy politikai érdemeidet dicsőítsük. Azokról majd megemlékszik egy pártatlan korszak, mely fölülemelkedik a mai kor mellétekinteten. De konstatálni akarjuk, hogy a mai modern magyar újságcsinálás terén te egyik uttörő mesterünk voltál, aki az „Egyetértés”-sel csodát műveltél, hatalmas, nagy, európai színvonalon álló lappá emelvé azt, irányítva mutavva izléseddel, praktikus érzékkel, genialitással. Igaz, ezt az öröködet is maguknak vindikálták mások, de neked az volt a fő, hogy sikereket értél el, utat törtél, példát adtál, hogy ki vindikálja magának az érdemet, az neked mellékes volt.

Mi azonban feljegyezzük uttörő érdemeidet, meleg szeretettel gondolunk emlékedre, melynek illő helyet biztosítunk a magyar újságírás dicsőségteljes történetében.

Vonulj hát el szeretetünk és becsülésünk jegyében, találd meg azt, amit életedben hiába kerestél, a nyugalmat, a békét és — a feltámadást, mely talán eszményeid föltámadása is lesz!

Isten veled, nyugodjál békében!

Azután *Purjesz Lajos*, az „Egyetértés” felelős szerkesztője állt a nyitott sir elé.

— Alljunk meg még egy pillanatra, mélyen tisztelt gyászoló közönség. — Így kezdte beszédét. — Csávolszky Lajos maradj még velünk. Mi, az „Egyetértés” szerkesztőségek tagjai, megrendülve, mélyszégyen, nagy megindulással állunk előtted, mi, akik mindennek jobban ismertük elmédnek fényességét, tudásod nagyságát és szivednek becsületességét. Mesterünk voltál mindig ezen a nehéz, kevés dicsőséggel kecsgetető, de majdnem mindig tövises ösvényen, melyet újságírói pályának neveznek. Mutattál utat, adtál eszközt, teremtettél atmoszférát nemcsak nekünk, akik szűkebb értelemben növendékeid voltunk a zszurnálisztikában, hanem bizvást mondhatjuk: az egész újságírói karnak. Szinte elképzelhetetlen, hogy ez a fényes elme, ez a nagy akarat, ez a rendkívüli indulat, energia és kitartás, mely bennem összpontosult, most nyugovóra tért. A harc, amelyet folytattál, egyszersmind a mi harcunk is, küzdelem, szenvedést, a küzdelemben való kitartást, az igazért, nagyért, országos érdekekért, a függetlenségre való szenvedélyes törekvést és lelkesedést, tőled vettük át örökség gyanánt. A te kezdedben imponáló hatalomná vált az újságírói toll s te megtanítottál bennünket arra, hogyan kell súlyos időkben, az eszmékért való szakadatlan harcban megvetni lábunkat és sikra szállani igazunk megvédelmezésére. Érdemeidet én nem méltatom. Parancsoló kötelessége marad ez a jövőd korszak hisztórikusának, annak, aki majd meg fogja írni a tiszta magyar szabadelvűség zszázlobontásának történetét. Ebben a munkában gyönyörű lapokon kell gloriifikálni a te munkásságodat. Mi azért jöttünk, Csávolszky Lajos, hogy elbucsuzzunk tőled a régi fészkek nevében, a melyet te raktál, a fészkek mostani lakói nevében, akiket védőszárnyad alatt te vittél be oda. Itt állnak azok, akik pályájuk kezdete óta vezérleled alatt állottak és akik mindig büszkéek voltak reád, mert te nyitottál utat nekik arra, hogy eredményesen harcolhassanak és el ne tévesszék az utat, mely az igazsághoz vezet. Az „Egyetértés” szerkesztősége nevében inek neked bucsut, mesterünk. Pihenj békében. Ha valaki járt a földön, aki felejtethetlenné tette előttünk a nevét és emlékét, úgy te vagy az. Isten veled Csávolszky Lajos!

Esteledett már, amikor Csávolszky Lajos friss sirjára egy-egy marék földet dobtak mindazok, akik utolsó útján elkisérték.

Márczius tizenötödike.

Budapest, márczius 15.

Az imperatorok pusztulása napját, a forradalmak ős idejét, frissességet, szabad levegőt hozó szent márcziust a magyar nemzet is úgy ünnepli, mint a maga nemzeti átalakulásainak egyik legnagyobb jelentőségű napját. A szabadságharc beköszöntője, a nemzeti öntudat diadalra jutása, egy heroikus küzdelemnek a kezdete, nagy, óriás jelentőségű vívmányok vértelen kiküzdése: mind-mind diadalmas pontjai a magyarság nemzeti életének és mind ezen az egy napon születtek meg. A nemzet története ugyszólván kettéválk és a márcziusi nagy dátum az, amely az új magyarság életének a hajnalát jelenti. A magyar nemzet a márcziusi kiegyenesedés előtt egy reményvesztett, folytonosan küzködő és a küzdelmeiben kimerült nép, amely az életéért küzd és amelynek a gazdasági és társadalmi fejlődése helyett először azzal kell törődnie, hogy megteremtse létének föltételeit. A márcziusi nap olyan volt, mint valami diadalmas induló, amely beléharsogja a fülekbe egy nemzet élni akarását, ragaszkodását az élethez. A magyar nép bejelentette, hogy élni akar, hogy nem pusztul el az osztrák békák között és a természet ébredésének a napján megmutatta az erejét, a fiatalágát. És megroppant az ökle az ellenségein és megránczolódtak az izmok a karján és mámoros a szabadság levegőjétől elkábult fővel rohant bele abba a küzdelembé amely a szomorú befejezése daczára a biztosítását jelentette a főmaradásának.

Ezernyolczszáznegyvenyolcz márczius tizenötödikét nem ok nélkül ünnepli meg az egész magyar nemzet úgy, mintha föltámadási ünnepet ünne. Föltámadás volt az csakugyan, — egy nemzet életképességének a beigazolása. És a nagy küzdelmekből ez a magyar nép, amelyet egy idegen hatalom tönkretett, leigázott, amely önmagával küzdött századokon által, amelyet a pusztulás szélére vitt a nyomorúsága, az a magyar nemzet ki tudott emelkedni a küzdelmekről győzve, diadalmasan és fel tudott emelkedni azokon az alapokon, amelyeket negyvenyolcz márczius tizenötödikén rakott le.

Szerte az egész országban, mindenütt megünnepelték a nemzet nagy napját. A főváros lobogódiszt öltött, társulatok, iskolák ünnepet ültek, még a vidéknek sem volt olyan pontja, amelyen hazafias ünnepélyek ne hirdették volna a magyarságát.

A főváros és a vidék ünnepéről részletes tudósításunk ez:

A fővárosban.

A budapesti egyetem és főiskolák ifjúsága hagyományos szokásához híven az idén is nagy lelkesedéssel ünnepelte meg a márcziusi események évfordulóját. Az ünnepély főrésze a Vigadóban folyt le rendkívül szépen sikerült matiné keretében. Tíz óra elmúlt, amikor a közönség áhítatos figyelmében az emelvényen megjelentek az egyetemi énekkar tagjai *Hackl* N. Alajos karnagy vezetésével és elénekelték a Himnuszt, amelyet a közönség állva hallgatott végig. A Himnusz elhangzása után *Riedl* Emil, a Müegyetemi Kör elnöke mondotta el megnyitó beszédét.

— Köszöntöm önöket — ugymond — márczius idusán, a budapesti egyetemi és müegyetemi ifjúság nevében! Üdvözlöm önöket, akik eljöttök ide a fényes csarnokokba, hogy velünk együtt ünnepeljenek s velünk egyetemben hódoljanak a „hatalmatlanok“ emlékezetének.

Nagy tetszés kísérte a megnyitó-beszédet, majd *Járossy* Jenő, a Kossuth-szövetség főtitkára hazafias tüzzel elszavalta *Petőfi* „Talpra magyar!“-ját, utána pedig *Kóczé* Antal cigányprimás tetszés mellett a „Tavas elmúlt“ kezdetű dalt, majd a Kossuth-nótát játszotta el zenekari kísérettel. Szünni nem akaró tapsvihar kísérte *Kóczé* játékát, mely után *Jászai* Mari, a Nemzeti Színház művésznője lépett az emelvényre és a töle megszokott művészi közvetlenséggel és őszinte érzéssel *Petőfi*nek több költeményét elszavalta, majd a végtelen tapsviharra még több kurucz-dal elszavalásával kedveskedett a hallás közönségnek.

A hatalmas tapsvihar lecsendesülése után *Markos* Olivér, a Joghallgatók Tudományos Egyletének elnöke tartotta meg ünnepi beszédét.

A márcziusi események példája ragyogó tanúsággal szolgál minékünk. — mondotta többek közt — amelyet soha jobban nem használhatunk, mint a mai forrongó, törekvő, előre igyekvő korban! És az a tanulság, hogy eredményt elérni egyetértés, erős akarat és kitartó munka nélkül nem lehet.

Markos Olivérnek tetszéssel kísért ünnepi beszéde után *Tóth* László, az Egyetemi Olvasókör irodalmi szakosztályának alelnöke *Váradi* Antalnak „*Petőfi* visszatér“ című költeményét szavalta el nagy hatás mellett, utána pedig *Hornyik* Janka, a Király-színház művésznője keltett nagy tetszést kuruczdalával, amelyet a közönség kívánságára meg is kellett ismételnie. Ezután ismét az Egyetemi énekkar száma következett. A *Hackl* karnagy vezetésével alatt remekül összetanult kar ezután *Lányi*: *Tavaszi dalát* és *Liszt*: *Csatadalát* adta elő meglepő készséggel. Ezután *Kóczé* Antal zenekari kísérettel *Lavotta* szerelmét játszotta a hallgatóság lelkes tetszése közben.

Dr. Téglás Géza, a Sorompó Országos Iparvédő Liga elnöke tartotta meg ezután ünnepi beszédét, melyben ezeket mondotta:

— Nem sablonos frázisokkal kíván ünnepelni. A márcziusi eszmék tisztult megértése azt követeli, hogy a legnagyobb nemzeti ünnepet, mikor az egész országban fellobog a lelkesedés, maradandó kihatásúvá tegyük. Lehet-e méltóbban ünnepelni márczius idusát, mint a nemzetet előbbre segítő eszmék gy-

korlati követését megfogadni. Avassuk a tett ünnepévé márczius 15-ikét és a gazdasági sovinizmus először *Kossuth* Lajos által hangoztatott igéit terjesztjük az országban mindenütt, koncentráljuk minden erőnket egy egységes gazdasági közvélemény megteremtésére, besüljük meg a magyar kéz munkáját, követeljük mindenütt a honi árut! Legyen vége annak a szégyenletes állapotnak, hogy márczius 15-ikét külföldi szöveti ruhában, osztrák nemzeti színű szalaggal ünnepeljük.

Ezután felolvasta *Lakatos* Miklós volt 48-as képviselőnek üdvözlő táviratát, melyet nagy éljenzéssel fogadott a közönség. A távirat így hangzik:

„Hazafiúi szeretettel üdvözlöm a szabadság napján ünnepelő egyetemi ifjúságot. Legyetek méltó utódai a nagy mult harcossainak. Szívvel, lélekkel veletek van ma a mult nagy idők egyik még élő tanuja. *Lakatos* Miklós.“

Ezután ismét *Jászai* Mari lépett az emelvényre és a közönség lelkes tetszése közben elszavalta a „Szózat“-ot, amelyet az egyetemi énekkar a közönséggel együtt énekelt és ezzel a lélekemelő ünnepély véget ért.

Az egyetemi ifjúság márcziusi emlékünnepe alkalmából az aradi vesztőhely megváltására is tekintélyes összeg gyűlt egybe.

Délutáni ünnepek.

Az egyetemi ifjúság délután két óraker gyülekezett az Egyetem-téren, amely gazdag lobogódiszt öltött. A teret nagyszámu közönség szállta meg. A egyetemi olvasókör és a Szent Imre-kör tagjai zászlók alatt vonult fel, a Kurucz ifjak nagy tömege pedig külön csoportban tömörült. A Kossuth-nóta lehangzása után az egyetem szönyegekkel díszített erkélyéről *Haasz* Aladár, a Szent Imre-kör elnöke lelkes szavakban méltatta a nap jelentőségét. Utána *Sepsey* Mihály, a Kossuth-szövetség elnöke elszavalta *Ábrányi* Emilnek egy pompás hazafias költeményét. A zajos tetszéssel fogadott szavaltat után az ifjúság a Kecskeméti-utcán keresztül a Múzeum-kertbe vonult. A Múzeum lépcsőjének történeti nevezetességű parkányzatáról *Ember* Sándor, az Egyetemi Olvasókör elnöke mondott gyűjtő beszédet. Utána *Járossy* Jenő szavalta el a Nemzeti Dalt. Majd a Himnuszt énekelték el.

Dr. Nagy József, a Kurucz ifjak társaságának elnöke zajos éljenzéssel kísért beszédben élesen bírálta a mai politikai viszonyokat és arra a konkluzióra jutott, hogy a márcziusi tizenkét pontból semmi sem valósult meg: nincs sajtószabadság, nincs vallásgyengülés, nincs felelős független minisztérium, nincs önálló hadsereg és nincs önálló nemzeti bank.

A Nemzeti Múzeum előtti ünnepség végeztével az ifjúság zárt sorokban a *Petőfi*-szobor elé vonult, hogy a szabadságharc lánglelkű költője emlékének hódoljon.

A *Petőfi*-téri ünnep a Himnusz eléneklésével kezdődött, majd *Demeter* János szavalt el egy hazafias költeményt, amelyet a tömeg zajosan megénekelte. *Bornemissza* Lehel bölcsészettanhallgató sajtó szerzeményű költeményének elszavalása után *Pethő* István, a Kossuth-szövetség elnöke lépett a dobogóra és elmondotta az ünnepi szónoklatot. Az ifjúság ezután a *Pilvar*-kávéházba vonult, ahol *Vincenty* Gusztáv, az EOK. irodalmi szakosztályának elnöke méltatta a mai ünnep jelentőségét.

A keresztény-szocialisták.

A keresztény-szocialista munkásság ünnepe a *Petőfi*-szobor előtt vasárnap délelőtt volt. Tíz óraker vonult föl a tömeg a Rákóczi-térről a *József*-körúton és *Kossuth* Lajos-utczán át az *Eskü*-térre. Utközben az egyesületi zászlók alatt tömörült szervezetek tagjai hazafias dalokat énekeltek a zenekarok kíséretével. A *Petőfi*-szobor előtt ezrekre menő tömeg várta a munkásságot, amely az elhelyezkedés után nyomban rázendített a Himnuszt. Az ének végén *Nagy* János elszavalta a Nemzeti dalt. Az ünnepi beszédet *Huszár* Károly szerkesztő mondotta.

A nemzetköziek.

A nemzetközi szocialdemokraták vasárnap délután három óraker a Tisza Kálmán-téren gyülekeztek s onnan *Petőfi*-szobra elé vonultak. A menetet, amely a *Kenyermező*-utczán át a Rákóczi-utczára vonult, majd onnan a *Kossuth* Lajos-utczán át az *Eskü*-térre, lovasrendőr-szakasz zárta be. A szobor előtt a „*Marseillaise*“-t énekeltek, majd *Bokányi* Dezső mondott beszédet. A beszéd után a *Marseillaise*-t énekeltek el ismét s ezután a munkásság teljes rendben szétoszlott.

Más fővárosi ünnepek.

A budapesti II. ker. függetlenségi 48-as párt *Németh* Imre orsz. képviselő elnöklése mellett évi rendes közgyűlést tartva, annak befejezése után 1848 márczius 15-nek emlékét ünnepelte meg. Az ünnepély sorozatát a Himnusz eléneklése vezette be, ezután *Scheffer* Irmus, *Farkas*, *Kunczer* és *Demjén* Gábor párttagok alkalmi szavaltai következtek, az egyes szavaltatok közt *Németh* Imre elnök, *Ghillány* Mihály pártelnök és *Scheffer* László osztályelnök méltatták az ünnepelő közönség lekesülő hangulatához mért hazafias beszédeikben 1848 márczius 15-nek emlékét. Üdvözlő sürgönyöket küldtek: *Kossuth* Ferencnek, gróf *Apponyi* Albertnek, *Günther* Antalnak, *Justh* Gyulának és *Meskó* Lászlónak.

A III. kerületi függetlenségi és 48-as párt a Kórház-utczai iskola tornatermében délelőtt tíz-egy óraker tartotta márcziusi ünnepét. Az ünnepi beszédet *dr. Kovács* József igazgató mondta.

A *Szent Imre*-Kör irodalmi szakosztálya folyó hó 14-én, vasárnap délelőtt tisztújító-ülést tartott. Ifjúsági elnökké *Réder* Dezső joghallgatót, jegyzővé *Fragner* Gézát választotta. *Réder* Dezső elnök tartalmas beszédben emlékezett meg a márcziusi nagy napokról.

A *Trefort*-utczai tanárképzőintézet gyakorlati főgimnázium önképzőköre és zenekara vasárnap este hat óraker az intézet új tornacsarnokában nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében hangversenyt rendezett. Megjelent a hangversenyen *Wekerle* Sándor miniszterelnök is, akinek *Géza* fia, az intézet ötödik osztályának növendéke, *Endrődi* Sándornak *Rákóczi kesergője* című költeményét szavalta.

A *kegyestanítórend budapesti főgimnáziuma* ma délután nagyszámu jótékonycélu márczius 15-iki ünnepet rendezett a Rákóczi-uti *Uránia*-színházban. A lélekemelő hazafias ünnepet zsufolt nézőtér élvezte végig.

A *fasori ág. hitv. evang. főgimnázium* délelőtt kilenc óraker rendezett szép hazafias ünnepséget, amelyen az egyházi előjáróság részéről *Kacsián* János esperes, *dr. Zsigmond* Jenő főfelügyelő, *dr. Mágócsy-Dietz* egyetemi tanár, főgimnáziumi felügyelő és az egyházi tanácsos számos tagja vett részt. Az ünnepi beszédet *dr. Hazay* Olivér tanár tartotta.

A *Deák-téri ág. hitv. evang. polgári leányiskola* az intézet nagytermében ünnepelte márczius 15-ikét. Az egyházi tanács részéről *Raffay* Sándor és *Broschko* Gusztáv Adolf lelkészek, *dr. Csengy* Gyula iskolafelügyelő és több presbiter vett részt. *Mikolák* Kálmán tanár tartotta az ünnepi beszédet.

A budapesti állami felsőbb leányiskola és leánygimnázium ritka szép ünnepet tartott márczius 15-én.

A *Batthyány-utczai polgári leányiskola és női keresk. tanfolyam* volt növendékeiből alakult *Iskolatársnők Szövetsége* tegnap az 1848-iki márcziusi nagy napok emlékét hazafias szellemű hangverseny rendezésével ünnepelte.

A IV. kerületi felsőbb leányiskolában és leánygimnáziumban szintén megünnepelték márczius idusát. *Hahotay* Sándor igazgató nagyhatású beszéde után *dr. Neiser* Irén méltatta az ünnep jelentőségét. Az ifjúsági énekkar hazafias dalokat adott elő. Ünnepeket tartottak még a *Budai Hevvidéki Társaság*. A *Budapesti VII. kerületi kath. népszövetség*. A *VII. kerületi polgári kaszinó*.

Somogyi Mór zongoraművész konzervatóriuma kebelében alakult *Liszt* Ferencz Kör vasárnapon ünnepelte márczius idusát fényesen sikerült hangverseny keretében. *Gyulai* István megnyitó beszéde után *Láng* Piroksa a nemzeti dalt szavalta lendületesen, *Fenyő* Szilárdka, *Lebovits* Jolán és *K. Bernáth* Viktorné énekeltek, sok tapost aratva, *Kügel* Elvin és *Hey* Karola zongorajátékkal váltak ki, *Sovánka* Antal hegedűjátéka keltett hatást és *Rosner* Puala magánjelenetet adott elő bájos közvetlenséggel. Végül *Somogyi* Mór zongoraművész *Liszt* két *Rhapsodiáját* adta elő, ismert kiváló művészetével frenetikus tapokat aratva, majd *Somogyi* B. Karola két lélekkel előadott dalát ujrázta meg; befejezésül *Silving* Berthold hegedűművész brilláns előadásával aratott nagy sikert. A nagy számban megjelent előkelő közönség a konzervatórium hangversenytermét zsufolásig megtöltötték.

Az *Ersébetvárosi Kör* is fényesen ünnepelte meg márczius 15-ének évfordulóját. A szabadság-lakomán, amelyen a tagok óriási számban jelentek meg, *Ehrlich* G. Gusztáv köszöntötte az egyesületeket, mire *Morzsányi* Károly, a kör elnöke az 1848. márcziusi események ismertetése kapcsán önzetlen hazaszeretetre, az eszmék és nemzeti ideálok megőrzésére hívta fel a kör tagjait.

A *Petőfi*-Társaság ünnepe.

A *Petőfi*-Társaság vasárnap délelőtti felolvasó ülését a márcziusi napok emlékének szentelte. Az ünnepi ülés az *Akadémia* dísztermében folyt le

diszes, nagy közönség előtt. A megjelentek sorában voltak: gróf Apponyi Sándorné, gróf Teleki Sándorné, Bársony István, Szabóné-Nogáll Janka, Pap Zoltán, Ferenczi József és számos a társadalmi és szellemi arisztokrácia tagjai közül. Az ünnepséget Herczeg Ferencz elnök nyitotta meg szép beszéddel, melynek során így nyilatkozott:

— Nem a törvény, hanem a magyar nép kegyete avatta ünneppé a nap évfordulóját és az idők folyamán az ünnep mély és széles jelentőséget nyert, mint minden szimbólum, melyet a nép alkotott. A nemzet nagy tavaszi misztériuma ez. A magyarság örök ifjúságának ünnepe. A megújulás napja. A tél, a dermedtség és a sötétség zsarnoksága véget ér e napon. A hegyeken még hó fehérlék, a völgyekben még sűrű köd ül, de a föld méhében már ifju erők csiráznak és a levegőben tavaszi remények lengedeznek. A magyar irodalom örök büszkesége maradt, hogy a márczius tizenötödiki győzelmet nem fegyverrel, hanem iróttal vívták ki. E harcban nem voltak legyőzöttek, csak győzők. A toll nem öl, hanem életet ad. A márczius tizenötödiki csatában senki sem lett rab, de megszületett az írott szó szabadsága.

A viharos tapssal fogadott beszéd után Jászai Mari, a társaság tiszteleti tagja Petőfinék hat költeményét (A tavaszhoz, A vén zászlótartó, Rákóczi, A csillagos ég, Homér és Osszián) szavalta el. Minden vers után fokozott mértékben tört ki a lelkesedés.

Ezután Rátkay László tartotta meg székfoglalóját ezen a címen: Petőfi és a nemzeti öntudat. A költészet örök erejét látja abban, hogy a márcziusi események Petőfibe fűződnek, aki egyesítette magában a költőt, a honvédet és az elhaló hőst. A nemzeti öntudat virág, amelynek gyökere a nemzet önismerete. Az egyszerre nézve ragaszkodás az egészhez: a hazaszeretet. A nemzeti öntudatnak Petőfi volt a legigazabb és legtermészetesebb lantosa.

Rátkay nagyértékű előadását nagy figyelemmel hallgatták meg és végül viharos éljenzéssel jutalmazták.

Szávay Gyula nagyhatású pompás költeményt olvasott fel „Márczius” címen. Nem a mult márcziusát dicsőíti, hanem a jövő márcziusát látja. Bársony István, a kitünő író olvasta fel ezután „János ur házasságát” címen deris elbeszélését.

Végül Pap Zoltán mutatta be „A mulatós ember” című pompás versét, amelyben a mulatós ember lelkületét festi szellemesen, találó vonásokkal. A jóízű, magyaros szellemű költemény utolsó verszaka így hangzik:

Minden mulatós embernél
Józanág az elve;
Röstelné, ha szenvedélyből
Egy korty bort lenyelne.
Más az, mikor öröm éri,
Vagy ha szívét bánat vérzi
Avagy, olykor, barátágból...
Igaza van: „nem lehet az
Ember fábul.”

A zajos tetszéssel fogadott, s hosszan tartó tapssal jutalmazott költemény után Herczeg Ferencz elnök néhány szóval berekesztette az ünnepi ülést.

Kossuth Ferencz üdvözlése.

Kossuth Ferenczet, az országos függetlenségi és 48-as párt elnökét a mai nemzeti ünnep alkalmából az ország minden részéből megyei, kerületi és községi pártkörök, kaszinók, egyes politikai testületek és egyesületek, valamint a politikai élet vidéki vezérférfiai száz és száz számra menő üdvözlő távirattal halmozták el. Üdvözlőket küldtek a többek között: Cegléd város törvényhatósága, a ceglédi függetlenségi és 48-as párt, a Ceglédi Népkör, a Ceglédi Kaszinó és a Ceglédi Kossuthkör. A polgárság nevében a mai ünnepélyből Gombos Lajos polgármester és B. Molnár Sámuel pártelnök a következő üdvözlő táviratot küldték:

Márczius 15-ét ünneplő Cegléd városának egész polgársága rendkívüli sajnálattal nélkülözötte személynél jelenlétet. Az általad képviselt 48-as eszmékhez törhetetlenül ragaszkodva kéri az egek Mindenható urát, adjon egészséget és erőt a haza teljes önállóságának és függetlenségének a te bölcs vezérledet alatt leendő kivívásához. — A ceglédi kaszinó távirata így szól: Lelked, az igazi Kossuthlélek vezette ünnepelésünket. Szeretünk, üdvözlünk áldunk. Takács József.

A vidéken.

Az ország minden részében megünnepelték a márcziusi napot. Felekezetek, politikai pártok, intézetek, társulatok mindenütt ünnepélyeket rendeztek s kegyeletes módon emlékeztek meg a szabadság napjáról.

Cegléden a polgárság márcziusi ünnepén a beteg Kossuth Ferencz megbízásából több függetlenségi képviselő megjelent. A városháza erkélyéről az összesereglett néphez Mérey Lajos, Sággy Gyula és Kállay Tamás képviselő mondott beszédet. A városházától a nép a Kossuth-szoborhoz vonult, amelynek talapatára Kossuth Ferencz megbízásából Gombos Lajos polgármester koszorút tett. Délben a Népkörben ünnepi lakoma volt.

Sümeg városa szép ünnepséggel emlékezett meg márczius 15-ikéről. Eitner Zsigmond orsz. képviselő megnyitó-beszéde után Fürst János ügyvéd méltatta a nagy nap jelentőségét.

Nagykároly. Vasárnap délután a városháza nagytermében folyt le a város közönségének az ünnep, amelyen Papp Béla orsz. képviselő mondott ünnepi beszédet. Este banket volt, amelyen Falussy Árpád főispán avatta fel szép beszéd kíséretében a Kossuth-serleget.

Baja. Márczius idusát az öreg honvédeknek felvonulása vezette be, akik zeneszóval és zászló alatt vonultak fel. A menethez csatlakozott Hegedűs Aladár kir. tanácsos, polgármesterrel az élén a városi tanács, az ipartestület küldöttsége és a polgárság száza. Az összes tantintézetekben ünnepélyeket rendeztek. Túrr tábornok szoboralapja javára az állami tanítóképző és főgimnázium hangversenyt adott. Este a kaszinóban szabadságlakoma volt.

Nagybecskereken lelkesen ünnepelték márczius idusát. Az előestén a torontálmegyei magyar köznevelődési egyesület rendezett a színházban fényes márcziusi ünnepélyt, amelyre zsúfolásig megtelt a színház. Ma délelőtt volt a kaszinó ünnepélye, melyen Szilágyi Albert megyei aljegyző mondott beszédet.

Sátoraljuhelyen márczius 15-ikét vasárnap ünnepelték meg. Fél 12 órakor a színházban nyilvános polgári ünnepély volt, melyen Buza Barna, a kerület orsz. képviselője mondott határos ünnepi beszédet. Beszéltek még Dókus Gyula alispán, Farkas Andor, Kincsesy Péter. Este a vármegyeházán társasvacsorát adtak.

Veszprém. Fényes ünnepségek keretében ünnepelte márczius tizenötödikét Veszprém hazafias közönsége is. A közönség ezrei az új színházban gyülekeztek, ahol Óváry Ferencz országgyűlési képviselő határos megnyitó-beszéde után Zsigmond kegyesrendi tanár méltatta a márcziusi nagy eseményeket. Kenessey Mariska Eampörth Gézának a „Magyar nők” című költeményét, Anti Illés a „Talpra magyar”-t szavalta. A főgimnázium ifjúsága és a felső kereskedelmi iskola ifjúsága külön ünnepélyeket rendeztek. Az utóbbi helyen Krisch Jenő tanár tartotta. A város gyönyörű lobogódszt öltött.

A karczagi negyvennyolczas párt vasárnap délután tartotta szabadságharc emlékünnepélyét. Az emlékbeszédet Ábrahám képviselő mondotta.

A Szentesen megtartott márczius 15-iki ünnepélyekre vasárnap délután leérkezett a város országgyűlési képviselője, dr. Molnár Jenő, aki a fogadtatására összegyűlt közönség előtt beszédet mondott, amelyen többek között az önálló bankkal is foglalkozott és hangoztatta annak szükségességét, majd pedig a külügyi helyzetéről nyilatkozott, elítélve a külügyminiszter politikáját, amely háborús bonyodalmakat fog előidézni. A város által a színház-teremben rendezett ünnepélyen az ünnepi szónoklatot dr. Friedmann Gyula főrabbi mondotta el nagy hatással. Este tíz-tizenkét helyen rendeztek társasvacsorát.

A pozsonyi Toldi-kör Rákóczi Ferencz hainak hazahozatala emlékére értékes ezüst serleget készíttetett a kör elnökének, Thaly Kálmánnak tiszteletére. A serleget Thaly Kálmán nevére elvezették el és felavatása a kör márczius 15-iki diszlakomáján Thaly Kálmán jelenlétében ment végbe.

Komárom. Délután három órakor az összes egyesületek zászlók alatt felvonultak Klapka szobrához, hol Sziy Ferencz aljegyző elhelyezte a városi törvényhatóság koszoruját. Az énekkarok éneke után Rolko Béla lelkész mondott beszédet. Nagy lelkesedést keltett Szász József orsz. képviselő beszéde. Este a főgimnáziumban volt hangversenyyel egybekötött ünnepség, ahol Konrád benzés tanár mondotta az alkalmi beszédet.

Hajduböszörmény. A főtéren a függetlenségi párt ünnepélyén Benedek János képviselő mondott alkalmi beszédet. Délben diszlakomák voltak és végül este öt órakor a főgimnázium ünnepélye következett.

Szeged. Kelemen Béla főispán hivatali szünetet rendelt el. A függetlenségi körök nagy szabadságünnepén Becsey Károly képviselő, Kószó István és Pál Róbert pártelnökök tartották az ünnepi beszédet. A Kossuth-szobor előtt Kengyel János tanár mondott beszédet. A szocialisták tüntető felvonulást rendeztek. A függetlenségi körök Kossuth Ferenczet táviratilag üdvözlötték.

Fiume. A fumei magyar kör szép emlékünnepet rendezett márczius 15-ike alkalmából. Az

ünnepségen Baloghy Ernő országos képviselő mondotta az ünnepi emlékbeszédet, majd azután Sirota Ignác tanár olasz nyelven méltatta a nap jelentőségét. Az ünnepségen nagyszámu közönség jelent meg s az olaszág közül több városbizottsági tag megjelent továbbá gróf Wickenburg István kormányzóhelyettes vezetésével az állami tisztviselők kara.

Nagykőrösön a kerület képviselője, Barabás Béla is megjelent nejevel együtt az ünnepélyen amelyen résztvett a város egész intelligenciája. A megnyitó beszédet Szentpétery Károly, a függetlenségi párt elnöke mondotta, utána Barabás Béla beszélt, aki a márcziusi nagy napok jelentőségét méltatta lendületes szavakban. Az ünnepi beszédet lelkes tetszéssel fogadták. A négyülést Szép Lajos alelnök zárószava rekesztette be. Este banket volt, amelyen számos felkőszöntő hangzott el.

Kolozsváron a délelőtti folyamán az egyetemi ifjúság tartott szép és lelkes ünnepélyt a Mátyás-szobornál, a Petőfi emléktáblánál és Jósika Miklós sirjánál. A délután folyamán az ország legregőbb márczius 15-iki állandó bizottsága tartott ünnepélyt a Redutban. Sándor József elnök határos megnyitója után szép énekszámok és szavaltatok következtek, amelyeket gróf Eszterházy Kálmán nagyhatású emlékbeszéde követett. Este társasvacsoza volt, melyen a Kossuth-serleggel a kezében Barabás Samu mondott felkőszöntőt.

Kassa. A közigazgatási tanfolyam hallgatói szép ünnepélyt rendeztek, amelyen az ünnepi megnyitót dr. Puky Endre alispán mondta. Az ünnepély a honvédszobor megkoszoruzásával ért véget.

Ungváron a templomokban ünnepi istentiszteletek voltak, aztán az iskolák tartottak hazafias ünnepet.

Szerajevóban a Magyar Egyesület szombat este ünnepelte saját Lelyiségeiben márczius idusát. Dr. Fischer József ügyvéd, egyesületi elnök lelkes beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt. Balassa György titkár mondotta ezután az idők történetét felőlelő hazafias alkalmi beszédet.

Aradon tegnap este lampionos körmenet volt. Ma délelőtt a városháza épületében folyt le az ünnepély nagy közönség jelenlétében.

Szolnok város közönsége hazafias lelkesedéssel ünnepelte meg márczius idusát. Reggel valamennyi felekezeti templomban istentiszteletek voltak. Délelőtt az állami főgimnáziumban az önképzőkör ünnepélyt tartott.

Igló város közönsége a gyönyörűen feldíszített honvédszobornál ünnepelte márczius idusát. Az ünnepélyt a dalárda a Himnuszszal vezette be, mire a Talpra magyart szavalták el. Az ünnepi beszédet Utó Sándor tanító mondotta el.

A külföldön.

Genf. A genfi egyetem magyar ifjúsága, valamint az ott élő magyarság a régi tradícióhoz híven, ma is lelkesen ünnepelte meg a márcziusi szabadságnap évfordulóját. A hazafias ünnep lélekemelő hangulatát nagyban emelte az a körülmény, hogy gróf Andrássy Géza fia, Károly, aki alig hat hete, hogy az ottani egyetem hallgatója, volt az ünnepi szónok. A fiatal Andrássy Károly grófot egyhangú határozattal kérték fel a szónoki tisztségre. A mindig a magyar nemzettel tartó Andrássy-nemzetség sarja ma délben készséggel tett eleget a felhívásnak és lelkes szavakban méltatta a márcziusi nagy napok emlékét, ami a nagyszámúban összesereglett genfi magyarokra nézve annál becsesebb volt, mert ez most első eset, hogy egy ilyen fényes multu főrangú nemzetség tagja ünnepelt ott nyilvánosan együtt a magyarsággal. Nem hiába volt az ifju Károly gróf nagyatya Manó, a vasgróf, a szabadságharc kezdetén a Felvidék kormánybiztosa, aki mint az akkor fennállott Torna vármegye főispánja szervezte Abauj-Tornamegyében és Gömörben a nemzeti fölkelést, amíg öcsöce, Gyula, az egykori külügyminiszter a zempléni honvédeknek volt őrnagya s Damjanich tábornok hadtestében harcolt és különösen Isaszegnél tüntette ki magát. Gyula gróf később tudvalevőleg Magyarország rendkívüli meghatalmazott követe volt Konstantinápolyban, ahol előkészítette az emigráló magyarok fogadását. A vasgróf másik öcsöce, Aladár, Bem atlábornagy vezérkari őrnagya és szárnysegéde volt, végig harcolta az egész erdélyországi hadjáratot, amire élete végéig büszke is volt. A néhány év előtt elhalt Aladár gróf utolsó kívánsága az volt, hogy a krasznahorkavári szikla-sirboltban felállított egyszerű szürke márvány sír-emlékére a feliratot véssék: „Ő felsége a király aranygyarmas-rend vitéze és 1848—49. honvédszáz őrnagy.” Ezeknek az elődöknek a hagyományai élnek a fiatal Károly gróf szívében is.

Egy ur szórakozott.

— Öngyilkos urilány —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 15.

Egy ur szórakozott. Hízogó szóval körülsimogatott egy leányt és a leány elszédült. Tegnap reggelre megszülette gyermekét, ledobta a csecsemőt az udvarra, végül ő maga is leugrott az ötödik emeletről. Nem nagy eset, mindössze egy család sír és két ember fekszik holtan a morgue boncolóasztalán: egy csecsemő és egy szerencsétlen lány. Ez az ára annak, hogy egy ur szórakozott. Nem nagy ár, ha jól mulatott és egy darabig jól érezte magát a gavallér. Ne haragudjunk rá, a törvény paragrafusra se haragszik rá. A lányok mennek Mária-Nosztrára, mert egy csecsemőt elpusztítani tilos, a lányok mennek a halálba, mert szegény az, ami velük esett és az emberek kárörvendenek. Ugy látszik, tehát — a társadalom fölfogása és a törvénykönyv ezt igazolja, — hogy csak a lányok a hibások, s az az ósdi ember, akinek az ilyen eset hallatára ökölbe szorul a keze: smock, akinek nincs érzéke bizonyos dolgok iránt.

A szerencsétlen leányt Weingruber Antóniának hívták. Atyja, Weingruber Mihály, régebben vendéglős és kávéos volt, de teljesen tönkrement. Azóta mint tőzsdeiügynök tartotta fenn magát és családját. Feleségével, két leánygyermekével és fiával a Royal-szálló ötödik emeletén az 540. számú szobában lakott, igen szerény körülmények között. Az utóbbi időben a szülők a tizenkilenc éves Antónia leányon különös változást vettek észre. Buskomornak látszott és panaszkodott is, hogy öngyilkos gondolatok bántják. A szülők idegbajnak tulajdonították a dolgot. A minap azonban a leány hirtelen rosszul lett. Elhívták hozzá a család házi orvosát, dr. Schulhof Rezsőt, aki megvizsgálva, azonnal fölfedezte a bajt, de gyöngédségből nem közölte a szülőkkel. A fiatal leány viselkedése most már igen gyanussá lett a szülők előtt, akik még mindig nem mertek rosszra gondolni, de figyelemmel kísérték. Szombatról vasárnapra virradó éjszaka három óra tájban Weingruber Antónia kiment a szobából. Elmaradása föltűnt az apának, aki negyedóra elmúltával a leány keresésére indult. Sokáig kereste, de nem találta. Végre a világító udvarból nyöszörgést hallott, lent a második emeletet üvegtető zárja el s azon az üvegtetőn fekvő szétronsolt tagokkal a leányt. Nemsokára megérkeztek a mentők és a leányt, aki zuhanás közben borzalmasan összezúzta magát, a Rókus-kórházba szállították, ahol nemsokára meghalt. Az esetről természetesen azonnal jelentést tettek a rendőrségen is, ahonnan dr. Dóra István rendőrfőfelügyelő és dr. Kovács Nagy Lajos rendőrorvos jelentek meg. Az orvos rögtön megállapította, hogy az életunt leánynak gyermeke született, de a csecsemőt sehol sem találták. Végre is kénytelenek voltak a keresést reggelre halasztani. Mikor reggel hét óra tájban a téli nap virradni kezdett, a kutató emberek a szállóval szomszédos 41. számú ház tetején megpillantották az újszülött gyermek holttestét, akit anyja hajított le kétségbeesésében az ötödik emeletről. Az orvosok véleménye szerint a gyermek élve született s nem is az esés okozta halálát, hanem reggelre megfagyott. A boldogtalan anya semmiféle levelet nem hagyott hátra s a szülők még csak nem is sejtik, hogy ki volt a csábító, akinek hűtlensége két emberélet vesztét okozta.

UJDONSÁGOK.

— Uj csillagkeresztet hölgy. Mária Jozefa főhercegnő gróf Brechtold Kázmérné, született Széki Teleki Ilona grófnőnek a csillagkereszt-rendet adományozta.

— Az alkotmánypárt pártvaesora. Az országgyűlési alkotmánypárt legközelebbi pártvaesora. Az alkotmánypárt pártvaesora. Az országgyűlési alkotmánypárt legközelebbi pártvaesora. Az alkotmánypárt pártvaesora. Az országgyűlési alkotmánypárt legközelebbi pártvaesora.

— Kossuth Ferencz állapota. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter állapotában az örvedetes javulás egyre tart. A beteg minisztert a mai nap folyamán meglátogatta házi orvosa, Müller Kálmán egyetemi tanár, főrendiházi tag, ki továbbra is a legteljesebb nyugalmat ajánlotta. A délelőtt folyamán bucsu látogatást tett a miniszternél Muraviev Apostol Vladimir orosz főkonzul, aki a napokban végleg elhagyja Budapestet, hogy elfoglalja új állását az orosz külügyminisztériumban.

— A Saskör közgyűlése. A Saskör ma este tartotta meg közgyűlését Hahóthy Sándor helyettes elnök elnöklésével. A bemutatott évi jelentés beszámol a kör múlt évi működéséről, amelyet eredményesnek mond, amennyiben nemcsak a kör tagjainak száma szaporodott meg százszal, de kivette részét a kör minden fontosabb társadalmi és politikai mozgalomból is. A közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul vette és a vezetőségnek buzgó és önfeláldozó működéséért köszönetet szavazott.

— Kitüntetés. A hivatalos lap tegnapi száma jelenti, hogy a király dr. Stern József budapesti ügyvédet a királyi tanácsosi címmel tüntette ki. Dr. Stern József az óbudai polgárság egyik vezető embere és mint törvényhatósági bizottsági tag élénk részt vesz a főváros kormányzásában.

— Schaumburg-Lippe Frigyes herceg házassága. Schaumburg-Lippe Frigyes herceg, a dán király veje, akinek felesége néhány évvel ezelőtt fiatalon meghalt, Sopronba érkezett jelentés szerint, tegnap újra házasságra lépett Antoinette Anna anhalti hercegnővel. Az esküvő a Dessau közelében lévő Georgiu kastélyban ment végbe. A herceg második neje 1885. márczius 3-án született.

— Czimadományozás. A király, mint a hivatalos lap jelenti, Henk Imre és Krompecher Szilárd főállatorvosoknak az állategészségügyi felügyelői címet és jelleget, továbbá Flóris Rezső, Szabó Ignác, Balázs Sándor, Jaskó Géza, Heks Miksa, Kellner György, Szőke Dezső, Székely Károly, Báthory László, Brauner Gyula és Kráitz Károly állatorvosoknak a főállatorvosi címet adományozta.

— Spanyol kitüntetések. A spanyol király Bolgár Ferencz honvédelmi-, Szterényi József kereskedelem- és Márfy Albin miniszterelnökségi államtitkároknak és az államvasutak elnökgazgatójának, Ludvig Gyula főrendiházi tagnak és Izabella-rend nagykeresztjét adományozta a szallaggal. Azonkívül több miniszteri hivatalnok, a főpolgármester és polgármesterek és több rendőrtisztviselő kaptak spanyol kitüntetést.

— Kinevezések az állami mérnöki karban. A király Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter előterjesztésére Pünkösti Ferencz, Petracsek Ferencz és Kuklay Béla műszaki főtanácsosi címmel és jelleggel felruházott műszaki tanácsosokat, Lázár Lajos műszaki főtanácsosi címmel felruházott műszaki tanácsost, Czibur Vilmos és Huszár József műszaki tanácsosokat műszaki főtanácsosokká kinevezte, továbbá Hönisch Dezső, Bakó István és Petz József műszaki tanácsosoknak a műszaki főtanácsosi címet és jelleget, Keresztes István, Podhoránsky Géza, Lukács József, Péchy Lajos, Ferrich Imre és Scholtz Gyula műszaki tanácsosoknak a műszaki főtanácsosi címet és jelleget, Kardos József, Dósa László, Józsa Pál, Hvozdivics Antal, Varró Domokos főmérnököknek és Novák Ferencz miniszteri főmérnöknek a műszaki tanácsosi címet mindnyójuknak díjmentesen végül Péterfy Dénes, Jámor Adolf, Keviczky Sándor, Barna Bertalan és Breznay Géza mérnököknek a kir. főmérnöki címet adományozta.

— A Castro milliói. Nemrégiben néhány francia újság azt a szenzációsan hangzó hírt újságot, hogy Castro, a venezuelai köztársaság száműzött elnöke márczius 16-án Bordeauxból a Gouadeloup postagözüssel Venezuelába utazik. Most ezt a hírt ugyancsak Párison keresztül megegyeztetik. Az újabb verzió szerint ugyanis nem ő, hanem a felesége száll tengerre. És pedig nem másért, mint azért, hogy egy állítólag több milliós összeget, amelyet Castro titkos helyen elrejtett, biztonságba helyezze. Gomez, az új elnök is résen van azonban. Értésülve ugyanis Castro utazásának a céljáról, kiadta az utasítást, hogy a legszigorubb ellenőrizték minden lépését.

— Kormányozható léghajó az északi sarkra. Londonból jelentik, hogy az Olympia-hallban, amelyben most nemzetközi léghajó-kiallítás van, ki van állítva az a kormányozható léghajó is, amelyvel Wellmann angol aeronauta a nyáron az északi sarkra akar indulni. Wellmann, számításai szerint, kedvező körülmények között, három nap alatt akarja elérni az északi sarkot, ahonnan a visszautazás a Farröer-özigetre történne, és nem Szibériáta, ahogy azelőtt tervezte. A léghajó nem olyan nagy, mint gróf Zeppeliné, de nagyobb, mint a „Ville de Tours“ és a „Nulli Secundus“ nevű léghajók. Hossza 182, átmérője 52 láb; az úrtartalma 7800 köbméter, egyszeri megtöltés pedig 2000 mértföldre elég. Wellmann kutyákat és szánt vizet magával és azonkívül 8 hónapra elegendő élelmiszereket, úgy hogy esetleges keletlenléseknek is hátran nézhet elébe.

— Főrangú ápolónők vizsgálja. A Budapesti Önkéntes Mentőegyesületnél ma délelőtt fejeződött be a főri hölgyek tanfolyama, amelyen Augusta főhercegeasszony is jelen volt József főherceg kíséretében. A hölgyek valamennyien le is vizsgáltak úgy az elméletből, mint a gyakorlati kötézetanból. A tanfolyam végén a főhercegeasszony sajátkezüleg osztotta ki azokat a jelvényeket, amelyek a tanfolyam hallgatását igazolják. A tanfolyamon képzést nyertek: Augusta főhercegeasszony mint védnöknő, gróf Hadik Barkóczy Endréné és gróf Apponyi Albertné, a hölgyválasztmány elnöknői, valamint a következő hölgyek: Özevgy gróf Andrássy Tivadarné, Andrássy Katinka grófnő, Andrássy Klára grófnő, Boda Dezsőné, madarassi Beck Marcellné, Czébrián grófné, D'Orsay grófnő udvarhölgy, báró Haupt Stummer Lipótné és két leánya, dr. Hermann Béláné, herceg Liechtenstein Alfrédné, zempléni Moskovits Ivánné, dr. Ónody Adolfné, dr. Polyák Béláné, Radisich Edina, Stephani Ervinné, Sarbó Arthurné, dr. Stern Károlyné, baranyavári Ullmann Adolfné, Vajda Adolfné, gróf Zichy Jánosné.

— Kossuth Lajos halálának évfordulója.

Kossuth Lajos halálának évfordulóját márczius 20-án, szombaton a hagyományos kegyelettel ünnepli meg az országgyűlési és 48-as párt, az egyetemi ifjuság és a főváros hazafias polgársága. Az ünnepi gyászistentisztelet szombaton délelőtt tíz órakor lesz a Deák-téri evangélikus templomban, ahonnan az egész gyülekezet kivonul a kerepesi-uti temetőbe és ott gyászbeszédet kíséretében kocsikat helyez Kossuth Lajos sírjára. A budapesti egyesült asztaltársaságok központja márczius 21-én, vasárnap délután három órakor az összes hazafias egyesületek bevonásával zarándokol ki Kossuth sírjához. A menet délután két órakor gyülekezik a Nemzeti Múzeum és a Nemzeti Lovarda közt levő téren és három órakor zászlók alatt vonul ki a temetőbe. A rendezőbizottság felhívja a főváros polgárait, hogy az évforduló napján házaikra tűzzék ki a gyászlobogót.

— A háború és a tótok. Nagymihályról jelent tudósítónk, hogy az ottani tót lakosság körében valóságos pánikot idézett fel az esetleges háborútól való félelem. A múlt héten például tömegesen lepték el a Nagymihályi Takarékpénztár hivatali helyiségeit, követelve a betétek visszafizetését. Az intézet szó nélkül teljesíti is a paraszt-betevők kérését s eddig már több, mint száz ezer korona betétet fizetett vissza. A parasztokat semmiféle jó szóval nem lehet a háború felől megnyugtatni s érdekes, hogy az impulzust erre egy esekélyesség adta meg. A nagymihályi kereskedelmi ifjuság ugyanis folyó hó 13-án hangversenyt rendezett, amely alkalomból a reklám kedvéért, az utcán keresztben, egy nemzetiszínű zászlót feszítettek ki dróton, amely nagy betűkkel hirdette a hangversenyt. Hetivásárkor a falusi parasztokat szörnyű mód izgatta ez a zászló, de még inkább annak felirata, melyet, minthogy a zászló magasan lebegett, s ők magyarul nem tudnak, sehogysem tudtak kibetűzni. Akadt azonban egy lelketlen ember, aki rossz tréfát csinált a dolgból s elhitette a tótokkal, hogy a zászló a háború kitörését jelenti. Több sem kellett a hiszékeny embereknek, hanyatthomlok rohantak a bankba betéteikért.

— Földrengés Kaposvárott. Kaposvárról jelent tudósítónk, hogy ott tegnap reggel hetedfél órakor nyugatról keleti irányban erős morajjal kísért heves földrengést érezték. Kár azonban, szerencsére, nem történt. Egyébként tegnap délután háromnegyed három óra és hat óra tájban Olaszország városáiban a szeizmografikus készülék körülbelül tízezer kilométernyi távolságból szintén heves földrengést jeleztek.

— **Steinheilné — felbujtó.** Az izgalmban és világraszóló szenzációkban gazdag vizsgálat a rejtelmes *Steinheil*-drámában, mint egy párisi táviratunk jelenti, véget ért. Hónapokig nyomozott a rendőrség, a detektívek, a riporterek egész serege és a bíróság, de azt, amiért a nagy hajsza folyt, *Steinheil* festőnek és anyósának a gyilkosa nincs meg. A *Fawc* elnök meggyilkolásával is megvádolt hirhedt némben a fogságban is megőrizte ravaszágát és elszántságát, úgy hogy homályban, ködbe maradt a rémdráma. A vizsgálóbíró nem tudott a tettes nyomába jutni, pedig jó néhányan kerültek a legerősebb gyanúba. Maga a hisztéria azonban nem is került mint gyilkos vád alá. A bíró anyja és férje meggyilkolásában csak mint felbujtót vádolja. A vizsgálat eddig csak két tényt derített ki teljes bizonyossággal. Megállapították, hogy sem *Steinheil*, sem az anyósát nem narkotizálták. Továbbá a hullák helyzetéből megállapították, hogy a gyilkosságot legalább két embernek kellett végrehajtani. *Steinheilné* beadványt intézett most a vizsgálóbíróhoz, ideiglenes szabdlábra helyezését kérte. Ebben a kérvényben megismétli azt az állítást, hogy a gyilkos két kaftános ember volt s ártatlanságát a következőkkel igyekszik igazolni:

„Ha férjemet s anyámat meggyilkoltam volna, akkor erre kényszerítő indokaimnak kellett volna lenniök. Melyek ez indokok? Nem tudják megmondani. Ami az anyámat illeti, — be tudom bizonyítani, hogy nagyon szerettem. Halála által évi 3000 frankos járadékhoz juthattam. Mily csekély összeg ez ahhoz a jövedelemhez képest, amelyet férjem halála által elvesztettem. Tehát anyagi érdekek nem vezethettek gyilkosságra. Marad tehát az a feltevés, hogy más férfival akartam házasságra lépni. De ez a férfi nyolcz éven belül nem nősülhetett volna meg újra. Ez be van bizonyítva. Tehát ez sem indok, amely engem ilyen rettenetes büncselekmény elkövetésére kényszerített volna. Ez okokból kérem Önt, vizsgálóbíró ur, hogy kinjaimnak vessen véget és ideiglenes szabdlábra helyezéssel adjon vissza gyermekemnek. Kötelezem magam, hogy bármikor rendelkezésére állok s hogy minden erőmmel támogatni fogom Önt, hogy az igazságot kiderítse.“

— **A híres Engel itthon.** A híres Engel, a borhamisításról s a magyar bor hitelét kompromittáló világraszóló botrányról vált híressé sok évvel ezelőtt, amikor a bécsi rendőrség megkezdésére a budapesti rendőrség eljárást indított „Engel József és fiai“ budapesti borkereskedő cég ellen. A vizsgálat lefolytatása után Splényi Ödön egyhavi fogságra és pénzbüntetésre ítélte a nagy stílu hamisítót, aki a pénzbüntetést megfizette, a fogság elől azonban külföldre szökött. Időközben hűne elévült s most Engel visszaérkezett Budapestre, ahol villát készült építtetni az Andrássy-uton.

— **Tudományos fölolvasás.** Vasárnap délelőtt az Erzsébetvárosi Kaszinóban érdekes fölolvasást tartott dr. Pfeiffer Gyula főv. orvos. A fölolvasás tárgya az anyaság védelme volt s előadásában a nő szociális és gazdasági helyzetének érintésével az anyasággal, mint nemzetgazdasági és egészségügyi kérdéssel foglalkozott az előadó. A közelmúltban *Stefánia* főhercegnő gróf *Lónyay* Elemérné védnöksége alatt megalakult Országos Anyavédő Egyesület célja abban összpontosul, hogy az anyaság előtt álló nő és az anyát olyan viszonyok közé helyezze, amelyeket az ő és csecsemő állapota megkíván, nehéz munkát ne kelljen végeznie, hanem léteitől otthonokban tölthessen 1—2 hónapot. Dr. Pfeiffer ezután az egy- és két gyermekrendszer pusztításáról emlékeztet meg, amely egy-egy generációban 170 ezer emberről veszteséget jelent.

A fölolvasást nagy és előkelő közönség hallgatta végig, amely rendkívül meglepetéssel részesítette a tudós fölolvasást.

— **A szabó-sztrájk.** A szabóipar terén a munkásokkal hetek óta folyó tárgyalások ma hajótörést szenvedtek. A Szabómesterek Országos Szövetsége az eddig folyt tárgyalásokat más irányba tereli és holnap délután három órára a tagokat a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara nagytermébe gyűlésre hívta egybe.

— **Hajószerezéselenség.** Rotterdami távirat szerint a Mascot nevű norvég gőzös, amely Rotterdamból South Shields felé volt utban, a Maas világitóhajótól 20 mérföldnyire nyugatra összeütközött a Margareta nevű német hajóval, amely Iquiqueből utban volt Hamburg felé. A Margareta elsüllyedt. Legénysége hat emberen kívül a tengerbe fult. A Mascot jelentéktelenül megrongálódott.

— **Kaszaboló hadnagyok.** A székesfehérvári V. honvédkerületi hadbírósa ma délután mondott ítéletet *Taby* Kálmán, *Luby* Pál és *Schmidt* Nándor honvédhadnagyok ügyében, akik ez év elején az egyik ottani kávéházban megtámadták és súlyosan megsebesítették Weisz Hugó magántisztviselőt. A katonai bíróság *Taby* Kálmán hadnagyot három hónapi fogságra ítélte, míg *Luby* és *Schmidt* hadnagyokra fegyelmi büntetést szabnak ki. *Taby* Kálmán hadnagy ügyében még a katonai becsületbíróság is dönteni fog. Gróf Vay huszárfőhadnagy ügyét, ki szintén résztvett a támadásban, Budapestben intézik el.

— **A szolnoki hidat elvitte a víz.** Szolnokról jelenti tudósítónk, hogy a megindult zárlás az egy tiszai fahidat elsodorta. A második tranzverzális állami ut vonalába eső közuti fahidat, tekintettel arra, hogy a tervezett vashid építését csak jövő évben kezdhetik meg, a közforgalom sikeres lebonyolítása céljából javítani kellett. A hid pilléreinek erősítésén dolgoztak és ebben az állapotban találta a megindult felső vízekből érkező nagy jégzajlás. Ma reggel 6 órakor órási jégtablákat sodort neki a hidnak. Közben az elsodort tutajfák is nekimentek a hidnak, amely a rettentő nyomásnak nem bírta ellentállani. A 194 méter hosszúságú hidból az ár 78 métert teljes felső szerkezetével együtt elsodort. A hidon szerencsére nem volt kocsiforgalom és így a nagyobb katasztrófától megmenekült a város. Az államépítészeti hivatal intézkedett, hogy a két part közüli forgalom komppal bonyolítottassék le. A tönkrement hidon a közlekedést most már egyáltalában nem lehet helyreállítani és így igen valószínű, hogy az állami hid építéséhez még ez évben hozzáfognak. Egy másik hidat is elsodort a hirtelen megindult jégzajlás: a debreczeni—nyiregyháza—csap—ungvári állami közuton levő záhonyi Tiszahidat. Emberéletben, vagy állatban ott sem esett kár.

— **Ötvenéves orvosi jubileum.** Dr. Plichta Soma királyi tanácsos, az országos közegészségi tanács tagja, nógrádvármegyei tb. főorvos és losonezi járási orvosnak Nógrádvármegyei orvosszövetsége április hó 4-én nyújtja át a budapesti tudományegyetem által az 50 év előtt orvosá történt felavatásának emlékére kiállított díszoklevelet. Ez alkalommal ünnepelte meg Nógrádvármegyei tisztikara e tisztársának negyvenéves szolgálatát és Losonez város, mint egyik legidősebb polgárának negyvenéves városi tanácsosságát.

— **Sikkasztás a postán.** Juhász Béla postakiadót és békésszentandrási helyettes postamestert a szarvasi csendőrség ma letartóztatta, mert a kezelésére bizott pénzből nagyobb összeget el-sikkasztott és hogy bűnét elpalástolhassa, a hivatali könyveket és iratokat elrejtette. A sikkasztásra a hivatal vizsgálatára kiküldött postabiztos vette észre. Az elsikkasztott összeg nagyságát még nem lehet megállapítani. A vizsgálat megejtése végett Szűts postatitkár Békésszentandrásra ment és az eddigi vizsgálat után a sikkasztott összeg nagyságát 2000 koronára becsüli.

— **Öngyilkos háztulajdonos.** Deák Gusztáv ház- és bérkocsitulajdonos ma délelőtt a Kövér Lajos-utca 25. számú házában levő lakásán késsel elmeteszte a nyakát és meghalt. Deák évek óta betegeskedett, asztma és csusz gyötörte. Juniában elvágta az ereit, de idejekorán észrevették és megmentették. Holttestét a boncolóintézetbe vitték.

— **Egy magyar fiu merénylete Berlinben.** Berlinből jelentik hogy ott egy budapesti születésű magyar fiu gyilkos merényletet követett el. A merénylő Ganzler Alajos huszonegyesztendő éves kereskedelmi iskolai tanuló, aki egy berlini szállodában hamis néven volt bejelentve. A fiatalember kétezer rálött egy ottani vendéglős mostoha leányára, akit súlyosan megsebesített. A merénylet után Ganzler önként jelentkezett a rendőrségen, ahol letartóztatták. A leány, a huszéves Sadevater Ursula, kórházban fekszik s az orvosok azt mondják, hogy sebe nagyon veszedelmes. Ganzler a rendőrségen azt mondta, hogy visszautasított szerelme miatt követte el a merényletet.

— **Házasság.** *Gutfreund* Rizát Budapestről eljegyezte *Rózsa* Dezső Nagyvárdáról.

— **Nászajándékok.** Jeggyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művészi ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 20., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Sztrájk a párisi főpostán.** Párisi tudósítónk jelenti, hogy a Rue de Grenellen levő főpostán szombat délután 4 óra tájban az összes táviróhivatalnokok sztrájkba léptek, mert kormány új, szigorú rendszabályokat léptetett életbe. A nyomban megindult békeltárgyalások azt eredményezték, hogy a sztrájkolóknak túlnyomó része ideiglenesen ismét felvette a szolgálatot. A következőkben szinte beíthatatlan sztrájk azonban ezzel még korántsem ért véget, sőt vasárnap újból kitört a sztrájk és a táviróházakhoz a többi alkalmazottak is csatlakoztak. Vasárnap a mozgópósta és a táviróhivatalnokok már meg sem kezdték a munkát és délután mintegy ezer a belső posta- és távirószolgálatban elfoglalt hivatalnok egy gyűlésben kijelentette, hogy teljes szolidaritást vállalnak a mozgópósta és táviróhivatalnokokkal és kötelezik magukat minden eszközzel közrehatni, hogy a kormány az általa fogantatba tett intézkedéseit visszavonja. Egyidejűleg egyhangulag elhatározták, hogy a munkából kilépnek. Végül kiadták a jelszót, hogy a posta-hivatalokban még dolgozó kollégáikat a szolgálat abbahagyására bírják. A mozgópósta hivatalnokai egy délután tartott gyűlésben elhatározták, hogy az agitációt a megrendszabályozott hivatalnokok visszafogadásáig folytatják. Este a miniszterek tanácskozást tartottak, amelyen a posta- és távirószolgálat ideiglenes biztosításának módjait részletesen megbeszéltek. Több posta-hivatal katonasággal őriztetnek. A távirókészpontban végbemenő eseményeket ma valószínűleg a kamarában interpelláció tárgyává teszik. Tegnap délután Clemenceau miniszterelnök az igazságügyi és a kereskedelemügyi miniszterrel, valamint a posta- és táviróügyi államtitkárral tanácskozott és hir szerint elhatározták, hogy azokat a hivatalnokokat, akik elhagyják helyüket, elbocsátják.

— **A rescizaiaknak.** A Kőrösladányi Polgári Olvasóegylet elnöksége kiadóhivatalunk címére harmincz koronát küldött postautalványon a rescizai szerencsétlenül járt bányászok családjai részére. A beküldött összeget rendeltetési helyére küldöttük.

— **A bélyegkiállítás bezárása.** Az első magyar bélyegkiállítás, melyvel a Hungaria bélyeggyűjtők köre tízéves fennállásának évfordulóját ünnepelte, tegnap zárult be.

— **Katasztrófa az üvegtetőn.** A nyugati pályaudvaron megbizta az állomásfőnök Gábor István vasuti munkást és Dinnyés István palafedőt, hogy a márcziusi ünnep alkalmából — zászlókat tűzzenek ki az épületre. A két ember föl is jutott az érkező-oldalon levő világitó-udvar tetejére, de Gábor alatt, miután a lobogót már kitűzte, leszakadt az üvegtető és a szerencsétlen ember lezuhant a szédítő magasságból. A mentők beszállították a Rökus-kórházba; a fiatal munkás aligha marad életben, mert agyrázkódást szenvedett és több bordája is betört.

— **Felhívás a tanítókhöz.** Felkértek a következő sorok közlésére: Magyarország tanítóegyesületeit tekintet nélkül arra, tagjai-e a Magyar Tanítók Országos Bizottságának, valamint nagyobb tanítótestületeit, melyek ezen mozgalomban tevékeny részt venni óhajtának, arra kérem, márczius hó 20-ig jelentsék be, hogy a tanítói nyugdíjörvény revíziója érdekében indítandó egyöntetű országos mozgalomhoz csatlakozni kívánnak-e? Ha igen, úgy jelentsék be, hány emlékirat példánvra van szükségük, melyet megfelelő utasítással hálalék nélkül meg fogok küldeni. A bejelentéshez bélyegjegyen 20—40 fillér mellékelendő. Bejelentések hozzám (Debreczen, Simonyi ut 14.) intézendők. Kozma László, a M. T. O. B.-a elnöke.

— **A köpenicki kapitány.** Berlinből jelentik, hogy Voigt Vilmos, a köpenicki kapitány ismét beszéltet magáról. Tudvalevő, hogy egy férjes asszonnyal volt viszonya, akit arra igyekezett rábírni, hogy férjétől váljon el s lépjen vele házasságra. Az asszony ekkor elutasította az ajánlatot, de Voigttal folytatta a levelet utján való érintkezést, még a fogházban is. Voigt ezekben a levelekben is sürgette a házasságot. Az asszony végre is engedett s beadta férje ellen a válópórt. Most azonban Voigt nem akarja már az asszonyt elvenni. Az asszony most a polgári bíróság előtt tartóztatási pórt indít a köpenicki kapitány ellen.

— A szicíliai segélykezió. Az olaszországi károsultak javára ma a következő befizetések történtek: A Magyar Általános Takarékpénztárhoz: Nagykároly r. t. város pénztára 231 K 14 fillér, főszolgabíró Vágveszterce 97 K 40 fillér, gróf Batthyány Pál főispán Zalagerszeg 5424 K 46 fillér, dr. Schüller Rudolf Nagyszében 20 K, összesen 5773 K. — A Magyar Lezámitoló- és Pénzváltóbankhoz: Ábrányi Emil 78 K, Hollander Ignác, az izr. hitközség korelnöke Csoplya 4 K, De Gerando Antonia Kolozsvár (a kolozsvári felsőbb leányiskola önképzőköré által f. hó 10-én rendezett jótékonyezélu előadás tiszta jövedelme) 133 K, összesen 215 K. — A Magyar Általános Hitelbankhoz: gróf Bethlen Bálint főispán ömértésége, Torda, az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár után 2834 K 50 fillér, dr. Szentkirályi Mihály polgármester Szekszárd 56 K, Baderka János tanító, Lapcsésésel 4 K, 65 fillér, összesen 2895 K 15 fillér. — A Pesti Magyar Kereskedelmi Bankhoz: Sárosvármegye gyűjtése 3097 K 96 fillér, Szombathely város közönségének adomány 500 K, Szombathely város gyűjtése 2153 K 25 fillér, izr. hitközségektől Fogaras 103 K, Thály Ferenc 20 K, összesen 6474 K 21 fillér. A gyűjtés mai végeredménye 538.481 korona 60 fillér.

— Hamisítás az adóhivatalban. Öt év előtt, 1904. február 3-án történt, hogy Braun Mór kereskedő a VII-ik kerületi előljáróság adóhivatalában száz koronát fizetett adóhátralékának törlesztésére. Az összegből egyenes állami adó címén kilenczvennyolcz koronát könyvelték el a pénztári naplóba és a főkönyvbe. A pénztári napló lezárása után, amikor a begyűlt pénzt már beszállították az állampénztárba, valaki meghamisította a pénztári naplót s a Braun Mór neve mellett szereplő kilenczvennyolcz koronás tétel elé egy 5-ös számot irtak, úgy hogy a kilenczvennyolcz koronából ötszázkilenczvennyolcz korona lett. A kereskedőt, aki így ötezár korona túlfizetésben volt a mult év végéig, négy teljes esztendőn nem is zaklatták adóért. A tavaly karácsony előtt megejtett rovanosolás alkalmával jötték rá először az ötszáz koronás hiányra. Eleinte tévedés, vágy könyvelési hiba eredményének hitték a hiányt s a hiba fölfedezőjének harmincz korona jutalmat ígértek, később azonban Szalay István számvizsgáló kiderítette, hogy hamisítás történt. Fölfedezéséről nyom-ban jelentést tett Vágó Mihály hivatalvezető számvizsgálónak, aki megindította a vizsgálatot. Ennek során kihallgatták Braun Mór is s beker-ték tőle a hamisítás időpontjának megállapítása végett 1904. évi adókönyvét. Braun a könyvet nem szolgáltatotta be azzal a kifogással, hogy el-vesztette. A nyomozás mindezeidig nem derítette ki, hogy az előljáróság melyik tisztviselője követte el a hamisítást. A gyuan az egyik fiatal tisztviselőre terelődött, aki sok egyéb szabálytalanság miatt fegyelmi eljárás alatt áll. A vizsgálat eddigi eredményéről szombaton tett Vágó Mihály számvizsgáló a székesfőváros tanácsának jelentést.

— Vonatösszeütközés. A MÁV. igazgatóságától vett értesítés szerint az 1045. számú személyszállító tehervonat és a 15-én Szászhalom-Batta állomásról történt kihaladása alkalmával nekiment a védjelzőnél állott 1054. számú tehervonatnak. Három utas és egy vonatkísérő jelentékelte-nebb sérüléseket szenvedett. A pálya szabaddá tét-tetvén, a vonatok akadálytalanul közlekednek. Az eddigi megállapítások szerint a oalesetet Szász-halom-Batta állomás forgalmi szolgálattevőjének az a mulasztása okozta, hogy az 1045. számú vona-tot az 1054. számú vonat beérkezése előtt az állomásról elindította. Szigorú vizsgálat folyamat-ban van.

— Letartóztatott kivándorlási ügynek. A bu-dapesti rendőrség, a fumei rendőrség megkeresé-sére letartóztatta Albers Oszkár 42 éves volt hajó-zási tisztviselőt, akit különböző kivándorlási vizs-záslések miatt Magyarországon másfél évi, Né-metországban pedig öt évi fegyházra ítélték. Leg-utóbb Finnében gyűlt meg a baja a rendőrséggel. Ott ugyanis a Cunard Line társaságot akarta megszarolni. Felkereste a társaság egyik főbb tisztviselőjét s tudomására adta, hogy rendkívül kompromittáló adatai vannak, amelyeket jó pénz-ért hajlandó elhallgatni. A főtisztviselő kiutasí-totta a zsarolót és feljelentette a fumei rendőrsé-gen. Albers azonban megérezte a fenyegető vesze-delmet és Budapestre szökött, de itt szombaton a detektívek kinyomozták és bevitték a főkapitány-ságra, ahol letartóztatták.

— Üngyilkos orvostanballgató. Vasárnap éj-szaka egy himz-óutcai nyilvános házban agyon-lötte magát Gózonyi Ferencz nagykanizsai szü-lelésű huszonkétéves orvostanballgató. A fiatal-ember szerelmes volt egy rossz hírű leányba s e-miatt vetett véget életének. Zsebében levelet ta-

láltak, apjának, egy vidéki törvényszéki bírónak van czimezve.

— Elmebeteg rendőrfelügyelő. Bossányi Ele-mér rendőrfelügyelő, aki a nyugati pályaudvaron teljesített szolgálatot, tegnap súlyosan megbetege-dött. Bossányin az utóbbi időben buskomorságot vettek észre. A felügyelő feltűnő közömbösséggel viseltetett minden dolga iránt és a napokban az írásában is nagy zavartságot árukt el. Kiküldöt-tek hozzá egy rendőrorvost, aki teljes lelki el-ernyedséget állapított meg. A szerencsétlen para-lízisbe esett felügyelőt a Schwarzer-féle ideg-gyógyintézetbe vitték. Bossányi, aki Magyaróv-rott gazdasági akadémistát végzett, majd katoná-tiszt lett, 1900-ban lépett a rendőrség szolgálá-tába. Rokonszenves tagja volt a felügyelői kar-nak. Szerencsétlensége mindenütt őszinte, mély részvételt keltett.

— Az ideges ember merőnyete. Vasárnap éjszaka Lövy Zsigmond bérkocsitulajdonos kétfogatu kocsijával a Német-utczában hajtott végig. Utjá-ban az utca közepén egy áosorgó embert vett észre, aki figyelmeztető kiáltására sem tért ki. Végre is kikörülte, de néhány szóval leszdta. Tanuja volt a jelenetnek László Dezső nyugalmazott korrektor, akit igen fölböszített az, hogy a kocsis káromkodott mert eszébe jutott, hogy egy hasonló alkalommal a káromkodó kocsis ő rajta ostorával végig is vágott. Dühében előrántotta revolverét s rálőtt a kocsisra, akinek a kalapját lyukasztotta át a golyó s a fejét is horzsolta. A lövöldöző embert természetesen el-fogták s bevitték a főkapitányságra, ahol kiderült, hogy László Dezső üldözési mániában szenved. A szerencsétlen ember sirva panaszkolta el, hogy va-lami ellenállhatatlan kényszer hatása alatt követte el a merőnyetet. László Dezsőt a rendőrség le-tartóztatta.

— Hely-ár leszállítás. A Teréz-köruti „Bon-bonnière“ kabaré igazgatósága 1906. márczius 16-tól kezdve a szezon hátralévő idejére a nagy-közönségre való tekintettel a helyárakat jelentő-kenyen mérsékelte. A 0, 5 és 4 koronás helyek ezentul 4, 3 és 2 koronába fognak kerülni. A ka-baré fényes márcziusi műsora keddtől kezdve már a leszállított helyárak mellett kerül színre. Ugyancsak kedden kezd meg vendégszereplését Riga Toráni német cabaret-diva is, rendkívül bá-jos és magas nivón álló német és francia chanso-njaival. A városatyák című szatira és a Megelève-nedett regény című tréfa minden este könyekig kacagtatja a publikumot. Nagyon tetszik dr. Szalay és Virágh Scharfrichter paródiája is. Aki az eredeti Scharfrichterket látta, ne mulasztja el megnézni ezt a műsort. A magánszámok egytől-egyig újak és künőnek.

— Folies Caprice. Hallatlan szerencsése van ennek a szórakozási intézménynek. A szini direk-torok váltig török a fejüket azon, hogy honnan ve-gyenek újabb és újabb nevetettő ujdonságokat, a Folies pedig minden fejtörés nélkül, ugyszólván „hivatalból“ adja elő egymásután a legnagyobb slágereket. Ha visszatekintünk a szezon elmúlt részére, ha eszünkbe jut a „Luftturner“, a „Freie Liebe“ és a „Bade zu Hause“ óriási sikere, ha megzondoljuk, hogy öt magyar sláger is párhuza-mosan adott elő a Folies, szinte érthetetlennek tű-nik fel előttünk, hogy a Foliesnek megint akkora slágere van, hogy az ember majd eldül a kacagástól. „Der Herr Ersatzmann“ a czime az új eszta-nónak, amely „Az első stáció“ című darabbal együtt minden este az utolsó helyig eladott házat vonz. Más színpad örül, ha egy szezonban két slá-ger hozhat színre, a Folies pedig csak egy több-dik a sikerekben. Annyi bizonyos, hogy Budape-ten ez az egyetlen hely, ahol a szívből fakadó nevetés ragadja el a nézőt, ahol a nagy kacagó-orká-nok teljesen elfeledtetik az emberrel a napi élet keserveit és gondjait.

— Halálozás. Czifány János ügyvédet, Jász-berény város volt polgármesterét és a magyar gyorsírás buzgó apostolát ma délután három órakor temették el a németvölgyi temetőben. Temetésén, melyen az elhunyt nagyszámú tisztelői és barátai voltak jelen, az Orszá-gos Magyar Gyorsíró Egyesület nevében Vikár Béla el-nök búcsuztatta el az elhunytat, kiemelve a gyorsírás körül szerzett nagy érdemeit és hangsúlyozta, hogy a gyorsíróegyesület továbbra is az elhunyt szellemében fog műkölni. Hasonlóképpen meleg szavakkal búcsuz-tatta el Czifányt Szeged város törvényhatósága nevében Debay Gyula ügyvéd, a szegedi gyorsírókör elnöke. Az Országos Gyorsírás Egyesület állán közgyűlésen fog Czifány János emlékének hódolót.

— Gy. Czifány. Szeged város törvényhatósága után ment.

— Czifány emlékének legjobb harsányának, Rádeny Epe, V. Harminezad utca és József-tér sarkán.

— Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívársra.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.
x Olvasóinknak szolgálatot véltünk teljesí-teni, ha szóvá tesszük, hogy a számos fővárosi czég kö-zül a Deutsch Ferencz-czég egyike azoknak, mely fehér-nemű-, vászon- és damasztáruczikkek beszerzésénél leg-jobban ajánlható. Nevezett eme üzletet metropolisunk egyik legforgalmasabb helyén (Museum-körut 10. szám alatt) már ezelőtt 15 évvel alapította s szolid alapon teljesíti a vevőközönség megbízatását, úgy, hogy a czé- get előfizetőinknek is ajánljuk

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

E kérdés 1 foelirkozo tanulmányomat hagyta el a sajtót. Barikok díjával zárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM
speciális orvosi rendelő-intézet

Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félem.
Egész nap orvos, ingyenes rendelés.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Mesevilág.

(Tánczene öt képben. Szövegét írta: Novák László. Zenéjét szerzette: Nedbal Oszkár. Koreogra-fiáját írta: Guerra Miklós.)

A muzika forradalmárjai már mind bejelen-tették a megérkezésüket. Kemény, megdübörgő ércztuba-akkordok hirdették őket és amikor meg-jöttek, különös, sohasem hallott zengés jelentette, hogy megszülettek az új dalok. Tele lett a föld friss harmoniákkal; az emberek megérezték, hogy a régi daloknak most van a tetetése és az ajkakra új ének ül ki. Minden egyes ujdonság valamit el-vitt a régi zenéből és valami újat hozott. Az ope-rák színpadán egymásután jelentek meg az újítók: Saint-Saens, Strauss, Debussy és csináltak új da-lokat, új muzsikát. És most, a modern operák után, — mint a nagy görög tragédiák után a szatirjáték, — belibben elénk a modern ballet. A kothurnuson járó, fenségesen komor, vagy komoran fenséges Strauss Richard, meg Claude Debussy után köny-nyed tánczlelésekkel, pergő pirouettekkel előbénk lejt Nedbal Oszkár és hozza magával a modern balletmuzsikát.

Már a külsőségein is meglátszik, hogy valami újat akar a Nedbal Oszkár muzsikája. Hatalmas zenekarral jelenik meg és a zenekarrát kihasználja a legnagyobb mértékben. Nemcsak azoknál a ré-szeknél, amikor a színpadi történet hangulatát festi alá, vagy amikor hangos, nagy jeleneteket akar megérzékíteni, dolgozik a nagy zenekarral, hanem még a legegyszerűbb keringőjét, a legáttet-zőbb táncmuzsikáját is úgy hangszereli meg, mintha képtelen volna kisebb zenekarral operálni. Ugy látszik, valósággal átment a vérebe a hang-szerelésnek, a kifejezőmódoznak az a raffiniáltja, amely már külön művészetszámba megy a modern muzikusoknál. Sokszor megkapó, eredeti hang-határokat csíhol ki a zenekarból, váratlan fordú-latokat produkál és többször a hangfestésnek is szokatlan formáival találkozunk. Nedbal Oszkár kitünően ért a hangszereléshez és ha nagy zeneka-ral dolgozik, ha nagy apparátussal hoz ki minden semmisséget, annak az ő kitünő önismerete az oka. Nagyon jól tudja, hogy a zenekar az ő legnagyobb erőssége és ha produkálhat valami újat, valami frappánsan eredetit, azt csakis itt teheti. Nem mintha a dallamszövege nem volna invenziózus, vagy mintha nem volnának melódiai Nedbal Osz-kárnak: de igazi, nagy eredetiségre, újításra csakis a témái feldolgozásában képes. A balletmuzsikánál különben is a fejlődésnek ugyszólván egyedüli útja a hangszerelés, a zenekari feldolgozás, mert hiszen végre is a táncmuzsikát bizonyos ponton nehe-zebb, tartalmasabbá tenni nem lehet és ha Ned-bal Oszkár a millió keringők után ki is hoz egy új-szerűt, egymilliógyediket, annak mégis a hang-szerelésével, a feldolgozásával tud leginkább hatni.

Az ilyen zenekari hatásokat keresi is Nedbal minden áron. Sokszor tul is megy a természetes-ség, a közvetlenség határán és nem egy taktusán meglátszik, hogy keresett és hatáshajhászó. A har-madik képben például néhány részlet igazán ugy van megcsinálva, mintha kiabálni akarna, hogy: „ide nézz, közönség, hogy vagyok én meghang-szerelve!“

Viszont nem lehet tagadni, hogy nem egyszer

gyönyörű dolgokat produkál a zenekarával Nedbal Oszkár. Mindjárt az első képben fölhangzik például egy pompás keringő a hegedűkön, a melyeknek az unisonóját ügyesen és szellemesen kíséri a hárfa. Eppen ilyen hatásos a negyedik kép egyik gyönyörű táncmuzsikája, amely tisztán hegedűk és csellók pizzicatóján épül fel. Ezekkel a részekkel meleg sikere volt Nedbálnak és igaz, művészi élvezetet szerzett a közönségnek. A táncmuzsikájában már kevesebb az ötletesség és még kevesebb az eredetiség. Felhangzanak melódiák a zenekarból, amelyekben nincs semmi ötlet és a melyeknek csak a hangszerelés ad színt és frisséget. Igaz, ezt szívesen jegyezzük fel, hogy ezek a ritkább esetek és ezekért kárpótól a szerző erős érzéke a dallamosság iránt, lobogó temperamentuma és kacagó kedélye. Dallam, melódia mindig van a muzsikájában, nem ful bele a nagyhangú frázisokba, nem fekszik rá az óriási hangszerelő talentuma és nem öli meg a táncmuzsikát a hangulatfestés és a stilizálás. Az első kép nagy keringője gyönyörű munka, a galoppokban szintén nagyon sok frissesség és elevenség van. Temperamentum különben mindig akad bőven a Nedbal muzsikájában, sokszor csak úgy izzik, lángol tőle a zenekar, csak úgy pezsdül a harmoniákban a jókedv, az élet. Ez a tulajdonsága a leginkább az, amely vérbeli balletmuzsikussá avatja Nedbalt. Az ő meleg, jókedvtől szikrázó egyéniségéből csak úgy árad ki a temperamentum és azok a melódiák, amelyeket ont ez a tánczos, mosolygós lélek, csak úgy sísteregnek az izzó, féktelen temperamentumtól. És amikor ez a nagy temperamentum megfelelő terepmentet talál, ahol kifakadhat valami erős, lobogó muzsikába, akkor igazán elsőrangú tud kihozni, akkor színes lesz a sok harmoniája, meleg élettől duzzadó és pezsgő, mint a második felvonás nagy bachanalija, vagy hangulatos cselló- és hegedűszóló.

Ehhez a muzsikához, amely mindig dallamos és ötletesen megépített, ósregi keretet irt Novák László. Annyi helyes érzéke volt, hogy a ballet már természeténél fogva is vonzódik a tündéregékhez és a mythikus elemekhez, de ennél az egyrébent közeletű felfedezésnél tovább nem is jutott. Az ismert meséken kívül vannak még olyan mesék, amelyeket nem dolgoztak még fel balletszövegnek és amelyekben még érvényesülhet a táncnak, meg a mozdulatok stilizáltságának a művészete. A mesélő nagymama, a megéledt mesevilág már ezelőtt tíz esztendővel is elcsépelet és többé meg nem írható ballettémák voltak, pedig akkor még nem adták nem tudom hányszor a bécsi operában a Berté „Die goldene Maerchenwelt“-jét. Minden esetre azonban keretet adott a mese a koreografusnak, hogy csillogó, színes táncokat vigyen a színpadra, a rendezésnek pedig kitűnő alkalmat nyújtott arra, hogy elsőrangú látványosságot mutasson be a közönségnek. Ezt a két feladatot szépen, összhangzóan oldották meg a rendezésnél és sok színt, sok látványosságot, sok plasztikát vittek a színpadra.

Mielőtt az első kép mozgalmassá jelenetei előtt fellebbenne a függöny, pompásan megcsinált nyitány akkordjai hangzanak fel. A nyitányt a hegedűk gyorsan lüktető, fordulatossá téma kezd meg, amelyhez a vonósok szolgáltatják az ügyes kíséretet. Nemsokára hozzászegődik ehhez a tompított trombitának és a doboknak az ötletesen, merészen megcsinált szólama. A dallamok készlekednek, lassanként az egész zenekaron fölhangzik a vonósok és a trombitások váltakozó témája, amelyekből pompás keringő bontakozik ki, amikor a függöny fellebben. A színen gyerekek játszanak és egy sétatér sürgő-forgó, mozgalmassá jelenetei állanak előttünk. Színes, pezsgő rhytmusu ballabille hangzik fel a zenekarból, amit felbeszakit az el nem maradható nagymama megjelenése, aki megígéri a gyerekeknek, hogy mesélni fog. Halk, elsurranó pianissimók, a hárfa pizzicatói érzékitik meg a leszálló Mesét.

Ime a keret. Ebbe illeszkedik bele három kép. Az első az ő gyermekmesék Odysseusának, a vitéz és ravasz szabónak a históriáját tárgyalja és megemelteti vele azt a bizonyos elátkozott kastélyt, a második kép Csipkerózsika története, a harmadik

pedig a brémai állatzenekar kiváló tagjaival mentet meg egy kirabolt kereskedőt.

A középső kép, a Csipkerózsika története, minden tekintetben a leggyönyörűbb. A muzsika is daog itt, akadozik és ötletszegény. Ha ezt a hosszú, ok nélkül elnyújtott képet kihagyják, sokat nyert volna vele az egész ballet, szerzők is, közönség is.

Már az első képnél a muzsika sokkal dallamossabb, sokkal megkapóbb. Az ördög témája, amely fafuvókon hangzik fel, künfőben van megcsinálva, míg a zenekar úgy érzékiti meg a csontjait zörgető halált, hogy ennél művészbibbet, eredetibbet képzelni alig lehet. A nagy „bachanale infernale“ szép kürttéma vezeti be, amelynek a piccolón hozott kíséretében sok a humor és a kedvesség. Maga a bachanale elsőrendű alkotás és egyik legkiemelkedőbb része a balletnek.

A harmadik képnél is nagyon sok eredeti és szép jelenet van. Néhány hangfestés, amely rávall a nagy rutinierre, néhány pajzán, friss, temperamentummal teli tánc nagy hatást tett a közönségre, amely az egyik számot meg is ismételtette.

Tetszettek általánosságban a táncok is, a melyeknek koreografiájában sok az ötletesség. A gyerekszemek tóra nyitak egy-egy buksi fej előhajolt a páholyból, hogy élvezhesse, bámulhassa a csillogó csodát. Mi pedig élveztük a Nedbal Oszkár muzsikáját és figyeltük, hogy milyen tüzzel és lelkesedéssel viszi a szerző a karmestéri pálozat.

A tánczkar mindenben megállotta a helyét; a magántánczókat Nirschy Emma, Pallai Anna és a kis Lengyel Ilonka nagyon szépen lejtették.

A közönség melegen fogadta az ujdonságot és többször a lámpák elé szőlította a szerzőket és a balletkar tagjait.

Déri Imre.

(*) Dalest. Uj)tenyezővel szaporodott Budapest zenei élete. Megalakult a *Lichtenberg* Emil karmester vezetésével, ma mutatkozott be először az Orsz. Zenekadémia nagytermében a „Magyar nők karégyesülete“, vagyis helyesebben, — ha ez valamivel hosszabb is: — „karénekegyesülete.“ Jobban örülnék ugyan, ha a fővárosunkban fennálló sok apró dalegylet és egyéb zenetársaságból egy hatalmas, impozáns egyesület alakulna ki, ve-gyes énekkarral és önálló zenekarral, amely azután nagyszabású ének- és zenekari művek előadására is vállalkozhatnék. Ilyen volt annak idején a „Budapesti zenekedvelők egylete.“ Kár, hogy ez a hajdan virágzó egyesület az utóbbi időben egészen letört, vagy legalább a nyilvánosság előtt sohasem szerepel. No de talán a „Magyar nők karénekegyesülete“ fogja magát idővel ilyen nagyobb zeneegyesületté kinőni. Már megvan hozzá a mintegy hatvan tagból álló női énekkar. Csupa egészséges, üde és elég jól iskolázott hang, amelynek csak nagyobb gyakorlatra és fegyelmezettségre van szüksége, hogy előadásaival a kényesebb igényeket is kielégíthesse. Most még néha kitor egy-egy hang az összeségből. Az intonáció sem mindig kifogástalan tiszta. De a maga egészében nagyon elismerésre méltó munkát végzett a fiatal egyesület és jeles karmestere. A műsor *Pergolése*, *Lotti* és *Palestina* egy-egy egyházi énekéből, XVI. századbeli madrigalokból, *Brahms* néhány női karából és *I Indy* „Mária Magdaléna“ című kantatájából állott. Az utóbbiban K. *Durigo* Ilona az ő elismert kiváló stílérékével énekelte az alt-szólót. A madrigalokat pedig *Róna* Józsefné, *Sándor Kornélia*, *Jirászek* Ilona, *Straszner* Jolán, K. *Durigo* Ilona, *Haupt-Stummer* Getrud báróné, *Kollinay* Olga, továbbá *Arányi*, *Déri*, *Erdős* és *Venczell* operanékecsék adták elő. Az érdekes hangversenyt *Augusta* főherceggasszony is megtisztelte jelenlétével. (a. k.)

(*) *Hetényi Béla* bucsufellépése. A Nemzeti Színház a mai nappal egy fáradhatatlan derék harcosát vezítette el *Hetényi* Bélában. Azok, akik mindig csak a kedvenceket, a vezéreket kísérték figyelemmel, köveset fognak tudni róla, de akik bele tudnak látni egy színházi előadás együttes játékának rejtettebb nüanszaiba, azok *Hetényi*-ben mindig a fáradhatatlan harcost látták, aki soha egy pillanatra sem igyekezett túllépni a célon, mindig tudatában volt annak, hogy az ősz-

szesség érdekében kell, hogy egyéniségének vehemensebb megnyilatkozásait a kellő méretekre tompítsa le. *Hetényi* szerepei epizód szerepek voltak, nem nagyon babértermelők, mégis jelentősebb sikereket aratott velük. A „*Delovai* nábob leánya“ *Merlin* báróját kevesen játszották olyan meleg közvetlenséggel, mint ő. „*Francillon*“ *Henry*-ja, „*Bánk-bán*“ *Petur*-ja voltak azok a szerepei, amelyekkel a kényesebb izlésű közönséget is teljes mértékben meghódította. *Paulay* Ede igazgatósága alatt került a Nemzeti Színházhoz, ahol az akkori közönség szeretetét csakhamar kivívta. Ezt a ragaszkodást igazán megérdemelte, hiszen pályájának elején csak keserűség és nélkülözés volt osztályrésze. Egy ízben — *Keglevich* intendánsága idejében — differenciái támadtak a színházzal és akkor két évig teljesen visszavonult, sehohsem vállalva szerződést. Ekkor ismét visszakért a színházhoz, amelyet egészen a mai napig a leglelkiesmeretesebben, igaz ambícióval és a legnagyobb odaadással szolgálta. Mai bucsufellépésül „*II. Rákóczi* *Ferenz* fog-sága“-ban, *Károly* hesszeni fejedelem szerepét vállaltotta. Ehhez a darabhoz fűzték legszebb emlékei és ebben akart utóljára megjelenni a közönség előtt. Míg a közönség gyülekezett, hogy szeretetének tanubizonyosságként a színházat teljesen megtöltse, azalatt a színpadon megható ünnepszeg keretében bucsuztak el színésztársai *Hetényi*-től. Meleg szavakkal esettelte *Gál* Gyula azt a kollegiális ragaszkodást, mely a színház minden egyes tagját *Hetényi*-hez fűzte, majd ragaszkodásuk jelölül ezüst babérkoszorút nyújtott át a távozonak. *Hetényi* meghatottan mondott köszönetet kártársainak. A közönség rokonszenvenek kifejezéseként percekig tartó tapsal fogadta. A darab többi szereplői is tőlük telhetőleg igyekeztek az előadás értékét ambíciózus játékkal emelni. Igen jók voltak *Gál*, mint *Kolonics* kardinális, *Bakó*, mint *Rákóczi*, *Gabányi* Knittelius páter szerepében. *Jászai*, *Hegyesi* Mari, *Szacsay*, *Mihályfi*, *Kordos* kisebb szerepeikben is ismert művészetükkel buzgólkodtak az est sikerében. Az előadást a színház zenekara által előadott *Rákóczi*-nyitánnyal kezdeték.

(*) A tűzimádók. (Forradalmi kép, írta *Gallovich* Károly. Bemutatták az aradi Nemzeti Színházban.) Az aradi Nemzeti Színház premiérközönsége abban a nem mindennapi szerencsében részesült, hogy egy hatalmas, szinte szertelen erejű, nagy írói talentum elindulását láthatta. Elindulását hódító utjára. *Gallovich* Károlynak hívják azt a fiatalembert, akinek a nevét még ma, az aradi premiér után is, alig ismeri valaki ebben az országban és holnap, vagy holnapután, bizony mondom mindenki ismerni fogja. Itthon egész bizonyosan, de én hiszek benne, hogy egyebütt is. Ez az első darabja, amint az aradi színház igazgatója most bátor szívvel és a művészetben való erős hittel előadatott, csupa formátlanság még, csupa forrongás, de sziklákat hengergető hatalmas erő. Olyan mélységeket szánt és olyan töretlen utakon halad, hogy szinte megbénítja azt, aki követni akarja. El se tudom képzelni, hogy a *Gallovich* darabja Aradon igazán sikert arathatott volna. Pedig a tudósítások és az aradi lapok referádái mind arról szólnak. Hát ha volt siker, akkor az az aradi közönség nagy differenciáltságáról, meglepő intellektualitásáról tesz tanubizonyosságot. Itt Budapestben a „*Tűzimádók*“ egész bizonyosan megbukott volna. Mert itt megbukott a *Bródy* „*Dadája*“, a *Gozsdu* „*Félistene*“ és majdnem megbukott a *Melnár* „*Ördög*“-e, meg a *Lengyel* *Menyhért* „*Falusi* idill“-je. Azzal a gyönyörűséggel sorolom a *Gallovich* darabját ezek mellé a modern magyar darabok mellé, amely gyönyörrel a „*Tűzimádók*“-at olvastam. Szertelen irás, a karakterjei is szertelenek, a nyelve nem a hétköznapi élet nyelve, de igazság lüktet minden szavában és konok, megingathatatlan hit az élet jogában. Nagy és új gondolatok izzanak ebben az írásban. Forradalom van benne, egész krátora a lappangó, de folyton kitörni készülő tüzeknek. A törvény és az elítélés gyilkos dogmája ellen száll ki *Gallovich* a legkeményebb, a legnemesebb fegyverzetel, az élet szeretetének fegyverével. Nagy kár, hogy a darab-

bot, minden nyers hibájával, minden szertelen forrongásával együtt, a budapesti közönségnek nem adatott meglátnia. Erdemes lett volna pedig látni — a közönséget! . . . A darab meséjéről nem számolunk be. Vegye meg a könyvet, akit egy érdekes írói lélek érdekel. Minden aradi könyvkereskedésben kapható három koronáért. (G—y.)

(*) **A magyar zene aranykora.** A Lipótvárosi Kaszinóban vasárnap délután hangverseny volt, amelyen bevezetőül Csiky János, a Nemzeti Zenede tanára és ismert dalköltő olvasta fel „A magyar zene aranykora” című alapos és érdekes tanulmányát. A fölolvás után a régi magyar zenének legszebb darabjait mutatta be Reiner Frigyes zongoraművész egy 18-ik századbeli elveccin. Majd Szentmártony Ilona énekművész, Csiky János felesége, énekelt pompás csengő hangon, magyaros dikkal és ritka művészi érzéssel 16-ik és 17-ik századbeli gyönyörű magyar virágénekeket a közönség lelkes tapsai mellett. Huszár Károly, a színhangu fiatal baritonista pedig történelmi énekeket adott elő zajos tetszés közben. A sikerült hangverseny rendezőjét, Csiky Jánost, valamint az előadók mindvégig meleg ünneplésben részesítette nagyszámú hallgatóság.

(*) **Ülés az Akadémián.** Az Akadémia harmadik osztálya ma este Entz Géza osztályelnök vezetésével felolvasó-ülést tartott, amelyen öt előadás került bemutatásra. Elsőnek Fröhlich Izidor újabb fénytörési kísérleteiről tartott előadást. Utána Réthy Mór a fémek erőltetési vonalairól értekezett. Majd Rados Gusztáv előterjesztette „A magasabb fokú többismeretlent tartalmazó kongruenciák elméletéről” című munkáját. Ezután dr. Lörentey Imre a Székelyföld geológiájához újabb adalékokat mutatott be. Utolsónak Bugarszky István bemutatta dr. Horváth Bélával együtt végzett vizsgálatainak eredményét a jódikol és szin-jód mennyiségi meghatározásának új módjáról. Az előadásokat tetszéssel fogadták.

(*) **Petőfi-Almanach.** A mai napon került ki sajtó alól a közel 500 oldalas, külső díszében és belső tartalmában egyaránt gyönyörű Petőfi-Almanach, amely mindössze ötszáz amatőr-példányban jelent meg; hogy jövedelmével a Petőfi-ház alapját gazdagítsa. A páratlanul szép mű megjelenését gróf Apponyi Albertné elnöklelte alatt a Petőfi-ház hölgybizottsága tette lehetővé, amely igazán nemes buzgalommal állt élére a Petőfi-ház létesítése érdekében megindult mozgalomnak. A hatalmas kötet Petőfi 1847-ben megjelent könyvéhez írt előszavával kezdődik, majd a nagy költő több versét közli különböző nyelveken. Azután a mű munkatársainak Petőfi-re vonatkozó dolgozatait közli s e részben néhány igen érdekes, értékes, új adatot is tartalmazó közleményt találunk. Végül ismerteti a kötet a szerkesztő, Ferenczi Zoltán tollából Petőfi életét, a főbb adatok szerint s közli a Petőfi-ház hölgybizottságának teljes névsorát. Műmelléklet gyanánt a költőnek Benczur Gyula festménye nyomán készült arcképét közli. Petőfi néhány remek levelét is benne találjuk a mesterien kiállított könyvben, amelynek nyomdai része Hornyánszky Viktor cs. és kir. udvari könyvnyomdájában készült, kötése pedig Dávidházi Kálmán könyvkötőmesternél Debreczenben.

(*) **Elvált asszony.** Fall Leó és Leon Viktor új operettjét, „Az elvált asszony”-t, amelynek pénztomb volt a Király-színházban a bemutatója, a szombati és vasárnapi zsúfolt, teljesen eladott házak közönsége fokozott lelkesedéssel fogadta. Az énekszámok nagy részét megismételtette; különösen nagy tetszéssel találkozott Pálmai Ilka „hálókocsi” és „Arkon át . . .” színpadi kettő száma, amelyet a közönség zajos tapsolt meg.

ALKALMI VÉTEL!
Vászon, damasztáru,
fehérmű.

Miután sikerült egy nagy egész összes készletet megvennem, felhívom a közönséget annak megtekintésére. Ágymű, vasnak, siffonok, törülközők, vásztorok, zsebkendő és menyasszonyi kelengyék.
A fenti árak ezen a tel által gvári árban szereshetők.
DEUTSCH FERENCZ
Vászon- és fehérmű-üzletében
Bpest, Muzeum-körút 10.

FŐVÁROS.

(*) **A ferencvárosi plébánosválasztás.** A ferencvárosi fővárosi bizottsági tagok szombati és a Ferencváros katolikus híveinek pénteki értekezlete határozataiból kifolyólag vasárnap délelőtt feltüntetést órákor körülbelül 50 tagból álló küldöttség tiszteltett Bán Sándornál, a Viziváros plébánosánál, hogy neki a megüresedett ferencvárosi plébániát felajánlja és őt arra kéri, hogy a polgárság összességének óhaját méltányolva, a plébánosi állásra pályázzék. A küldöttség szónoka dr. Waigand József tolmácsolta a Ferencvárosi érzelmeit és kívánságát. Beszéde mély hatással volt Bán Sándor plébánosra, aki könyek között jelentette ki, hogy a szeretetnek és ragaszkodásnak ily imponzans megnyilatkozása előtt meghajolva, kész örömmel tér vissza a Ferencvárosba, ahol 38 éven át munkálkodott.

(*) **Küldöttségek a polgármesterrel.** Rózsvölgyi Gyula alpolgármester három küldöttséget fogadott, az egyiket a kisiparosok küldték, akik azt kérik, hogy a most folyó nagyobb építkezéseknél a kisiparosokat részesítsék munkában. A másik küldöttség a Budapesti Leányegyesület nevében Rosenberg Augustus vezetésével a harmadik küldöttséget Korátsy Sándor vezette a skót református egyház részéről, kérve a fővárostól egyszermindenkorra 150.000 korona segélyt arra a célra, hogy 400 növendékre iskolát és internátust rendezhessenek be.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Magyar Ujságkiadók Országos Szövetsége** vasárnap délelőtt választmányi ülést tartott. *Zilahi Simón* jelenti, hogy a szövetség anyagi ügyei ma már annyira biztosítva vannak, hogy a szövetség mint testület is részt vehet ezental a sajtót érintő minden mozgalomban. Ennek kapcsán ajánlja az elnök, hogy tüzzön ki a szövetség 200 koronás jutalmát oly fővárosi ujságkiadó tisztviselő részére, akit az Ujságkiadó Tisztviselők Egyesülete jutalmazásra méltónak talál. Kijelenti, hogy állandósítani akarja ezt a pályadíjat nemcsak a fővárosi, hanem a vidéki ujságkiadó tisztviselők részére is. A vidéki pályadíj kérdésében hármas bizottságot küldött ki a választmány javaslatával a céljából. Az elnök felhívja az ujságkiadók figyelmét arra a jelenségre, hogy a papírgyártás körül újabban nagy nehézségek támadtak, nagy küzdelmek vannak és a papírgyárosok maguk ajánlják, hogy a lapok takarékoskodjanak a papírral, amelynek ára folyton növekszik is. Komolyan kell foglalkozni azzal a kérdéssel, hogy a lapok vagy szállítsák le a papírfogyasztást, vagy emeljék fel az előfizetési árakat. Nem tehet ugyan erre vonatkozólag konkrét indítványt, de ajánlja az ujságkiadóknak, hogy a kérdést állandóan tartásuk nyilván és egyöntetű eljárással intézzék el. Hozzászóltak e tárgyhoz Illés József, Bernáth István dr., aki azt ajánlotta, hogy kísérjék figyelemmel a papírkartel munkáját, hogy nem srófolja-e fel illegális és illegitim módon a papírárakat. A választmány a kérdés figyelemmel tartása céljából hetesbizottságot küldött ki. Herz Adolf pénztáros jelentése szerint a szövetség pénztári állománya jelenleg 2486 korona 58 fillér. Több kisebb ügy elintézése után az elnök az ülést berkesztette.

(—) **A Lipótvárosi Kaszinó közgyűlése.** Vasárnap délelőtt tartotta a Lipótvárosi Kaszinó báró Bánffy Dezső elnöklésével ezidei rendes közgyűlést. A napirend első pontjaként a választmányának a kaszinó múlt évi működéséről szerkesztett jelentését tárgyalták. A kaszinó a magyar kultúra ápolása céljából 1000—1000 koronás irodalmi, képzőművészeti és zenei pályadíjakat tűzött ki. A lefolyt évben az irodalmi díjat a kaszinó dr. Gáspár Ferencnek ítélte oda „A föld körül” című könyvéért, a képzőművészeti díjt Teles Ede szobrászművész nyerte el „Tanulmányfej” című művével, a zenei díjat Zsolt Nándor kapta meg „Zongoraötös” című munkájáért. Az irodalmi díjat ez idén újból kintűzték további három évre. A kaszinó múlt évben is jelentékeny összeget fordított hazai művészek képeinek vásárlására. A jelentést, a bemutatott zárószámot és a jövő évi költségelirányzatot a közgyűlés egyhanguan tudomásul vette és megadta a vezetőségnek a fölmentést. Ezután Quittner Zsigmond igazgató jelentette, hogy a kaszinó igazgatósága közghajlásra már az idén gondoskodni akart megfelelő nyári helyiségről, amiért is az erre a célra szükséges összeg tekintetében a közgyűlés zajos helyesléssel fogadta s a megfelelő összeg fölhasználására egyhanguan megadta a fölhatalmazást. Ezután a szakbizottságok következőleg alakultak:

Irodalmi bizottság: Alexander Bernát, Marczali Henrik, Mikszáth Kálmán és Pollák Illés. Képzőművészeti bizottság: Basch Gyula elnök, Lederer Sándor, Dániel László, Wellisch Alfréd és Quittner Zsigmond. Erkel Ferenc zenedi-bizottság: Dárday Sándor, Diósy Béla, Egger Gyula és báró Herzog Péter. A számvizsgáló-bizottság tagjai: Szántó Aladár, dr. Rosenberg Sándor és Bartos Zsigmond lettek. Ellenőrré dr. Kemény Miklóst választották. A választmány tagjai ezek lettek: dr. Alapi Henrik, Breitner L. Zsigmond, Dániel László, Drucker Géza, dr. Eröss Zsigmond, Fuchs Lajos, dr. Goldzieher Vilmos, Greiner Gyula, Guttmann Károly, báró Guttmann Vilmos, Kamm Ödön (új), Keszthelyi Ernő (új), Kúszler Henrik, Linzer Ármán, dr. Pollák Imre (új), dr. Raska Dezső (új), dr. Reich Miklós, Sándor Pál, Schlichter Izidor és Wahl Béla.

Mulatságok.

** **Hangverseny-est a Fényes-internátusban.** Az Aranyosi-féle kereskedelmi iskolával kapcsolatos Fényes-féle internátus növendékei Fényes Dezső vezető tanár tiszteletére szombat este az internátus termeiben nagyszabású hangversenyt rendeztek, amelynek óriási sikere volt. Az estét egy Fényes Iluska által rendkívül kedvesen elmondott prologus nyitotta meg. Azután Kállai Rózi, Palkovich Károly, Szász Béla és Weisz József, Erdélyi Zoltán „Megjött a papa” című egyfelvonásosát adták elő meglepő ügyességgel. Ezután egy énekes tréfa következett, amelyben Fényes Bözsike Kállai Bözsi, Bárdossy Irma énektanárnő szép reményekre jogosító növendékei tettek jeles haladásról tanuságot. Az est fénypontja Offenbach „Eljegyzés lámpafényben” című egyfelvonásos operettjének kitűnő előadása volt, amelyben Fényes Bözsike és Kállai Bözsi ragyogtatták szép hanganyagukat és a dilletánszmust messze tulszárnyaló játékművészetüket. Hollósi Károly Péter hasznabérlő személyesítője, játékaival és rendezői talentumával keltett feltűnést. Kisebb szerepében Stein József is jól megállotta helyét. A zongorakíséretet Róth Frigyes látta el csemerekre méltó diszkreációval. A minden ízében sikerült előadást reggelig tartó tánc követte.

Jelen voltak *asszonyok*: Bárdossy Irén, Bogdy Samuné, Buchwald Vilmosné, Fényes Dezsőné, Gerő Gyuláné, Goldberger Lipótné, Hollósy Albertné, Horvát Gézané, dr. Hubayné, Kabos Bertalané, Kállai Sándorné, Keményflorné, dr. Kunos Ináczné, Kunváry Fülöpné, László Albertné, Mittelmann Nándorné, Német Márkusné, dr. Pártos Henrikné, Steinberger Márkusné, dr. Szöllösi Mórné, dr. Szűcs Ernőné, Thury Zoltánné, Timár Izsóné, Tollagi Adolfné.

Leányok: Ada Adrienne, Ada Ilonka, Fényes Böske, Fényes Manca, Fényes Iluska, Hacker Boriska, Hacker Mariska, Jalusz Elia, Kállai Böske, Kállai Lili, Kunváry Györgyike, Kunváry Bella, Mougine Juliette, Oroszlán Aranka, Oroszlán Ilonka, Pillitz Vilma, Róth Katóka, Steinberger Annuska, Zelinka Irma.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **A nagyszerb összeesküvők.** A tárgyalás mai, tizedik napján, melyen most már a betegségéből felgyógyult Pribicevicus Ádám is részt vett, folytatták a harmadik vádlott, Orescsanin néptanító leveleinek felolvasását. Pribicevicus Ádám tudvalevően Orescsaninhoz intézett egyik levelében panaszkodik azon, hogy nehéz dolga van a vrgnmoszti járásban és neheztel Naszticsra, amiért árulója lett a nagyszerb propaganda ügyének. Az elnök kéri Orescsanint, hogy magyarázza meg ennek a levélnek tartalmát, mire az kijelenti, hogy azokból a sorokból nem lehet felségárulásra következtetni. A felolvasott levelek közül az egyikben egy tanító azt tudatta Orescsaninnal, hogy abban hagyta a mesterségét. Az elnök ezt úgy értelmezi, hogy az illető tanító azért tette ezt, mert minden idejét a politizálásnak akarta szentelni. A vádlott szerint a visszavonulás betegség miatt történt. Az elnök kérdéseket intéz a vádlotthoz a zégrábi tanítógyűlés ügyében, amelyen politikai irányzatú iskolakönyvek kiadását tervezgették. A vádlott tagadja ezt. Majd azokra a vrgnmoszti értekezletekre térnek át, amiket az önálló szerb párt tartott. Dr. Hinkovics védő megjegyzi, hogy ezek az értekezletek nem voltak titkosak. A vádlott az elnök kérdésére kijelenti, hogy Pribicevicus Szvetozár képviselő az egyik értekezleten nem mondotta azokat, amiket a vádirat idéz. A bemutatott Péter király arcképekre és szerb térképekre az volt a vádlott válasza, hogy azok Bécsben készültek. A vádlott erre hosszasan ismerteti az önálló szerb-párt törekvéseit. Beszéde elnyult egészen a déli szünetig. Délután a belgrádi forradalmár dolgokra vonatkozott a kihallgatás. Az elnök idézi Nasztics vallomását. A vádlott tagad mindent és

is gyakran hozakodik elő azzal, hogy idézzék be tanúnak Naszticsot. A „Szlovenszki Jug“-ot illetőleg azzal védekezik, hogy nem tudott semmit ennek a szövetségnek politikai eljárásáról. Ő abban a hiszemben volt, hogy a szövetség kulturális feladatát teljesíti. A mai tárgyalás jelentékenyebb mozzanat nélkül fejeződött be délután két órakor.

§ A Magyar Jogászegylet szombati ülésében folytatta a polgári törvénykönyv egyes kérdéseire vonatkozóan rendezett vitaestélyt. A játék és fogadásról dr. Baumgarten Nádor egyetemi magántanár tartott előadást, amelyhez Schuster kurtiai bíró és Szladits Károly törvényszéki bíró szóltak hozzá. A vita folyamán elfogadásra talált az előadónak azon indítványa, hogy a hazardjáték törvényes eszközökkel korlátozandó. Lányi Márton dr. a követelések utáni zálogjogról tartott előadást, amelyben a tervezetnek idevonatkozó intézkedéseit ismertette és bírálta. Teller Miksa dr. ügyvéd felszólalása után az erre vonatkozó vitát a legközelebbi alkalomra halasztották.

§ Elitelt igazgató. A budapesti büntetőtörvényszék esküdtbírósga Zeitvay Leó elnöke alatt ma ismét a Szlovenszky Tyzdenik című magyarfaló tót lap igazgatási sajtóperét tárgyalta. A nevezett tót lap a múlt év július 24-én megjelent számában durván nekitámadt a magyaroknak s felhívja a tótokat, hogy a magyarokkal szemben védjék meg nyelvüket, s ne hagyják magukat elnyomni. A közlemények tartalmáért a királyi ügyészség nemzetiség elleni igazgatási sajtóvétségért perbe fogta a Szlovenszky Tyzdeniket. A megindított sajtóügyi vizsgálat során az inkriminált közleményekért a törvény előtti felelősséget Hyll István budapesti cukorkakereskedő vállalta el. Dr. Hodászi kir. ügyész vádbeszéde után az esküdtek egyhangú verdikkal bűnösnek mondták ki a vádlottat két rendbeli nemzetiségi gyűlöletre való igazgatási sajtóvétségben s e verdikt alapján a bíróság Hyll Istvánt hét hónap államfogházra és háromezer korona pénzbüntetésre ítélte. A kiszabott pénzbüntetés elsősorban a Szlovenszky Tyzdenik című lap óvadékát terheli s ha ebből nem futná, akkor a vádlott helyettes 150 napi további államfogházra ül. A vádlott semmiségi panaszszal élt az ítélet ellen.

§ Rágalmazás s nem lázítás. A „Tzara Nostra“ című oláh folyóiratban két esztendeje cikkek jelent meg, amely a magyar igazságszolgáltatás fórumait azzal vádolta, hogy ártatlanul börtönzik be a román sajtó munkásait. A kolozsvári kir. ügyészség a cikkek szerzőjét, Gritta Ovidius nagyszabeni könyvelőt, lázítás miatt perbe fogta. A kolozsvári esküdtbírósga az alkotmány egy intézménye ellen való lázítás miatt hat havi államfogházra ítélte Grittát. A kir. Kuria ma Tarnay János bíró előadásában foglalkozott a vádlott semmiségi panaszával. A legfelsőbb bíróság megsemmisítette az esküdtbírósga ítéletét és a vádlottat felmentette a lázítás vádjára azzal a megokolással, hogy az inkriminált cikkek nem az alkotmány egy intézményét támadta, hanem csak egyik szervét. Ennélfogva a lázítás tényálladéka nem látta fenforogni. A Kurianak álláspontja az, hogy ily esetben az ügyészségnek nem lázítás címén, hanem a bíróság megrágalmazása miatt kell vádat emelnie.

Klisék

amelyek megjelentek az Egyetértés Vasárnapja ingyenes heti mellékletben

olcsón eladók

az Egyetértés kiadó-hivatalában

Eötvös-utca 32.

SPORT.

() A vasárnapi mérkőzések. A Ferencvárosi T. C. csapatának tegnapi fölényes győzelme után az I. osztályú bajnokság sorsát eldöntöttnek tekinthetjük. Nagy meglepetést szerzett a BTC. csapata a Törökvesen aratott győzelmével. Ugy látszik jelenlegi összeállításra igen szerencsés és tavaszi mérkőzéseit sikerrel fogja végig játszani. A „Wiener Sport Club“ csapata igen jól szerepelt, bár csekély érdeklődést keltett, mert hiszen mindenki az FTC.—MAC. matchre várt türelmetlenül. A vasárnapi mérkőzések eredményei: FTC.—MAC. 5:1. BAK.—Föv. TC. 2:1. BTC.—Törökves 6:0. Másodosztályú bajnokság: Postás—III. T. V. E. 3:0. „33“ F. C.—KAOE. 1:0. Harmadik osztályú bajnokság: BLI.—Lit. FC. 1:1. FSC.—VAC. 7:0. Szövetségi díj: FTC. II.—MAC. II. 4:1. Törökves II.—BTC. II. 1:0. BAK. II.—Föv. TC. II. 1:0. Barátságos mérkőzés, mert utóbbi a szövetségi mérkőzést feladta. Postás II.—III. ker. II. 4:3. Barátságos mérkőzés: Typ. SC.—URAK. 4:1. (2:1.)

Ezüstlabda mérkőzés: NSC.—Györi Egyetértés 5:2 (2:1).
Football Bécsben. A rossz pályák miatt csak a WAC.—Pozsonyi TE. matchet tartották meg, eredmény 13:0 (3:0).

() Országos tornászajbajnokság. A Testező Szövetség tornászajbajnokságait vasárnap rendezte a Nemzeti Torna-Egyesület csarnokában. Zsufolásig megtelt a tágas csarnok és sok tapssal honorálta a közönség a bemutatott gyakorlatokat. Meglepetést keltett az, hogy a budaiaknak csapatát a versenybírósga elítélte a bajnokságtól, egy egész és 25/100 ponttal jobban klasszifikálván a B. T. C. csapatát. Annnyival jobban dolgoztak a budaiak, hogy mindenki holtbiztosra vette győzelmüket, sőt a B. T. C. csapatának tagjai már előre is üdvözölték ellenfelüket. A pártoskodás eredményének látszó bírói ítélet annyira elkedvetlenítette a budaiakat, hogy a díjkiosztáson és a vacsorán meg se jelentek. Eredmények: Egyéni versenyben (nyújtó, korlát, bak) bajnok: Gellért I. (MTK.) 52.33 ponttal. II. Boor N. (BBTE.) 51.91 p. III. Haberfeld Gy. (NTE.) 34.33 p. — Mintacsapatok versenyében lovon bajnok: BTC. 191.08 ponttal. II. BBTE. 189.83 ponttal. III. MTK. IV. Postás V. NTE.

() Budapesti birkózó-bajnokságai. A Máv. északi főműhelyében a „Törökves Sport Egyesület“ rendezésében tegnap folyt le Budapest birkózó verseny, amelynek főérdekesége Weisz Richárd világbajnok és a tavalyi magyar bajnok: Pay'r Hugó mérkőzése volt.

A könnyű súlyú Téger (Törökves) nyerte meg Radvány értékes győzelmét aratott Dulla és Maróthy felett, de azután nyakrándulás miatt visszalépett.

A középsúlyú versenyt tegnap még nem fejezték be: Gyapay, Előd és Csüdör hármas holtversenyben állanak az első helyen. Meglepetés volt itt Rácz sikere, ki a bajnok Elődöt dobta első fogásból.

A nehéz súlyban Weisz biztosan győzött Pay'r ellen. Az eredmények a következők:
Könnyűsúly: 1. Téger (Törökves.) 2. Grünwald (BAK.) 3. Márkus (BAK.) Radvány nyakrándulás miatt visszalépett.

Középsúly. Végleges eredmény még nincs. Hármas körmérkőzés lesz Előd, Gyapay és Csüdör között.
Nehéz súly: 1. Weisz (MTK.) 2. Pay'r (M. T. K.) 3. Fischer (MTK.), Sterk (Fiume) visszalépett.

() A bécsi ügétőversenyek vasárnap kezdődtek s az első nap eredményei a következők voltak:

I. Megnyitó-verseny. Díj 2100 K. Táv 2500 m. Első lett Ex libris, második Félzemü, harmadik Jurko. Indult még három ló. Tot.: 10:134. Helyre: 20: 98 és 98.

II. Nizzai díj. Díj 3400 K. Táv 2215 m. Első lett Aufpasser, második Botha, harmadik Samers. Indult még: Icon. Tot.: 10:28. Helyre: 20:31 és 41.

III. Linzi díj. Díj 2500 K. Táv. 2220 m. Első lett Ernstl, második Johanna L. Mailüfterl. Indult még két ló. Tot.: 10:35. Helyre: 20:25 és 29.

IV. Mének ifjúsági versenye. Díj 5000 K. Táv. 1609 m. Első lett Fellow Dillon, második Darabant, harmadik Geörg. Tot.: 10:14. Helyre: 20:25 és 29.

V. Wolai díj. Díj 3000 K. Táv. 2520 m. Első lett Demission, második Döngö B., harmadik Musa. Tot.: 10:47. Helyre: 20:50 és 65.

VI. Kanczák ifjúsági versenye. Díj 5000 K. Táv.: 1609 m. Első lett Fantasya, második Trilbi, harmadik Folies Caprices. Tot.: 10:17. Helyre: 20:26, 45 és 31.

() A Sportsman-zsebnaptár. A Sportélet—Magyar Turf szerkesztőse által kiadott s a sportsmanekre nélkülözhetetlen könyv tartalmazza az egész Európára szóló versenynaptárán kívül a monarchiában trainingben levő lovak névjegyzékét, a monarchia összes nagy versenyének nevezéseit a kötelezett lovak sulyaival, a kortéher táblázatokat s más hasznos tudnivalókat. A Sportélet—Magyar Turf előfizetői (előfizetési díj negyedévre 9 korona) díjtalanul kapják, bolti ára 1 kor. 50 fillér.

WIKUS TÁTRA TEJCSOKOLÁDÉ

KÖZGAZDASÁG.

Általános árhanyatlás a tőzsdén. Mint már hónapok óta minden hétfői tőzsde, úgy a mai is egy csomó ellenőrizhetetlen híresztelés hatása alatt biztosra vette a — háborút s ennek következtében általános árcsés volt. A megnyitás után lanyha volt az irányzat s a vezető értékeket két koronával olcsóbban kínálták, mint ahogy szombaton zártak s a többi bankrésztvény pedig 3—4 koronával. Az első kínálatot fokozatos árellanyulás követte s az értékek ára egész napon át folytonosan alábbszállott. Az eresés tegész a déli tőzsde megnyitására tartott, ekkor fedezési vásárlások egy-két koronás javulást okoztak, amely azonban csakhamar újra eltűnt, amikor ismeretes lett a Távirati Iroda déli kiadásában megjelent szerb válaszcikk szövege. Ez újra eladásokra biztatta a spekulációt s általános nagy lanyhaság közben zajlott le az üzlet. A börze ma már elkerülhetlennek ítélte a háborút, nem csoda tehát, hogy az árfolyamlap valamennyi értékét magával ragadta a mai derout. A járadékpiacoz is erősen érezhető volt a kedvezőtlen politikai felfogás s a háborus hírek a koronajáradékot ma ismét egy teljes negyed százalékkal lenyomták. A helyi piaczon is erősen kínálták a forgalomba jutott értékeket. Kötötték Magyar általános takarékpénztár, Budapesti általános villamosági, Salgótarjáni, Ujlaki tégla és Városi vasut részvényeket csökkenő árfolyamokkal. Az utőtőzsde még alacsonyabb árfolyamokkal indult meg, de a Bécsből jövő kedvezőbb jegyzésekre s bécsi számlára történt vásárlások után az árfolyamok némileg javultak.

A mai jelentékeny árhanyatlást a következő táblázatunk mutatja:

	keve.	márcz. 6.	márcz. 13.	márcz. 15. sebb
Magy. hitelrészv.	731.—	725.—	720.—	—5.—
Oszt. hitelrészv.	627.—	623.—	618.—	—5.—
Jelz. Hitelbank	420.—	418.—	412.—	—6.—
Lezámitolóbank	475.—	465.—	462.—	—3.—
S.-tarjáni közszéb.	557.—	557.—	548.—	—9.—
Rímamurányfi	523½	520.—	514.—	—6.—
Városi villamos	260.—	261.—	259.—	—2.—
Oszt.-m. államv.	671.—	675.—	669.—	—6.—
4% magy. kor.-jár.	91.40	91.10	90.70	—0.40
Adria tengerhajóz.	392.—	390.—	388.—	—2.—
Közuti vasut	564.—	565.—	564.—	—1.—

A Központi Hitelbank alaptőkeemelése. A múlt évben, különösen a bankkartzel ellen való védekezés idején igen sok esett a Magyar Pénzüntézetek Központi Hitelbankja alaptőkeemeléséről, melyről később a kartel bukása után már a nyilvánosság előtt kevesebbet tárgyaltak. Hanem a bank igazgatósága azért foglalkozott a tőkeemelés kérdésével, amiről évi jelentésében így emlékszik meg: „Kötelességünknek tartjuk a t. részvényeseket az iránt tájékoztatni, hogy az intézetünkkel szemben támasztott jogos hiteligények méltányos kielégítésére már alig áll a kellő anyagi erő rendelkezésünkre. A most megválasztandó igazgatóságnak feladata lesz tehát a t. közgyűlés már korábban nyert felhatalmazás alapján az új részvények elhelyezésével is foglalkoznia, hogy alkalmas időben ez iránt a kellő lépéseket megtegye.“ És ha figyelembe vesszük azt, hogy a bank betétállománya maga — amint már megírtuk — 8.340.053 K 77 fillér volt, folyószámla üzlete 976.216.251 K 30 fill., lezámitolása pedig 55.456.529 K 05 fillér, akkor biztosra kell venni azt, hogy az ilyen nagy tevékenységi körrel bíró intézet valóban sikeresen keresztül is viszi alaptőkéjének tízmillió koronára való fölemelését.

A Magyar Földhitelintézet közgyűlése. Vasárnap délelőtt tartotta a Magyar Földhitelintézet az évi rendes közgyűlést gróf Dessewffy Aurél igazgatósági elnök vezetése mellett. A közgyűlésen ott volt Wekerle Sándor miniszterelnök és gróf Zichy Aladár miniszter is. Az igazgatóság jelenté-

sét Csengery Lóránt igazgató terjesztette elő. Kiemeli a jelentést, hogy — noha az 1908. év első felében még érvényben volt nagyobb kamatláb s az év végén előállott külpolitikai helyzet bizonytalansága a záloglevelek elhelyezését kedvezőtlenül befolyásolták, a zálogleveleket mégis sikerült oly mértékben elhelyezni, hogy az intézet eleget tehetett a jelzálogi kölcsönök tekintetében támasztott igényeknek. A régi kölcsönök törlesztési idejének meghosszabbítása iránt megindított műveletet a lefolyt évben is folytatták s az ezzel nyújtott kedvezményt 5,970.600 korona kölcsönösszeg erejéig vették igénybe. Beérkezett 1065 kölcsön-kérvény, összesen 40,681.700 korona kölcsön iránt. Megszavaztak 733 folyamodónak 27,574.200 koronát. Megtagadás és visszafeladás, vagy a kitűzött feltételek nem teljesítése miatt 347 folyamodvány szűnt meg, 13,256.000 korona összegben. Valósággal folyóvátettek 484 kölcsönvevőnek 17,145.000 korona jelzálogos kölcsönt. Teljes, vagy részleges törlesztésre 631 adós 6,818.683 korona 6 fillért fizetett vissza. Az intézet keletkezésétől fogva a múlt év végéig kiutalt jelzálogos kölcsönök összege 781,035.960 koronát tesz, amely 25.267 adós fél között oszlott meg. Az üzleteredmény-számla, a nyugdíjalpra és humanitárius célokra adott összegeken kívül, 1,015.825 korona 44 fillér tiszta jövedelmet tüntet fel, amelyet egész összegében a tartalékalaphoz csatoltak. Ezzel az intézet alapítása óta tartalékba helyezett saját szerzemény 31,107.950 korona 68 fillérre emelkedik. Az intézet jutalmakkal buzdította az elmúlt évben is a faiskolákat kezelő és gyümölcsfa-tenyésztést oktató tanítókat, valamint anyagilag járult hozzá a Magyar Gazdaszövetség és a Szövetkezeti Szövetségének támogatásához. A jelentés beszámolója az anyagi eredményekről, fájdalommal emlékezik meg Szmercsányi Pál nagyváradi püspöknek, a felügyelő-bizottság volt tagjának és Wimmer Géza czégyjegyzőnek elhunytáról. Az emlékezteteket jegyzőkönyvileg örökítik meg. Nagy elismeréssel szól a jelentés az intézetnek nyugalomba lépett pénzügyi igazgatójáról: Trebitsch Ignáczról. Távozásá öszinte sajnálatának ad kifejezést az igazgatóság jelentése, azzal, hogy az intézet a legteljesebb méltánnyal örökíti meg az ő munkásságának emlékét. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, a fölmentést minden irányban megadta. Ezzel a közgyűlés véget ért.

A Hirtenbergi Tölténygyár nyeresége. A mai nehéz üzleti viszonyok közepette nem kis figyelmet érdemel a *Hirtenbergi Töltény-, Gyutacs- és Fémárnygyár R.-T.* ma közlétt mérlege, mely az 5.600.000 korona alaptőke mellett nem kevesebb, mint 2.536.107 K 31 fillér nyereséget tüntet fel, ami az alaptőke közel 50%-os kamatozásának felel meg. Ez a külföldi czég bennünket közelebről azért érdekel, mert Magyaróvárott is van egy fiókgyára, amelybe jóval kisebb összeg van befektetve, mint a hirtenbergi főgyárba, mindazonáltal üzleteredménye (1.328.172 kor. 11 fillér) jobb, mint az anyagyáré (1.207.935 kor. 20 fillér). A társaság tartalékalapjai 2.016.667 koronát tesznek ki. 1907. évi nyeresége 1.688.981 korona volt, amikor a 400 K névértékű részvények után 60 korona osztalékot (15%) fizetett. A márczius 29-én tartandó közgyűlés minden valószínűség szerint nagyobb osztalékot fog megállapítani.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetési képtelenségeket közli: Freund Salamon utóda, kereskedőczég, Budapest; — Jakobi Dávid kereskedő, Szamosújvár; — Horváth D. Győző kereskedő, Zalaegerszeg; — Weisz Katicza kereskedőczég, Budapest.

Az ipartörvény-ankétot elhalasztották. Az oly nagy érdeklődéssel várt ipartörvény-ankétot — melynek holnap, kedden kellett volna kezdődnie — a beteg Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter helyett Sztörényi József kereskedelemügyi államtitkárnak Bécsbe a közös miniszteri értekezletre való elutazása miatt hétfőre, a hónap 22-ére halasztották el, bár az érdekeltek egy része az ankét tárgyalásaira vidékről már a fővárosba érkezett. Az elhalasztás egyébként időt juttatott az ankét tagjainak arra, hogy a nagy későn szétosztott anyaggyűjteményt tanulmányozhassák.

Pénzügyi intézetek nyugdíjintézete. A Bihar megyei Pénzügyi Intézetek Tisztviselői Szövetsége vasárnap tartotta igen látogatott közgyűlését Nagyváradon.

amelyen dr. Hóványi Géza elnökölt és a Központot dr. Hantos Elemér, a Magyarországi Pénzügyi Intézetek Országos Szövetsége ügyvezető főtitkára képviselt. Az ülés legfőbb tárgyát az önálló pénzügyi nyugdíjintézet megalakításának kérdése alkotta. Markovits Sándor igazgató bejelentette, hogy a létesítendő intézmény alaptőkéjéhez Bihar megye intézetei csaknem kivétel nélkül hozzájárultak, majd Kelemen Béla titkár ismertette a Hantos-féle nyugdíjszabályzat tervezetét, amelyhez a bizottság többrendbeli módosítást hozott javaslatba. Az alapszabályok megalapítása után dr. Hóványi indítványára határozatba ment, hogy a pénzügyi tisztviselők nyugdíjügye, mint a tisztviselők szervezkedési mozgalmának legfőbb és legközvetlenebb célja, sürgős megoldást igényel és a Szövetség szükség esetén e tárgyban országos kongresszusra fogja egybehívni az ország valamennyi tisztviselőjét és intézeteit.

Elégedetlenség a hadrogközi Tiszaszabályozási Társulat ellen. A hadrogközi Tiszaszabályozási társulat 1909. febr. 9-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy eddig fennálló 8,275.600 kor. amortizációs és egy millió koronát kitevő függő kölcsönét konvertálja, — egy újonnan felveendő 9.000.000 talajjavítási kölcsönre. Teszi pedig ezt azon czélból, hogy a konverzió által maradványment mutatkozó mintegy 700.000 korona felett rendelkezhesse. Ezzel az annuitások végleges törlesztése 16 évvel tolatnák ki, ami a társulatnak 4.75 százalékkal számítva 6,840.000 koronájába kerülne. Ez ellen a határozat ellen az érdekeltek egyrésze a földművelésügyi miniszterhez felebbezett, kifejtve azt, hogy a társulat nemcsak a szóban forgó határozatban, hanem az osztályozásnál is mereven elzárkózik a kisbirtokosság érdekei és kívánságai elől, úgy, hogy a kisbirtok ennek következtében nagyobb terheket visel, mint a nagybirtok, mert nem akar a társulat új kivetési kulcsot megállapítani, jöllehet a társulat közgyűlése 1881 márcz. 21-én kimondotta azt, „hogy a csatornázási rendszer befejezése után három év alatt egy részrehajlatlan bizottság fogja a társulat kivetési arány-kulcsát újból megvizsgálni és a tényleges eredményekhez hasonlítva netán szükséges arányosítás iránt javaslatot készíteni.”

A VII. ker. Kereskedők és Iparosok Szövetségének megalakulása. Vasárnap délelőtt alakult meg az Erzsébetvárosi Kör nagytermében a VII. ker. Kereskedők és Iparosok Szövetsége, amely czélul tüzte ki, hogy a kerület összes kereskedőit és iparosait egy erkölcsi testületbe tömörítse és mint ilyen, távol minden pártpolitikától, az iparosok és kereskedők érdekeit mindenkor és mindenütt képviselje. Az alakuló-közgyűlés elnökévé Ehrlich G. Gusztávot választották meg, s Spitz Lajos fejtette ki a létesítendő szövetség fontos hivatását. Ezután megvitatták az alakítandó szövetség alapszabályait. A gyűlés az alapszabálytervezetet magáévá tette és meg is választotta a szövetség négyes tagu képviselőtestületét és a szövetség védnökét Sztörényi József kereskedelemügyi államtitkár, v. b. t. t. személyében. Az elnök ezután a szövetséget megalakítottának jelentette ki és indítványára küldöttséget menesztett Sztörényi államtitkárról. Az államtitkár Ehrlich G. Gusztáv elnök üdvözölte. Sztörényi József államtitkár az üdvözlésre hosszabban válaszolt. Kész örömmel állók — mondja — az önk sorába, hogy önnel együtt munkálkodjam a kerület, de különösen a kerület kisiparosainak és kiskereskedőinek érdekében, mert a kisipar és kiskereskedelem tömörülése elsősorban érdeke ennek a társadalmi osztálynak nem agresszivitásból a többi foglalkozási ág iránt, hanem saját létfontartása, saját életösztönének kielégítése érdekében, hogy az a nagy társadalmi osztály, mely Magyarország városait a múltban alkotta, mely Magyarország városainak alapját, a régi polgári osztályt képezte, a maga erejében ismét fennálljon és a jövő ipari és kereskedelmi fejlődést biztosítsa. Én nagy lelki örömmel és nagy megnyugvással az önök czéljai iránt, értesülök két irányu munkálkodásról, illetőleg működésük irányának két részletéről, amelyek a működés eszközeit fogják képezni. Az egyik a kisiparos és kiskereskedők anyagi érdekeit érinti. Oly hitelszervezetet alapítanak, amely osztalékot nem fogad el, jutalékot nem ad, egyedül minden erejéből csak a kisiparos és kiskereskedők kisebb hiteligenyének kielégítésére kíván szolgálni. Azok a vezető férfiak tehát, akik a hitel és osztalék nélkül a lehető legolcsóbb hitelt

kívánják majdan nyújtani iparos- és kereskedőtársainknak, oly áldozatot hoznak a köz érdekében, amelyért a legnagyobb elismeréssel kell adózni. Meg vagyok győződve, hogy rövid idő múlva oly tőke fog rendelkezésre állani, amely a hitelre szorult kisiparost és kiskereskedőt tényleg segítheti. A második czél, amelyről értesülünk, az iparos- és kereskedő-osztálynak jogsegélynyújtása. Ha önök ezt a jogsegélyt nemcsak jelszónak tekintik, hanem komolyan fogják fel, akkor oly ténnyé lépeket, amelyen nagy segítségére lehetnek épp annak az osztálynak, amely ezen a téren a legrosszabbul áll. A megjelentek zajos tetszéssel fogadták az államtitkár beszédét.

A Dunagőzhajózási bojkott megszűnt. A Dunagőzhajózási Társaság bojkottja ügyében az érdekeltek tegnap egész napon át tárgyalásokat folytattak a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Társaság helyiségében. Az értekezlet kölcsönös engedmények alapján a vitás kérdésekre nézve megegyeztet s ennek következtében a Dunagőzhajózási Társaságra kimondott bojkott a mai nappal megszűnt. A karthelben lévő hajósvállalatok t. i. beleegyeztek abba, hogy az elevátor-kirakodásnál, bizonyos kikötések mellett, szulgaranciát vállalnak s egy nappal meghosszabbítják a díjmentes kirakodási időt.

Gyáriparosok gyűlése. Győröből jelentik: A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének győri főlkja vasárnap tartotta meg évi közgyűlését Wottitz Gusztáv elnöklésével. A napirend első tárgya az adóreform kérdése volt; az ülés Hegedűs Lóránt indítványára örömmel állapította meg azt, hogy az ipar legtöbb kívánságát a kormány a képviselőházi tárgyalások alkalmával teljesítette. Ezután a közgyűlés a munkásbiztosítás reformja és az új ipartörvénytervezet tárgyában magáévá tette a szövetség központjának állásfoglalását. A közgyűlés végül a lemondott Wottitz Gusztávot egyhangulag újra elnökévé választotta meg.

Felolvasás az önálló magyar nemzeti bankról. Dr. Hertzka Tivadar főszerkesztő, az ismert kiváló pénzügyi szaktekintély, márczius 18-án, csütörtökön este hat órakor „Az önálló magyar nemzeti bankról” ezimen felolvasást fog tartani a belvárosi Sas-körben. Ugyanekkor a bankkérdésről nyilatkozni fog Polónyi Géza orsz. képviselő, a Saskör elnöke is.

A Leánykihazasító Egylet közgyűlése. Az Első Leánykihazasító Egylet, mint Szövetkezet, Gyermek- és Életbiztosító Intézet e hó 4-én tartotta 46-ik közgyűlését Schwarz Ármán elnöklése és a számosan megjelent tagok élénk részvétele mellett. A jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldetett dr. Grauer Vilmos és Biró Márk urak, szövetkezeti tagok. Az előterjesztett mérlegből, valamint az igazgatósági jelentéséből kitűnik, hogy az 1908. évi különböző esedékességek czimén a tagok részére 1.542.932 K 38 fillér, vagyis 315.519 K 51 fillérel több fizettetett ki, mint az elmúlt 1907-ik évben. A díjtartalék, márleg szerinti összege 1.167.514 K 43 fillér. Az 1908-ik év új szerzeménye 17.113.000 K volt, a biztosítási állomány pedig a teljesített kifizetések figyelembevételével és a fennálló biztosítások pontos megállapítása után 66.069.973 K 14 fillérre emelkedett. Az összevétel 4.097.660 K 20 fillér, 279.469 K 55 fillérnyi gyarapodást, a mérleg végösszege pedig 1.167.650 K 45 fillérnyi emelkedést tüntet fel, úgy, hogy az utóbbi 16.309.227 K 59 fillért ért el, mely összeg övadéklépes értékpapirokban, takarékpénztékekben, 3 budapesti bérházban, készpénzben stb.-ben nyeri fejezetét. Az 1908. év végével az értékpapirpiacozom uralkodott depresszió oly alacsony árfolyamokat eredményezett, hogy ez ismét árfolyamkülömbözetet okozott. Ezen árfolyamvesztés azonban csak látványos, mivel az értékpapírállomány, melynek összege 9.220.120 K, az egész várt kamatjövédelmet: 397.369 K 65 fillért, csorbitatlanul meghozta és mivel ezen különbözet az árfolyamok remélhető javulásával ki fog kiegyenlítődni. A felügyelő-bizottsági tagoknak egyhangulag történt újra megválasztása után Röser Alfréd Ervin ur szövetkezeti tag indítványára az agg elnöknek Schwarz Ármánnak, az igazgatóságnak, felügyelő-bizottságnak és választmányának, valamint Kohn Arnold vezérigazgatónak és Friedlaender Izidor igazgatónak elismerést és köszöntet szavaz a közgyűlés.

Az iskolahajó kereskedelmi üzeme. Ismeretes, hogy a kereskedelmi minisztériumban január 30-án tartott értekezleten az elnöklő államtitkár felszólította a hajótulajdonosokat, hogy az építendő iskolahajót kereskedelmi üzembe átvessék és ennek

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatát valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

feltételeit lehetőleg gyorsan közöljék a Fiumében azékelő m. kir. tengerészeti hatósággal, amely a megvalósítás további teendőit végezni fogja. A kormány hajlandónak nyilatkozott az iskolahajót, illetve annak áruszállításra szolgáló részét, amely hozzávetőlegesen 3000 tonna hordképességben állapított meg, díjmentesen átengedni a kereskedelmi üzem céljaira és a hajótulajdonosoknak csak az lesz a gondja, hogy a szorosan vett kereskedelmi üzemmel járó költségeket fedezze. A hajóstársaságok legnagyobbikát, az Adriát bizta meg az államtitkár, hogy az összes többi hazai hajótulajdonosokkal ezen tárgyban folytatandó tárgyalásokat vezesse. Az Adria m. kir. tengerhajóstársaság ezt az értekezletet a napokban tartotta meg Fiumében. Képviseivel voltak az értekezleten az összes hazai hajóstársaságok. Megállapították, hogy a kormány felhívásának nemcsak eleget tesznek, hanem a maguk részéről is minden irányban hozzájárulnak ahhoz, hogy ez a régen vajudó kérdés megoldassék. Egyértelműen kijelentették, hogy az Adria, az Ungaro-Croata, az Orient, a Magyar Keleti, az Atlantica és a Magyar-Horvát szabadhajózási társaság azonos jogokkal és azonos kötelezettségekkel részt vesz ebben a kereskedelmi üzemben. Az esetleges veszteséget az említett hajótulajdonosok vállalják, a nyereséget ellenben tengerésznevelési célokra fogják fordítani. A hajónak jogi szempontból való átvételére a Time Charter (időszak bérlet) formáját állapították meg. A kormányval való tárgyalások folytatására az Adria tengerhajózási társaságot kérték fel.

A Kereskedelmi Múzeum levelezői. A kereskedelmiügyi miniszter a janinai (Alsó Albánia) Ganiós és Donos cégét ideiglenesen megbizta, hogy piacán mint a m. kir. Kereskedelmi Múzeum tiszteletbeli levelezője működjen. — Ugyancsak megbizta Palmstrom Ernő kereskedőt, hogy Kölnben mint a Múzeum tiszteletbeli levelezője működjék.

Iparosok kiképzése. A m. kir. Technológiai Iparmúzeum igazgatósága márczius 20-ától április 10-ig tanfolyamot rendez a galvanizálásból és az ennek körébe tartozó műveletek- és eljárásokról. A tanfolyamon résztvehetnek: galvanizálók, bádigosok, lakatosok, műszerészek, stb. hasznosmájú iparosok. Az előadások márczius hó 20., 22., 23., 24., 29., 30., 31., április hó 5. és 6-án este tartanak mindenkor 7-9 óráig, a gyakorlatok pedig csoportonként márczius hó 25., 26., 27., 28., április hó 1., 2., 3., 4., 7., 8., 9. és 10-én, hétköznapokon mindenkor este 5-9 óráig, a közbeeső két vasárnap pedig d. e. 8-12 óráig. Beiratkozni lehet a m. kir. technológiai iparmúzeum igazgatóságánál (VIII. József-körút 6.) a hivatalos órák alatt, vagyis d. e. 9-1 óráig, d. u. 3-6 óráig, vasárnap d. e. 9-12 óráig. A beiratási díj 2 korona, tandíj nincs. A tanfolyamot szorgalmasan látogatók látogatási bizonyítványt nyernek.

A Honi Ipar márczius 15-iki száma gazdag tartalommal jelent meg. Dr. Soltész Adolf az adótervényjavaslatok tárgyalásának befejezéséről, Sasvári Ármán „Bajok a Balkán szerződés körüli” címmel írt nagyrészt kritikát. Sugár Ottó az új ipartörvénytervezet ügyében összehívott ankét jelentőségét fejtegeti. Tartalmas iparpártolási, gyártási, közszállítási és hírvonal egészíti ki a számot.

Megindul a hajó. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közzhírré teszi, hogy hajójáratát Budapest—Visegrád—Dömös között a Kisdunán az egyidejűleg kiadott menetrend hirdetések szerint akként indítja meg, hogy az első felmenet Budapest—Dömösre f. e. márczius hó 20-án, az első lemenet Dömös—Budapestre pedig márczius 21-én lesz. Ezen járatokkal egyidejűleg a Kisdunai állomások a személyes és áruszállításra megnyitnak. A Kisdunai hajók a főváros mentén a budai oldalon a Batthyány-terem és Óbudán nem fognak kikötni, hanem az eme két pont között a Pálffy-terem létesített új hajóállomáson.

Árufelvétel megnyitása. A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy az árufelvétel márczius 16-án a már megnyitott viszonylatokon kívül, a Budapestén aluli összes dunai, valamint tiszai, drávai, szávai, Ferenéz- és Béga-csatornai állomásokon is mindkét irányban megnyitlik.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Nyilttér.

Erovathban közöltékert nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. — Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEC.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, márczius 15.

A készáru-piacon kifejezetten szilárd volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok jó vételkedvet mutattak, jobb árakat is szívesen fizettek, a forgalom még sem olthatott nagyobb arányokat, mert az eladók nagyon tartózkodók és meglehetősen rátartósak voltak. Elkelt mintegy 20,000 q buza, a szombatiaknál 20 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 29.20 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 27.—korona 76.5 kilós erdélyi, rozsos buzáért. Jellemző a helyzetre, hogy egy hajórakomány nagybecserekek, 79 kilós buzáért 29.— koronát fizettek, azzal a kikötéssel, hogy az uszálynak április hónap 10-ig Budapestre kell érkezni. Egyéb gabonaművek közül rozs 10 fillérrel, zab 5 fillérrel, tengeri 20 fillérrel drágább, árpa és korpa szilárd. — Fergalomba került: 100 q rozs 20.70 koronás áron, 100 q zab 18.35 koronás áron és 300 q tengeri 15.30—15.35 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor igen szilárdan és a szombati zárathozal jával magasabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán részint véleményes vásárlásokra, amikhez az egyre jobban kiélesedő külpolitikai helyzet szolgált ösztönzésül, főképpen azonban sürgős fedezésekre még jobban szilárdult az irányzat és még tovább emelkedtek az árfolyamok. Később nyereségű realizálásokra gyöngült kissé az irányzat, de ennek semmi jelentőséget nem lehet tulajdonítani. A tegnapelőtti zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza huszonnégy fillérrel, a májusi buza huszonhat fillérrel, az áprilisi rozs tizenkét fillérrel, az októberi rozs husz fillérrel, az áprilisi zab tizenhat fillérrel, a májusi tengeri tizenkét fillérrel javította az árfolyamát.

A készáru piacon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 100 q 80 k 29.20 K, 100 q 80 k 29 K, 600 q 89 k 29 K, 100 q 79 k 28.75 K, 300 q 79 k 28.70 K felső, 100 q 78.5 k 28.90 K, 100 q 78 k 28.70 K, 600 q 77.5 k 28.85 K, 100 q 77 k 28.40 K, 100 q 76 k 28.10 K.
Pestvidéki: 200 q 78 k 28.40 K, 300 q 76.5 k 28 K, 100 q 76.5 k 28.20 K, 100 q 76.5 k 28.10 K.
Felsőmagyarországi: 300 q 80 k 28.70 K, 100 q 78 k 28.55 K, 100 q 77.8 k 28.50 K, 100 q 77.5 k 28.40 K.
Bácskai: 1700 q 76 k 27.60 K üszkös.
Erdélyi: 300 q 79 k 28.70 K, 100 q 77.5 k 27.80 K, 200 q 77 k 27.80 K, 200 q 76.5 k 27 K rozsos.
Szeremésgé: 2200 q 78.5 k 28.70 K, 4000 q 77.5 k 28.40 K.
Beeskeréki: 3000 q 79 k 29 K.
Rozs: 100 q 20.70 K kpf. par.

Zab: 100 q 18.35 K kpf. par.
Tengeri: 100 q 15.35 K kpf. par. ab Kőbánya, 100 q 15.30 K kpf.
Az árak 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	27.75—28.35	79	28.30—28.80
"	76	27.75—28.35	80	28.55—29.10
"	77	27.95—28.55	81	28.70—29.80
"	78	28.15—28.75	82	—
Fejérmegyei	75	27.60—27.90	79	27.95—28.50
"	76	27.80—27.90	80	28.30—28.85
"	77	27.80—27.15	81	—
"	78	27.95—28.35	82	—
Pestvidéki	74	—	78	28.—28.40
"	75	—	79	28.10—28.55
"	76	27.65—27.95	80	28.35—28.80
"	77	27.85—28.20	81	—
Bácskai	74	—	78	28.10—28.55
"	75	—	79	28.20—28.70
"	76	27.70—28.15	80	28.45—28.75
"	77	27.90—28.35	81	—
Rozs I-rendű uj	—	—	—	20.95—21.10
" középminőségű uj	—	—	—	20.80—20.90
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	17.80—18.05
" II. rendű	—	—	—	17.30—17.60
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	—	—	17.90—18.90
" II-rendű	—	—	—	17.50—17.85
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15.—15.55
Korpa:	—	—	—	12.35—12.40

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:

Buza áprilisra	13.87—13.85—13.95—13.90—
Buza májusra	13.61—13.70—13.66—
Buza októberre	11.47—11.50—11.45—11.51—11.46—
Rozs áprilisra	10.53—10.60—10.54—10.48—
Rozs októberre	9.55—9.52—
Zab áprilisra	8.93—8.89—8.95—
Tengeri májusra	7.73—7.76—7.73—
Tengeri júliusra	—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	13.90—13.91
1909. májusi buza	13.68—13.69
1909. októbert buza	11.47—11.48
1909. áprilisi rozs	10.55—10.56
1909. októberi rozs	9.53—9.54
1909. áprilisi zab	8.94—8.95
1909. májusi tengeri	7.74—7.75

Budapesti gabonaforgalom.

1909. márczius 12-ától 1909. márczius 14-ig.

	Érkezett	Elszállított
Buza	14573	21
Rozs	865	—
Árpa	1463	455
Zab	1827	3405
Tengeri	2808	2669
Liszt	1758	24240
Korpa	100	2410

Értéktőzsde.

Az értéktőzsdéről lapunk közgazdasági rovatában számolunk be.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 621.75—622.50—620.50, Magyar hitel 724—722—722.50, Osztrák-magyar államvasút 673.50—670.50—672, Rimamurányi 518—516—517, Közuti vaspálya 565.50—564.50, Magyar korona-járadék 90.95—91—90.80 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 621—620.25—619, Magyar hitel 723—722.50—721.50, Osztrák-magyar államvasút 671.25—670.75—669.50, Leszámitolóbank 462.50—461, Jelzálogbank 414—413—412.40, Rimamurányi 514.25—512.75, Városi villamosvasút 259, Magyar korona-járadék 90.85—90.80 K.

Díjbitosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5, nyolcz napra 8—10, márczius hónap végére 20—22 korora.

Utőtőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 618, Magyar hitel 720, Államv. 669, Leszámitoló 462, Jelzálog 412, Rimamurányi 514, Városi villamos 259, Közuti villamos 564 kor.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, márczius 15. (Saját tudósítónktól.) Az exportáló államok a mult héten nem sokkal kevesebbet vittek ki, amennyiben a hajóra rakott és Európa felé irányuló gabonakivitel 266.000 tonnát

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert első-rangú uri szabó-termek szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, többszöri próbával.

prima munka.

Atmeneti kabátot (angol kelméből) 35 frtért
Felöltöt () 30 "
Smoking-öltönyt () 35 "
selyem béléssel) 30 "
Prima utcai öltönyt 30 "

IV., BELVAROS, Magyar-u. 3. I. emelet, Kossuth L.-u. mellett. Telefon 116—94.

tett ki a megelőző heti 275.000 tonnával szemben. Ez volt az oka, hogy a külföldi piacok irányzata a múlt héten nyugodtan alakult. Az itteni tőzsdén az eladók emelték az árakat, de eredmény nélkül, mert a konzum határozottan visszautasító magatartást tanusított és különben is csak nagyon gyéren volt képviselve. Buzában csak egyes kisebb tételek kerültek eladásra, így tótfelvidéki 77 kg. 13.70 K. Galántáról és 13.60 K. Vágszélyről kelt el, egyébként csak a múlt heti záró árfolyamok érvényesülhettek volna.

Jegyzeteltétt buza: Tiszavidéki 14.65—15. bányai 14.40—14.80, mosoni 13.80—14.05, tótfelvidéki 13.80—14.15, márcsföldi 13.70—14.

Rozs: Tótfelvidéki 10.60—10.80, esepeli 10.55—10.75, pestmegyei 10.75—10.90, déli vasuti 10.60—10.80, különféle magyar 10.55—10.80, osztrák 10.55—10.80.

Árpa: morvaországi 9.50—10.35, márcsföldi 8.20—9, bécsvidéki 9—9.30, tótfelvidéki 8.30—9.30, déli vasuti 8.50—9.50.

Magyar tengeri 8.25—8.45. Cinquantin 9.30—9.70. Magyar zab 9.35—9.75, valogatott 9.75—10.15, cseh-morvaországi és alsóausztriai 9.75—9.90.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, márczius 15. A szerb kormányának gróf Forgách jegyzékére adandó válaszában tartalmáról Belgrádból ideérkezett hírek a mai előtőzsdén azt az aggodalmat kellették, hogy ennek folytán a feszültség Ausztria-Magyarország és Szerbia között még jobban ki fog élesedni és így az a kedvetlenség, mely már a múlt hét vége felé erőt vett a tőzsdén, újból fokozódott. Ilyen körülmények között nagymérvű eladásokat eszközöltek az összes értékekben. A hangulat még rosszabbodott akkor, amikor a spekuláció nagyobb helyi eladásokkal állt elő, aminek következtében egy a hitelrészvények, mint államvasuti és alpesi bányarészvények 4—5 koronával alacsonyabb árfolyammal indultak. Jelentékeny volt a többi értékek árhanatlása is. Különösen a helyi bankok részvényei, Osztrák földhitelintézet és fegyvergyári részvények gyengültek. Az árhanatlás a járadékpiacot sem hagyta érintetlenül. Magyar koronajáradék csekély forgalommal 1/4 százalékkal, osztrák kinostári jegyek kéttized % -kal gyengültek. E gyengülések dacára a piac nem vesztette el reményét arra, hogy a fennálló nehézségeket végül mégis békésen fogják elintézni és a forgalom megtartotta rendes jellegét. Az első eladások befejezése után a tőzsde nyugodtabb lett. Helyi fedezeti és kisebb budapesti vásárlásokat eszközöltek, melyekre az a hír adott okot, hogy a szerbiai gabonakiviteli tilalmat részben megszüntették. Ez

árjavulásokat vont maga után, minthogy azonban az eladások később, habár kisebb mérvben is megújultak, ezeket az árjavulásokat nem lehetett teljesen megtartani. A forgalom nyugodt jellegét az előtőzsde zárlatáig megtartotta.

11 órákor zárultak:

Osztr. hitel 622, Laenderbank 426.50, Bankgyesület 516, Államvasut 627.50, Déli vasut 100.50, Alpesi 627.50, Magyar koronajáradék 91, Török sorsjegy 182, Orosz járadék 96.20 K.

1 órákor jegyezték:

Osztrák hitel 620.25, Magyar hitel 722, Anglo 200.50, Bankgyesület 516, Földhitelintézet 1069, Laenderbank 426, Union 531, Magyar Jelzalog 415.50, Államvasut 670.50, Déli vasut 100.50, Alpesi 625, Rimamurányi 515, Orosz járadék 96.30 K.

Bécs, márczius 15. (Magyar értékek zárulása) 4 százalékos arany-járadék 110.90, Tiszal és szeg. köcs. sorsjegy 142.50, Magyar hitelbank részvény 727.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 463.10, Rimamurányi 519, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 91.20, 4 százalékos magyar földt. h. kötv. —, Magyar ny. r. k. sorsjegy 192.25, Kassa-Oderbergi Vasutársaság —, Magyar Jelzalogbank 417.50 Magyar keresk. bank —.

Bécs, márczius 15. (Osztrák értékek zárulása) 4 százalékos papír-járadék 94.25, 4 százalékos osztrák arany-járadék 115.40, 1860-as sorsjegy 155, Osztrák hitel-sorsjegy 464, Angol-osztrák bankrészvény 291.50, Bécsi Bankverein 5 8.75, Osztrák-magyar bank 1756, Déli vasut 100.75, Dunagőzhajózási társ. 885, Dohány részv. 337, Cs. k. arany (vert) 11.34, Német bankv. 117.06, Osztr. Lloyd 415, 4.2 szaz. ezüst jár. 94.30—98.15, Osztr. koronajáradék 94.30, 1864-es sorsj. 268.50, Osztrák hitelintézeti részvény 624, Union-Bank 534.50, Osztrák Ländorbank 428, Osztrák-magyar államvasut 674.75, Elbevolgyi vasut 449.50, Alpesi részvény 630, 20 frankos 19.04, Londoni váltóár 239.90, Lipótkohó 410, Töröksorsjegy 183.40.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, márczius 15. A tőzsde ma a szerbiai hírek benyomása alatt állt, amelyek kedvezőtlen hatást tettek, amihez járult a mai bécsi tőzsde lanyhasága, úgy hogy a forgalom megnyitáskor nagyobb kínálat kapott lábra, amelyek a legtöbb piacon százalékonkénti csökkenést jelentettek. Különösen szenvedtek bankok és bányarészvények, amelyek két százaléknál többet veszítettek, továbbá villamossági részvények és Siemens és Halske részvények, amelyek 3 százalékos veszítettek és török sorsjegyek, amelyek többet mint 2 1/2 márkát veszítettek. Járadékok közül a 3 százalékos birodalmi kölesön 0.35 százalékkal, 1902. évi oroszok 0.60 százalékkal és a japániai 3/4 százalékkal estek. A többi piacon is a csökkenések meglehetősen jelentékenyek voltak. Amerikai vasutak 1 százaléknál nagyobb veszteségeket szenvedtek. A további folyamat-

ban az árfolyamok meglehetősen élénk üzlet mellett továbbra veszítettek. Különösen nyomottak voltak orosz járadékok. Az utótőzsdén az üzletesség csökkenés mellett majdnem változatlan maradt. A készpénzpiac ipari értékei nagyobb kínálatra részben szintén erősebben engedtek. Napi pénz 2 1/2 százalékos, magánleszámítási kamatláb 2 3/4 százalékos.

Zárlatkor jegyezték: 4.2 százalékos papír-járadék 98.40, 4 százalékos osztrák arany-járadék 98, osztrák hitelrészvény 195.40, Déli vasut 16.60, orosz bankjegyek 215.55, 4 százalékos új orosz kölesön 78.20, Disconto Commandit 183, Dinamittruszt 158.50, Harpeni 185, Unifikált török járadék 93.25, 4.2 százalékos ezüst-járadék 94.90, 4 százalékos magyar arany-járadék 93.50, Magyar koronajáradék 91.30, Osztrák-magyar államvasut 143.50, Bécsi váltóár 85.35, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 221.10, Geisenkircheni 182.25, Laurakohó 188.90, Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat) márczius 15. 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 98.10, Osztrák hitelintézeti részvény 197.50, Osztrák-magyar államvasut 144, Északnyugati vasut —, Buxteh-radi vasut —, Londoni váltóár 204.92, Bécsi Bankverein 132.20, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölesön 78.10, 4.2 százalékos ezüst-járadék 98.80, Osztrák koronajáradék 95, Magyar koronajáradék 92.25, Osztrák-magyar bank 126.75, Déli vasut részvény 17.10, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.83, Párisi váltóár 812, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény 316, Engedő.

Hamburg, (Zárlat) márczius 15. 4.2 százalékos ezüst-járadék 98.10, 1860. sorsjegy 157, Déli vasut 16.50, 4 százalékos arany-járadék 97.50, Osztrák hitelrészvény 196, Osztrák-magyar államvasut 143.75, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar arany-járadék 92.80, Nyugodt.

London, márczius 15. Angol consol 84 1/2.

Paris, (Zárlat) márczius 15. 3 szaz. Francia járadék 98.20, Osztr. arany-járadék 99.20, Magyar arany-járadék 94.75, 3 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 284, 5 százalékos marokkói járadék 524, 4 százalékos spanyol járadék 98.30, 4 százalékos unifikált török jár. 95.52, Török sorsjegy 174.25, Török dohányrészvény 367, Osztrák földhitelintézet 1154, Osztr. Ländorbank 480, Magyar jelzalogbank 459, Banque de Paris 1573, Banque Ottomane 713, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Hartmann gépgyár 518, Urükányi köcsön 161, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.25, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 105.18, Váltó Belgiumra (rövid) 1/8, Olasz aranyváltó (rövid) 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 3/32, Csek Londonra 252.35, Magánkamatláb 1 1/4 Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Kőbányai sertéspiacz.

Márczius 15. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 142—144 fillér, Fialat könnyű (páronkint 251—266 kilogrammig terjedő sulyban) 142—144 fillér, Könnyű (páronkint 250 kilogrammig) 142—144 fillér, Közép (páronkint 240—280 klg.) 142—144 fillérig, Könnyű (páronkint 240 klg.) 142—

Table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró árfolyam, Pénz, Áru, Záloglevelek, elsősbségek, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Kőszállalók, Sorsjegyek, Pénznekem és váltók. It lists various financial instruments and their market values.

144 fillérig. Sertéslelészám: márczius hó 12. napján volt készlet 21972 drb. — márcz. hó 13-án felhajtattott 92 drb. — márczius hó 13-án elszállított 69 drb. — márczius hó 14. napjára maradt készletben 21995 drb. A hizott sertéslelés iráyzata: változatlan.

Sertéslelésvásári jelentés.

(A székesfevárosi állatvásár és közvágóhíd igazgatósága.) Márczius 15-én. Előző napi eladatlan maradvány 819 drb sertés, 9 drb süldő, 4 drb malacz. Mai felhajtás 815 drb sertés, 75 drb süldő, 10 drb malacz, összesen 1731 drb sertés, 84 drb süldő, 14 drb malacz. Eladatott 989 drb sertés, 22 drb süldő, 4 drb malacz. Mai maradvány 645 drb sertés, 62 drb süldő, 10 drb malacz. Következő árak jegyzettettek: Zsirsertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felüli életsúlyban 110—111 fillér, II. rendű 280—350 kilogrammig 100—110 fillér, életsúlylevonással 128—134 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül életsúlyban 100—114 fillérig, életsúlylevonással 130—144 fillérig, fiatal közép 220—300 kg.-ig életsúlylevonással 136—150 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammig levonással 136—150 fillérig. Hussertés, könnyű 140—300 kilogrammig 132—150 fillérig, belföldi süldő 84—108 fillérig, külföldi malacz 84 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendő. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Bécsi vágómarhavásár.

Márczius 15. A st.-marxi központi vásáresarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtattott 2594 drb magyar, 642 drb galicziai, 884 drb németországi. Jegyzések kilogrammonként életsúlyban: Magyar hizóokor I-ső minőségű 70—76 fillér, II. minőségű 60—68 fillér, III. minőségű 46—62 fillér, galicziai hizóokor I-ső minőségű 76—82 fillér, II. min. 68—74 fillér, III. min. 62—77, német hizóokor I. min. 84—91 fillér, II. min. 70—82 fillér, III. minőségű 64—69 fillér, legelőokor 48—58 fillér, bíka 52—66 koroa 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Márczius 14. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szabó Györgyöt, Rimég Ödönt, Polgár Józsefet és Misz Olivért a marosvásárhelyi r. kath. főgimnáziumhoz a fennálló szerződésből kifolyólag rendes tanárokká nevezte ki, illetőleg az államilag kinevezett tanárok létszámába vette át, Gyurkovics Lajos okleveles tanítót a kralováni állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Kovács Emma okleveles kisdudóvónót a koháryházi II. sz. állami kisdudóvához kisdudóvónóvá, özv. Farkas Jánosné szül. Terbe Julia mezőkövácházi községi kis-

dedóvónó a mezőkövácházi állami kisdudóvához kisdudóvónóvá; az igazságügyminiszter Ungváry Jenő temesvári törvényszéki díjakot a facetsi járásbíróshoz irnokká; a földmivélségügyi miniszter Kerekes Géza okleveles gazdaszt a gazdasági akadémiák létszámába ideiglenes minőségű gazdasági gyakornokká; a budapesti itélőtábla elnöke Tersztyánszky István budapesti lakos végzett joghallgatót és dr. Dömötör Rezső eresi lakost a budapesti itélőtábla területére díjas joggyakornokká; az állami munkásbiztosítási hivatal második elnöke Eördögh Pál budapesti VIII.—X. kerületi járásbírósi irnokot a X. fizetési osztály 3. fokozatába irdatisztté nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sztraka Irén aóstureceki állami óvónót a gőczeruszkai községi jellegű kisdudóvához, Horváth Ilona szálvai állami elemi iskolai tanítónót a naszdói állami elemi iskolához eddigi minőségükben áthelyezte.

Pályázatok. Szentbenedeken postamesteri állásra márczius 26-ig; a nagyföldai járásbírósnál járásbírói állásra; a pestvidéki törvényszéknél albirói állásra és ugyanott jegyzői állásra; a temesvári járásbírósnál albirói állásra; a lugosi járásbírósnál albirói állásra 2 hét alatt; az óradnai járásbírósnál irnoki állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

Pályázatvisszavonás. A nagyszaboni pénzügyigazgatóságnál számgyakornoki állásra hirdett pályázatot visszavonták.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (m. m. m.), date (márcz. 13, márcz. 15), and various measurements (m. m., m. m.). Rows include locations like Söbárding, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Ujvidek, Pancsova, Orsova, Morva, Zselna, Trencsén, Szarad, Rába, Szt. Gotthárd, Győr, Varasd, Zákány, Barcs, Eszék, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboroz, Ung, Pércseny, Tisza, M.-Sziget, Tekeháza, V.-Namény, Tokaj, Tiszafüred, Szolnok, Csongrád, Szegecd, T.-Becse, Titel, Óndova, Hoór, Tapoly, Bartfa, Ladmóc, Sedreg, Sajó, Zsolozsa, Hernád, H.-Németi, Berettyó, Margitta, B.-Ujfalú, Körös, Csauca, N.-Várad, Belényes, Tenke, Gurabonc, Borosjenő, Békés, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Branyicska, Soborsin, Arad, Makó, Yemes, K.-Kostély, Béga, Kiszeto, Temesvár, Becskerek.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmágnességü intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézetes:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt az ország nyugati felén volt kisebb-nagyobb, helyenkint 10 mm.-t meghaladó csapadék; itt-ott zivatar is volt. A hőmérséklet többnyire némileg a normális fölé emelkedett és maximuma Verseczen 13 C. fok, minimuma Kolozsvárott —5 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és sok helyütt — főleg nyugaton — csapadék várható.

Weather forecast table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min. Rows include locations like A.-Szatna, Ungvár, Kismárk, Losoncz, Ógyalla, Budapest, Herény, Keszthely, Pécs, Zsgráb, Fláms, Szeged, Temosvár, Nagyvárad, Kolozsvár, Nagyszeben, Szatmár, Eger, Arvaváralja, Selmeczbánya, Komárom, Magyar-Ovár, Sopron, Eszék, Cirkvenica, Debreczen, Kecskemét, Orosháza, Arad, Zombolya, Versecz, Orsova.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

DARROW HALÁLA.

— REGÉNY. —

Irta: M. L. SEVERG.

— Egy különös szerkezetű injekciós fecskendőt használtam.

Ennél a csodálatos kijelentésnél a terem minden sarkából a csodálkozás félig elfojtott kiáltásai hallatszottak; még a bíró is meglepődött.

Az összes jelenlevőknek tudomása volt róla, hogy emberi lény nem juthatott be sem a szobába látatlanul és most jön egy ember, aki teljesen épeszü és komolyan azt állítja, hogy a büntény elkövetésénél egy fecskendőt használt. Csak Maitland és Godin látszottak nyugodt és higgadtak. Különben az egész tárgyalás alatt Godin különös éles nézéssel figyelte Latourt. Ugy tetszett, mintha a nagy detektív belé akarna hatolni annak a lelke legmélyébe. Egy pillanatig nem vette le a szemét Latourról. Akkor emlékszem, úgy gondoltam magamban, hogy az erő és akarat átvitel ezen módja képezi a nagy detektív titkát és ennek köszönheti a sikerét. Semmi sem került el a figyelmet és egészen csendes mozdulatok, amit más észre sem vett nála jelentőséggel bírtak.

Maitland nyugodt tartása, mely azért kimeríthetetlennek látszott újabb segédeszközökben, végül magára vonta az összes jelenlevők figyelmét, mintha töle várnák az érthetetlen esemény magyarázatát.

Maitland meggondoltan folytatta: — Mennyiben volt az az injekciós fecskendő különös szerkezetű?

Latour kényelmetlenül feszengett és idegesnek látszott.

Nyugtalanul izgett-mozgott, mintha Godin pillantása kardként járta volna át, s

most nem tud szabadulni előle. Nem tudott e tekintet elől szabadulni s végül bágyadt, élettelen hangon válaszolt:

— Két pontban volt különös. Először rendkívül kicsiny volt, csak öt-hat csepp fért bele, másodsor belül egy rugót alkalmaztak, amelyet, ha elengedtem a tüt mozgásba hozta és tartalmát a legnagyobb gyorsasággal kilövelte.

— Mi hozta mozgásba a rugót?

— A fecskendő hegye tűszerü és akörül gyűrüszerűen egy nagyon vékony fémcsik csavarodott. Ezt a kicsi fémgallért a bevezetésnél vissza kellett tolni, ezzel a mozdulattal a rugó jött mozgásba és a tartalma nagy erővel kiszökött.

— Mérget használt a fecskendőben?

— Igen.

— Milyen mérget vett erre a czélra?

Latour habozott és gyámoltalanul mozgott ide-oda, mintha nem akarna az egyes részletekbe bővebben belemenni. Pillantása körüljárt a teremben és mégsem tudott megválni Godin tekintetétől. Néma maradt és a kérdést meg kellett ismételni.

— Milyen mérget használt?

Ismét habozott a tanu és Maitland meg Godin kivételével mindnyájan előre hajóltak, hogy jobban hallhassák a választ. Végül alig hallható suttogással szólt a felelet: — Cyansav.

Hosszan elnyujtott „hm“ hangzott Maitland ajkairól, míg Godin a meglepetés legkisebb jelét sem mutatta. Ugy látszik a jelenlevők mind tisztában voltak vele, hogy az éleslátásu francia már teljesen tisztázva látta az egész esetet, még mielőtt a gyilkost letartóztatva volna. Itt közbeszólt az elnök és Maitlandtól azt kérdezte:

— Ugyebár, az említett mérge nagyon erős?

— Tiszteit elnök ur, — felelte Maitland, — a legmérgebb anyag, amit a kémikusok ismernek. Egy nagyon csekély

mennyiség belélegzése, vagy a bőrbe fecskendezve rögtön halált okoz. Ha egy kis üvegpalézikán egy cseppet egy házi nyulacska felé tartunk, gőzétől azonnal kimulik a szegény pára, még mielőtt a csepp érintette volna.

Mély csend, a legnagyobb izgalom feszült csendje uralkodott a teremben, mikor Maitland ismét Latour felé fordult:

— Tehát azt mondja, hogy tisztán cyansavat használt?

— Igen.

— Elég jártas a chémiában, hogy a következő chémiái megjegyzéseket megértse? Nem használt esetleg cyankáliumot, vagy ferrocycankáliumot?

— Meglehető jó chémiikus vagyok és tudom jól, mit mondtam, cyankálium K. C. N. egy fehér kristályos anyag, amit csak feloldott állapotban lehet befecskendezéshez használni és akkor a hatás nem következett volna be olyan gyorsan, mint amint azt én elérí óhajtottam.

Ennél a válasznál a hallgatók elégtül pillantásokat váltottak. Ugy látták, hogy Latour megállta a helyet Maitlanddal szemben, mert nem esett bele a kis kelezésébe, amit neki az utóbbi felállított, hogy csekély chémiái tudásával megszegyenítse. Hogy Maitland nem intézett további chémiái kérdéseket Latourhoz, csak bizonyítékul szolgál, hogy egyenrangú tudásuak ezen a téren. Annyi bizonyos, hogy nem tudtak kikösködni belőle, Latour ügyvéde miért fáradozik olyan nagyon egy ember kikérdezésével, aki már bevallotta tettét.

Maitland azonban folytatta:

— Mikor Darrow urat meggyilkolták, a szoba közepén ült vendégei közepette. Mondja el a törvényszéknek, miképen jutott be és ismét ki a szobából, anélkül hogy felfedezték?

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Kedd, 1909. márczius 16-án.

NEMZETI SZINHÁZ.

A vadkacsa.

Tragikomédia 5 felvonásban. Irtá: Ibsen Henrik. Fordította: Dr. Lusaacs György.

Személyek:
Werle Gergely, Gogora Az öreg Ekdal, Hjalmar Ekdal, Gina Hedvig, Sörbnyé Relling, Molvik Petersen, Jensen Kóvér ur, Kópasz ur, Rövidlátó ur.
Howáth Pál, Gubányi Gá, H. győsi M. Várdi A., Lenkei H. Somlai Meszáros, Abonyi Szőke, Bónis Hajdu, Bartos.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

VIGSZINHÁZ.

A kivándorló.

Színmű négy felvonásban. Irtá: Herczeg Ferencz.

Személyek:
Hatfaludy herceg, Pálfalvi Miklós, Béni Szentgróthy, Jesszi Hegyi, Keresztessy Mihályi, A felesége, Adél, leányuk, Kelemen Boka, Veres Kristóf, Henrik Béni.
Fenyvesi Góth, Tanay Harmat H., Tapolczay Vendrői, Szerényi Rónaszékiné, Hegedűsné Hegedűs Balassa, Kazaliczky Bárdi, Sarkadi Győző.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Pálmay Ilka fellelével:

Az elvált asszony.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Leon Viktor. Zenéjét szerzte: Fall Leo.

Személyek:
Lisseweghe Kari, Jana, felesége, Bakkeny, Wandor-Loo Gonda, Deestelouk, elnök, Ruitersplai, biro, Leyre, ügyvéd, Tjonger, Wiesum, szakértők, Scrop, kalauz, Adél, jegyese, Krauwoviet, Martje, a felesége, Kisburo, Egy hölgy, Inas.
Király Medgyaszay Boross, Pálmay I. Szirmai, Németh Dósa, Pásztor Császár, Fábrián C. Simai, Harmath I. Kiss Pál, Nyarainé Ligeti.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

FŐVÁROSI GYERMEK-SZINHÁZ.

VI., Révai-utca 18. szám.
Következő előadás
ostörtők, márczius 18-án.

M. KIR. OPERAHÁZ.

A navarrai lány.

Lyrál epizód egy felv. Zenéjét szerz.: Massenet J. Szöv. iriak: Claretie és Cain. Ford.: Abrányi Emil.

Személyek:
Anita Szamosi E., Araquill Korbész, Carrido Várdy, Romigio Szendrői, Ramon Pichler, Bustamanta Dalnoki, Egy katona Nyíregyházi

**Utána:
Mesevilág.**

Tánczene 5 lépben. Szövegét írta: Novak László. Zenéjét szerzte: Nedbal O. z. k. Kirografr. áját írta és betanította: Guarra M.

Kezdeté 7 órakor.

VÁRSZINHÁZ.

Nincs előadás.

MAGYAR SZINHÁZ.

Hivatalnok urak.

Társadalmi színmű 3 felvonásban. Irtá: Földes Imre.

Személyek:
Brohser gyáros, Barna Gábor, Róné neje, Müller Feleki, Herczeg Vendrői, Ulrich Róth, Ella, lánya, Kozma Vámosiné, Dezső, fia, Nag. Pál, Smolla János, Juliska, Terka.
Vágó Törzs, Batori G., Papp László, Réthey Dobl, Vándorl Rátkay, Tóth I. Tarnay, Forrai R. Z. Molnár, Czobor Sugár I., Makay G. Kacsóh F.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

URÁNIA SZINHÁZ.

A francia forradalom.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Wépszínház-utca 1-3. szám. Telefon 63-39.

Be vagyok én csudálkozva.

Éneklő kép. Énekli és előadja: Gombóér András. Saját főtárl. — Egy macska lakó. — Pál egy énekesnőbe szerelmes.

A meudoni mészáros.
— Egy pályát tévesztett fiatal ember. — Judáscsók. — Kötélverő műhely. — Az örök kovácsműhelye.

Ária a Troubadourból.
Kezdeté 5 órakor, vasár- és ünnepeken 3 órakor.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Japán Budapesten!

A 8 igazi Géza

és a szenzációs

RIOGOKU - CSOPORT.

továbbá 12 attrakció.

Az előadás kezdete 8 órakor.

Jegyelővétel: délelőtt 10-1 óráig és délután 3-6 óráig. — Telefon: 93-36.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté pont 8 órakor. Ma és mindennap: Szenzáció! Eredeti újdonságok! Szenzáció!

Budapest-Nagymaros. Jelenetek egy vasuti kupéban. — Irták: Glinger és Taussig. Fordította: Steinhart Géza. — Ezt megelőzi:

CSAK ÖT PERCZ!

Bohózat. Irták: Glinger és Taussig, fordította: Steinhart. Továbbá: Steinhart, Gyárfás, Nedles, Sándor, férfi kettős és Pápy teljesen új magánzánaikkal, valamint: The Georgis és Heldee and Perree tánc kettős fellépje.

Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. sz. és özv Kontinó dohánykülönlegességi áruházában, Andrassy-ut 29.

Vasár- és ünnepnap délután fél négy órai kezdettel mérsékelt helyáru előadás.

A remek téli kertben reggeli tánc és zene. Elsőrendű attrakciók — Belépő-díj nincs.

FOLIES CAPRICE

Igazgatóság: LEITNER és KELETI Révai-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Telefon 14-22. Az előadás kezdete 1/2 9 órakor. 11 órakor. Ma? 11 órakor.

„Der Herr Ersatzmann“

Bohózat, irta: Armin József. Rendező: Werner Manó

Ezt megelőzi 9 1/4 órakor

! „Az első Stáció“ !

Bohózat, irta: Salyr. Rendező: Rott Sándor. Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig.

Az I-ső emeleti „Casino de Parisban“ elsőrangú Tánc-Attrakciók kezdete 1/2 12 órakor.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Beregmegeye)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapesten és a forrás kezeléséig Munkácson.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Ma és minden este 8 órakor a kontinens legjobb műsora!

Szanin A spárga Beregiss

Uj szenzációk! Pesti színésznők (Primadonnák pongyolában) és egyéb kisasszonyok. Éjjeli zene! Varjas Antal új slágere. Falrengető kacagás!

A hálószoalány PAMPOULETTE ÉHES A mutyl-szoba. Közklvánatra harmadizben meghosszabbítva: A nimfa és a faun náza. — Azonkívül: La bella Rosetti. A hét mozija. Espana négyes. Mario, le chanteur-phénomène. Sorello Kosmos és még 8 attrakció.

Jegy váltható elővételi díj nélkül a Royal-Orfeum nappali pénztáránál d. e. 9-1, d. u. 3-6-ig. Vasárnap délután fél 4-kor mérsékelt áru előadás. A téllert tükörtérben éjjelkor Trlanon és Grand-Cabaret, új táncattrakciók, cigányzene reggeli 5 óráig.

Ha nem, akkor forduljon bizalommal Hatschek N. opti-ushoz, CSAK Karoly-körút 8. sz. a hol szemüvegek és látcsövek is legolcsóbban kaphatók. Ingyen árjegyzék bérmentve.

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal Hatschek N. opti-ushoz, CSAK Karoly-körút 8. sz. a hol szemüvegek és látcsövek is legolcsóbban kaphatók. Ingyen árjegyzék bérmentve.

CZIMBALMOT

ne vegyen, míg

REMÉNYI MIHÁLY

legujabb czimbalom árjegyzékét át nem olvasta, melyet Reményi czimbalom osztálya küld ingyen és bérmentve,

Budapestről KIRÁLY-UTCZA 58.

Telefon 87-84.

Hang mint a zongoráé. Kivitel a legujabb stylusokban.

10 évi kezesség! OLCSÓ ÁRAK.

Legmegbízhatóbb Román Oszkár Angol FOGMŰTERME

Budapest, VII., Rákóczi-ut 14. sz. I. em.

Munkálatai Jóságát részleltízetési kedvezményvel is biztosítja.

Szőnyeg-újdonság!

200-300 nagyságban nyírott Jaquard szőnyeg, tartós minőségben 6 fti 80 krért.

Rosenberg és Qitt

200 éves, szőnyeg- és vázázóruék nagy árúháza

Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet

Alapítástól 1898.

CIMBALMOK,

legujabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részleltízetésre is legmesszöbbszerűen jóhatású kaphatók. Fonográfok, gramofonok, heged. k. fuvalák, cit. rak, akarinák stb. olcsón legjobbak. Kítüntetve ehsmeret jó munkáért.

Árjegyzéket ingyen küld

Mogyoróssy Gyula

m. kir. szabadalm. hangszergyára Bpest, VIII., Rákóczi-ut 7L

Telefon 68-29.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

VI., Teréz-körút 28. — Telefon 52-88.

Minden este 9 1/2 órakor:

1909. márcz. 16-ától kezdve a szezon hátralévő idejére leszállított helyáruk.

Jegyek: 6 kor. helyett 4; 5 kor. helyett 3; 4 kor. helyett 2 kor. Bővebbet a falragaszok. Minden este 9 1/2 órakor:

a fényes márcziusi műsor. Rigó Torani, cabaret-díva, német dalok. A városatyák. (Szatira). Fantáz a és valóság. (Eleven régeny.) Jaok, a hasmetsző. Vitéz László, bábszínház-paródia. A tisztességes asszony (Bohózat). Hogy kell a viszonyt felbontani. (Tréfa.) A Boharirichterék. (Paródia) 12 új kuplé.

PARISIANA-ORFEUM

Szerecsen-utca, a m. kir. operával szemben. Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-45.

Ma és minden nap kezdete 9 órakor!!

Pénztári órák d. e. 10-1-ig délután 3-6 óráig.

Utazás Kanabokába!

Eredeti néger operett. Előadja a 22 tagból álló, világhírű néger operett-társulat.

16 új varieté-szám.

Előadás után a remek téllertben kabaret, előkelő művészek közreműködésével. — Balogh Károly cigányzenekara hangversenye. — Kitéző könyve. — Pompás üvegsör.

Helyáruk: 2, 3, 4, 5, 6 korona.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszeszt. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszékhely Budapest, VIII., József-körút 80. Gara Géza és Isa drogéria — Tessenk árjegyzéket kérni.

Dr. BATIZFALVY I. Z.

fővárosi fogorvosi intézete áthelegelő lyezve

Károly-körút 3. alá

Fájós fogak meggyógyí. Szépadlás nélküli műfogak, aranyhitek, koronák. Tartós fogtömések. Jól használható fogorok elkészítése és behelyezése. Jótállás mellett mérsékelt sabott áron. — Vidékiek félrap alatt megkapják műfogalkat.

Jótállás mellett mérsékelt sabott áron. — Vidékiek félrap alatt megkapják műfogalkat.

Kalapkirály

Elsőrangú url divat és kalapüzlet. Panama kalapok Zkronaéért felülmúlhatlan sikerrel tisztítottunk.

1 különös gondot fordítunk műhelyünkben Hársfa-u. 33. nöl szalmakalapok átalakítására.

Szíves pártfogóért esedezőnk

Osztermann és Stern kalapos-mester Eskü-t 6. (Klotild-palota).

Kovács Gyula

zongoratermei Budapest, (Gresham-palota)

V., Ferenc József-tér 5-6.

Telefon 110-66.

Telefon 110-66.

Magy. kir. államvasutak üzletvezetősége, Szombathely, 6196/09. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMENY.

A magyar királyi államvasutak szombathelyi üzletvezetősége az 1909. évi folyamán a szombathelyi szerződésben összegyűlt és nélkülözhetővé váló öntöttvas forgácsot, selejt papír és hulladékpapír anyagot értékesíteni óhajtván, ezek eladása céljából nyilvános pályázatot hirdet.

A fenti ócska anyagokból az év folyamán és időnként összegyűlt mennyiségek lehetőleg teljes kocsirakományok összegyűlte után és lehetőleg havonként, az 1909. évi december hónapban összegyűlt mennyiségek pedig legkésőbb az 1910. évi január hónap végéig fognak az illető vevőknek rendelkezésére bocsáttatni.

Nyilvános pályázat hirdetik, továbbá az alábbi ócskavas anyagokra is:

- 100 q. vasbádó,
- 50 q. forrasztó (3 m. felül),
- 100 q. forrasztó vas és
- 100 q. zuzott vas.

Ezeknek az utóbb felsorolt ócska vas anyagoknak megvételére azonban kizárólag csak kisgyárosok és kisbirtokosok vagy gazdák tehetnek ajánlatot, megjegyezvén, hogy művelőket, valamint azt is, hogy a kérdésszerű anyagokat kizárólag saját műhelyeikben, vagy gazdaságaikban fogják felhasználni az ajánlatokhoz melléklendő iparhatósági, vagy községi előjárásügyi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni.

Megjegyzetjük, hogy kereskedők ezekre az utóbbi anyagokra nem pályázhatnak s néfán beadott, erre vonatkozó ajánlatuk nem vétetik figyelembe.

A magyar királyi államvasutak részéről határozottan kikötetik, hogy az anyagokért felajánlandó egységárak az anyagoknak a szombathelyi gyűjtő szerződésben való átvétele mellett tétessenek. Az anyagok vasúti kocsikba való felrakásáról a vevő fel saját költségén tartozik gondoskodni.

Oly kikötés tehát, hogy az anyag a fel által meghatározandó távolságra, vagy valamely állomásra bérmentesen szállíttassék, vagy vasúti-kocsiba rakassék, határozottan mellőztessék, mert ilyen ajánlat figyelembe nem vétetik.

Azon esetben, ha a vevő fel az anyagoknak vasúti kocsikba való felrakását nem saját emberei által eszközölteti, hanem azt az átadó szerződés által kívánja fogantatni, akkor szerződésünk ezen munkáért méter-mázsánként a következő árakat számítja föl és pedig: az öntöttvas, forgács és bádóért 7 (hét) fillér, selejt és hulladékpapírt 11 (tizenegy) fillér s forrasztó, forrasztó és zuzottvasért 4 (négy) fillérért.

A fentebb felsoroltakon kívül az ajánlattevő magára nézve kötelezőnek elismeri az ócska anyagok eladására vonatkozó 122291—896. számú általános feltételeinket, melyet két tanu előtervezése mellett aláírva és 60 filléres magyar okmánybéllyel ellátva ajánlatához csatolni tartozik.

Ezen feltételek a magyar királyi államvasutak nyomtatványtárárnál (Budapest, Andrássy-ut 73—75.) példányonként 50 fillérért megszerezhetők. Vidékieknek ezek a feltételek a magyar királyi államvasutak nyomtatványtárához intézendő írásbeli megkeresésére a megfelelő ár és 20 fillér postabélyeg előzetes beküldése esetén megküldetnek.

Ezen feltételek megészítésül kikötetik, hogy a selejt és hulladékpapírban ajánlattevő — amennyiben nem hazai papírgyáros, hanem kereskedő, — a neki átengedendő selejt-papírneműekről kizárólag a magyar szent korona országainak területén levő papírgyáraknak adhatja el és ezt okmányilag igazolni is tartozik. Ezen kikötés áthágása esetén a nyertes ajánlattevő a külföldre elküldött anyag értékének 20 százalékát terjedő bírsággal sújtható.

Az ajánlat beirt ivenként 1 koronás magyar okmánybéllyel ellátva sértetlen borítékban, mely ajánlattevő pecsétjével látandó el, a magyar királyi államvasutak szombathelyi üzletvezetőségére általános osztályához 1909. évi április hó 15-ik napjának déli 12 órájáig a következő felirattal küldendő be:

„Ajánlat ócska anyagok megvételére 6196—909. számhoz.”

Az ajánlatok kizárólag ezen célra rendelt s a magyar királyi államvasutak szombathelyi üzletvezetőségének anyag- és leltárszerzési csoportjánál (I. emelet 4. ajtó sz.) ingyen kapható ajánlati nyomtatványon és annak rovatainak pontos kitöltése mellett állítandók ki. Az ajánlati árak korona értékben számokkal és betűkkel olvashatóan kitendők.

Nem az általunk kiadott nyomtatványon, vagy a feltételek eltérő ajánlatok nem vehetők figyelembe.

Bánatpénzben a megvenni szándékolt anyagmennyiségnek az árakért felajánlott egységárral számított értékének 5 százaléka, az ajánlat benyújtására kitűzött határnap előtt és pedig 1909. évi április hó 15.

napjának déli 12 órájáig készpénzben vagy állami letétekre alkalmas étel-papírokban szombathelyi gyűjtőpénztáruknál letendő.

A bánatpénz vagy az arról szóló letéti jegyet, mely utóbbi az ajánlattevő birtokában marad, az ajánlattal egy borítékban nem szabad beküldeni. A bánatpénz letétele az ajánlatban felemlítendő.

Egyéb, vagy lebonyolított ügyletek biztosítására letéteinkben levő, bár felszabadult biztosítékok ezen ajánlatokhoz nem fogadtatnak el bánatpénzzel.

Bánatpénz, vagy a fentidézett aláírt feltételek nélkül, ugyancsak elégtelen bánatpénzzel, nem sértetlen és le nem pecsételt borítékban, vagy elkészve beérkezett ajánlatok, vagy olyanok, melyek a fentebb felsorolt feltételekből eltérő kikötéseket tartalmaznak, figyelembevételre nem számíthatnak, ugyancsak olyanok sem, melyekben javítások vagy vakarások fordulnak elő.

Pályázatok egyáltalában nem vétetnek tárgyalás alá.

Ajánlattevő ajánlatával annak felbontásáról számított hat hétig kötelezettségben marad, azt tehát időközben vissza nem vonhatja.

Az ajánlatok tetszés szerinti részmenyiségekre is szólhatnak, de a magyar királyi államvasutak szombathelyi üzletvezetősége is fenntartja magának azon jogot, hogy tetszés szerinti részmenyiséget engedhessen át, melyet ajánló, ha csak annak ellenkezőjét ki nem költöte, elfogadni köteles.

A magyar királyi államvasutak szombathelyi üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között — tekintet nélkül a felajánlott árakra — szabadon választhasson s hogy végre a szél elérésére bármilyen másféle intézkedést is teheszen.

Szombathely, 1909. márczius hóban. Az üzletvezetőség.

A már 34 év óta a kerékpárvilágot uráló eredeti angol kerékpárokat dupla harang-csapágyval és szabadonfutóval, 3 évi jótállással, minden artemeles nélkül szigorúan az eredeti gyári árakon havi 12 és 15 koronás részletre adjuk és

Helical Premier és The Champion

kerékpárokat dupla harang-csapágyval és szabadonfutóval, 3 évi jótállással, minden artemeles nélkül szigorúan az eredeti gyári árakon havi 12 és 15 koronás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

egész világon létező összes kerékpárhoz külső és belső gummikát, csengőket, lámpákat, pedálokat, lánczokat, konuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében melyen leszállított nagyvonalú szállítunk vidék-eredeti gyári árban 30% ártészállítással re is bárhová

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár és alkatrészek nagykereskedők Budapest, VIII., József-körút 41. szám. Pótküzetek: Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. sz. Nagy árjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Kerber Henrik

ablak, lakástisztítási, padló-beeresztési, főregmentesítési és pormentesítési vállalat és porszívógéppel

BUDAPEST,

VIII., Gyöngytyuk - u. 7. Pontos kiszolgálás !! TELEFON: 53—55.

Találmányokat szabadalmaztat és értékesít:

Pataky Vilmos

hítes szabadalmi Budapest IV., Eskü-ut 3. Telefon 89-22. Sajat szabadalmi irodák a külföldön: Berlin, W., Leipzigerstrasse 112. Paris, 58. rue Lafayette. Amsterdam, Keizersgracht 209.

BUTOR DUS VALASZTEKBAK... RÉSZLETFIZETÉSRE... RENDHIVÜLI OLCSÓÁRAN... HÁBÍTÓ...
EHRENTREU TESTVEREKTEL
EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-SAROK) BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-SAROK) HÍRES ÁRBEVÉZÉK INGYEN. TELEFON 82-27.

Ezen szabadalmazott ágy tömörrészekkel, rézdrózzal, erős aczélsodronnybetéttel 32 kor. Réz függönyrudak, teljes készlet 4.50 K. Rézagy sodronnybetéttel 80 K. Rézagy-osiszolás és javítás 17 K. Vaskeretes ágybetét, erős minőségű 11.50 K. Fakeretű 7.50 K. Kárpitozott matracok minden kivitelben. Vas- és résbutorokat legolcsóbban szállít!

PROHÁSZKA JÁNOS gyáros VI., Gróf Zichy Jenő-u. 46. (Volt Új-utca.)

Pontos és legjobb órák

5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT :: ::

részletfizetésre is.

Javitásokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN műórás

Budapest, Erzsébet-körút 29.

Heti műsor:

1909. márczius hó	Magy. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Hangversenyek
17 Szerda	Rigoletto A csodá váza	Miss Hobbs	Két férfi	Tatárjárás	Hivatalnok urak	Az elvált asszony	A francia forradalom	Royal: Wedekind-Frank felőlvásása
18 Csütörtök	II. Rákóczi Ferencz	A gyermekkirály	Képzelt Leveg	A király	A sasfők	Az elvált asszony	A francia forradalom	—
19 Péntek	—	A tűzhely	—	A kívándorló	Hivatalnok urak	Az elvált asszony	A francia forradalom	—
20 Szombat	d.u. este A bolygó hollandi	A tűzhely	—	Vigyázz a nőre	Hamlet	Az elvált asszony	Az Országos Szín- művészeti Akadémia előadása	Royal: Marteau—Dohnányi hármas
21 Vasárnap	d.u. este Sába királynője	Az ember tragédiája	—	A tanítónő	A meztelen nő	Táncos huszárok	Az orosz-japan háború	—
		A tűzhely	—	Vigyázz a nőre	Hivatalnok urak	Az elvált asszony	A francia forradalom	—

UNION-BANK.

Az Union-Bank részvényeseinek

XXXIX. rendes közgyűlése

szerdán, 1909. márczius hó 31-én d. e. 11 órakor lesz az intézet helyiségében, Bécsben, I., Renngasse 1.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése és a mérleg-bizottság előterjesztése az 1908. évről.
 2. A felügyelő-bizottság jelentése és ennek tárgyában határozathozatal.
 3. Határozathozatal a tiszta nyereség felosztására vonatkozólag.
 4. Választás az igazgatóságba.
 5. A felügyelő-bizottság választása az 1909. évre.
- Bécs, 1909. évi márczius hó 10-én.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Hirdetmény.

Alóírott mint a felosztott Ráczkevei Takarékpénztár Dömsöd-Dabi hitelszövetkezetének 1908 évi december hó 13-án tartott rendkívüli közgyűlésen felszámolóul megválasztott megbízottja, felkérem mindazokat, kiknek ezen felosztott szövetkezettel szemben bármilyen követelése volna, azt nálam bejelenteni el ne mulasztják, mert a kereskedelmi törvény 252. szakaszában meghatározott 6 hó eltelté után felszólamlások, illetve követelések figyelembe nem vétetnek.

Kelt Ráczkeven, 1909. évi márczius hó 8-án.

Egerváry Jenő,

a felosztott Ráczkevei takarékpénztár Dömsöd-Dabi hitelszövetkezetének felszámolója.

Az Ujlaki Téglá és Mészégető

Részvénytársulat virágcserep-osztálya

BUDAPEST

V., Akadémia-utca 9.

Raktár: III., Bécsi-út 134.

Ajánlja legkiválóbb minőségű minden méretben a leggyorsabb től a legdrágább kivétel. Szint-ugy kerti díszeket és jár-díszeket.

Arajánlattal és mintával szívesen szolgál.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház urogenitális és bujjakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphillist és önfertőzésből támadt idegbajokat.)

Meglepi az eredmény férfiak gyengeségénél (impotentia) még öregebb egyéneknek is.

Biztos siker folyton a honorarium utólag is fizethető. Levelekre díjlanul válasz. Kivánatra gyógyszer.

Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapest, Rákóczi-út 8/A. szám.

(Aljárónéz, a Pannónia szállodával szemben.)
Lépcsőházi bejárat. - Külön várószobák.

NAGY LÁSZLÓ

A GYERMEK ÉRDEKLŐDÉSÉNEK LÉLEKTANA.

Ára 3 korona.

Kapható LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál, Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

!! Fiatal anyáknak fontos !!

A Franklin-Társulat kiadásában most jelent meg:

A SZOPTATÁS

a mesterséges táplálás és a csecsemőkori bélbajok.

Írta

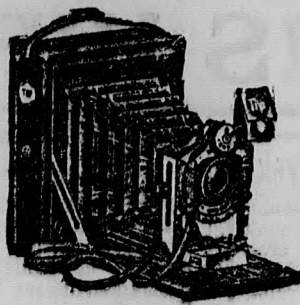
BEREND MIKLÓS dr.
egyetemi magántanár.

Ára 1 korona 50 fillér.

Kapható:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál
Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

DRÓT-KERÍTÉS
LEGOLCSÓBB AZ 1872. ÉVBEN ALAPÍTOTT
STADLER MIHÁLY
SODRONY-FONAT-SZITAÁRU-
ÉS KERÍTÉS-GYÁRNAL
BUDAPEST
VI. VÁCZI-KÖRÚT 43
ARJÉGYZÉK
DIJMENTES
MEGBIZNATÓ PONTOS
KISZOLGÁLÁS!

Fényképező-gépek és Látcsövek részletfizetésre

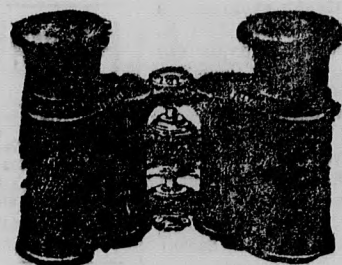
kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

optikai áruházban

Budapest, VII. Rákóczi-út 26. szám.

Arjegysek ingyen!

Hollandi

életbiztosító részvénytársaság

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

Amsterdam

Magyarországi igazgatóság:

BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 1. SZ.

Az 1907-ik év végén:

a biztosítások összege a **341 millió** koronát meghaladta.

A fartalékok összege: **99 millió 440,898.20** kor.

Eddigi kifizetések: **75 millió 856,650** kor. 79 fill.

Legolcsóbb díjak.

Titkos betegségek.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és aki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nem életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magasztos hivatású Dr. Palócz v. kórházi orvos-specialista országos híré intézete (Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-út 10.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujjakóros sebeket, hugycső-, hólyag-, ideg- és hátgerinczajokat, az önfertőzés és szifilis-utóhatjait, magánlést, elyengült férfierőt, (impotenciát), kezdődő elme zavart, aranyeret, sérveket, vérhajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levelére kimerítő választ (a levelbe csak válaszbélyeget kell mellékelni.) A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szifilisz speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10 órától d. u. 5 óráig (vasárnap déli 12-ig.)

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-út 10.

Rutorszállítás
Beraktározás
Balassa Gyula és Társa
Budapest, Teréz-körút 19. Telefon 33-32.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
Használtak és újak, rendkívüli olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Bálvány-utca 6-C. 28

Csemegecsőlő,
fagymentesen csomagolva postakoszorúként 3.50 K. csemegealma, papirhéjú dió 3.90, világos kajszinbaracklevár kg. 1.80, mézédesszilvalekvárnak 80 fill., különleges birsalmalekvárnak vagy sajtjának 1.80, hordóskáposztát hasábal postaiúvegként 2.20 kor. Gyümölcskivittel Csongrádról. 24956

Hordóskáposztát,
kosáruvegként 2.20, világos kajszinbaracklevárt kg.-ját 1.80, mézédesszilvalekvárt 80 fillérrel, különleges birsalmalekvár vagy sajt 1.80. Fajborokat lefejtve, kölcsönhordóban 28 koronáért. Gyümölcskivittel Csongrádról. 24956

Fajborokat,
lefejtve, kölcsönhordóban, 28 koronájával, kisúston főzött törkölypálinkát 5 literes üvegekben 10 koronáért. — Gyümölcskivittel Csongrádról. 24956

Pénzt azonnal
butorra, zongorára, kocsikra, varrógépekre, kerékpárokat, kereskedelmi cikkekre, melyeket utólagos díjfizetéssel legutóbban bizományba beraktározunk. Tauber Armin és Társa, kizárólagosan csak VII., Baross-tér 18. Telefon 97-66.

Fajbaromfi
fajebek, nyulak, diszgalambok, madarak, élő méhek stb-iről érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bérmentve Diana-telep, Tar, Hevesmegye. 27100

Gyümölcsfa,
diszfa- és rózsá-árjegyzékek ingyen szolgál Weber falkolája Bekas, megyeren, (Budapest mellett.) 27041

Mme. Valter
angol- és francia női szabónő Budapest, VIII. ker., Feasko-utca 8., I. em. 6. Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legutolsó dívat szerint legfrissebb kivitelben, szolid árak mellett. Átalakítások elfogadottak. Gyászruhák 24 óra alatt készülnék.

Temetkezési
vállalkozók, intézetek, egyletek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv. társ. Nagymező-u. E. 46.

Szeszgyárvezető,
elsőrendű erő, szakiskolát végzett, 16 évi gyakorlati és gépzési vizsgával bír, — felmondatlan állását augusztusra változtatni óhajtja, mint önálló és független tisztviselő; kívánatra óvadékkal is rendelkezik. Leveleket szívesképp továbbítja Breuer Oszkár ur, joghallgató, Nagyvárad, Báthory-u. 16. szám. 5741

Pénzszekrények
es amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkívüli olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Pénzelőleggel
beraktározunk bizományba butort, varrógépet, kerékpárt, kereskedelmi cikkek utólagos díjfizetéssel száraz raktárainkba

Zálogszedőulákat
veszek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736

SCHILLER ISIDOR
ékszerkereskedő
Budapest,
Sip-utca 8. szám.

A legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt

Kézpénzbeni áron a legújabb rendszerű bankhitel
utján kizárólag csakis
REMÉNYI
nagy magyar hangszertelepen
Prospektus és árjegyzék ingyen. 640
Budapest, Király-u. 58.

Ingóságokat
értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárta a Szentkirályi utcából. Kézpénzelőleggel beraktároz bármilyen ingóságokat, berendezéseket mintaszertű raktárba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110-08. 9984

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíróiskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Ivan 1868-ban. Biztos állásbiztosítás. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czinire vizsgázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépeztektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-08. Beírások egész napon át. 28044

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államviszsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyisintén államszámvetelési államszámvetelési előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma. Bpest, IV., Magyar-utca 3., III., em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel. 681

Neu Samu és Fia
szállítóeszköz és géppár, kir. országos feigintézet
VÁCZ.
Gyárt: mindennemű fa-és vastalicskat, kő- és kézkocsit, szerszámokat, emelőgépeket, kettős áttétellel, fűsifafrészszatelokat kerti és locomobifecskenőket stb. stb.
Budapesti raktár és iroda:
VI., Gyár-utca 23.
Telefon: 161-27.
Kérjen árajánlatot!

Pénz-szekrények
ujak és használtak, valamint kazetták és másolóperek legelőnyösebban csakis Spitzer és Testvéreik, Budapest, VII., Dob-utca 16. sz. (Király-u. 13.) Gozsdu-udvar kaphatók.

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsírás-oktatás. Ingyenes gépirás-tanítás az összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia” Országos Gabelsberger gyorsíró- és gépiró-iskolában havonta új magyar, német gyorsírási, gépirási, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró-és kereskedelmi iskolai rendszer tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és dízsmunkák elkészítését és sokszorosítását. A „Kalligrafia” szepírásai osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer követeztében minden esetben sikeres szepírás-oktatás. Mérsékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. sz. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót. 282

+ Soványság +
Az egyedüli eredménytől kísért hálszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványság tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek kelet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóallást. Verszegényesség, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszert. Kitüntetések: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönőlevelek minden országból. Dobozonként 1 forint 10 kor. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Rekedtség
biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle cukorka, 60 fillérért mindenütt kapható. 26796

Légszesz és villamos csillárok
legelőnyösebben szereshetők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-, uri szoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas-és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és Társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Bouvet-Ladubay
legjobb és legelőnyösebb francia pezsgő.
Vezérképviselőség:
PRÁGA, Soukenicka 30.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 főemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és szalonbutorok, keleti szönyegek, csillárok. — Telefon 82-13.

INGYEN! + GUMMI +
és különféle óvszer-árjegyzéket titoktartás mellett ingyen és bérmentve küldjük
NAKIRA
törvényesen védett férfi gummitűkülönlegesség, tucatja 12 kor., 3 tucatból 20% engedmény
Uterus-Spray
legújabb hygienikus női szert 14.- korona.

GUMMI-HALHÓLYAG
2, 4, 6, 8, 10, 12 korona tucatja. Mintagyűjtemény 12 darab 4 kor. Pess velus 8-8 kor.-ig. Irrigator 3 kor. és feljebb. Bidec vasállványon 8 korona.

+ Magyar Orvosi Műszeriar +
Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben.)
Fontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Ingyen díszmunka!
Magyarország összes fürdőinek, szanatoriáinak, nyaralótelepeinek és ásványvizeinek részletes, illusztrált leírását levélni kérésre ingyen megküldi
Magyar Fürdőkalauz
kiadóhivatala
Bpest, Eötvös-u. 36., I. 9

Kotlóstyuk
hiányában csirkét, libát kelthetni (nem géppel) biztos sikerrel. Utasítás 220 fillér. Baromfi véss elleni háziszser 150 fillér Szentpétery Istvánné Mezőúr. 5737

Ajtók és ablakok
régii és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapnyas rácszatok, kertkerítések, keramitlapok, Kehlheimi lapok olcsón kaphatók
Kelemen Mór
épület-bontós vállalkozónál
Budapest, Nador-u. 72-74. Flók-üzlet Sziget-ut 5.

MÉRNÖK-AKADÉMIA
gép- és elektro-technikások, építő mérnökök és építészek részére. Felvétel 6 gym. osztályból vagy más tanuló előképzettség v. szakiskola elvégzése után. Bővebbet a programmból
Wismár a. d. Ostsee.

VALÓ-
di francia különlegességek (óvszerek) csakis
P. Bergueran Fils
leghíresebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker., Erzsébet-körut 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vadászfegyver
Bitka kedvező alkalmi vétel, egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewerculcsu Lancaster 20 frt. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru. Bücksflinte 40 frt. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejectoros (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélcsovékkel 65 forint. Winchester 35 forint. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghammerles, ugyanitt alkalmi ajándék tárgyak szebbnél-szebb dísz és használati tárgyak és Gramofon beszélogépek valamint Görz, Zeiss, Voigtlander és más finom lénykepezőgép, perzsa szönyegek és egy motorkerékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-ter 5. szám. Radonál. (Nem Egyetem-utca. Telefon 105-82.

!! Olcsó kölcsönök !!
Tisztviselő kölcsönt
6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! **Felzalogkölcsönt 4-4 1/2%-ra** 4-62-5.05% annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra **Óvadékokra az érték 75%-ig** katonatiszteknek hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. **Tárczahitel, Váltókölcsönt** gyorsan és előnyösen folyósítunk. **Ingatlanok, erdők, bányák adásvétel.** **Os tályorsjegyek** hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden felvilágosítás díjtalan! Képviselek alkalmazatnak! **Kun és Társa** bankbizományi és kereskedelmi iroda, Budapest, Rózsa-u. 29. III. 5. sz. Válaszbélyeg.

Brilliantot,
aranyat, ezüstöt, ékszeret és régiséget veszek és eladok. Kértező ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95-48.—

CSIZ
a kontinensen a legelőnyösebb Jód bromgyógyfürdő. A meglepő gyógyeredményekben névezetes szerep jut az ásványis nagy radioaktivitásának, melyet **Legey Béla** egyetemi tanár legújabb vizsgálatai felfedeztek. Magyiarítás május 1-én. Számos előrendű bérház, szanatórium, gyógytár, zongora, kávéház, lawn-tenisz, tornó-lak, kirándulások. Vasut állomás, posta, távirda helyben. Hivatalos orvos **Kallos Jenő dr. Katonatisztek, államhivatalnokoknak elő-és utóidényben 50 százalék kedvezmény.** Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság. Az ásványviz rendeltető használatai utasításai a fürdőigazgatóságnál és **EDÉSKUTY L.** kiadarsítónál Budapestben.

BUTOR
részletre is mélyen leszállított áron kapható a
Butor - Udvarban,
Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Andrássy-ut sarkán.)
Árjegyzék ingyen.

INGYEN
DRÁGÁB, MINT MÁLUNK RENDELT PENTYKÉP
NAGYÍTÁSOK
MINDEN IRÁNYBAI RÁFELÉRTÉKELT MŰBEM
BUDAPEST, VI. MITHENILLE-0-66
KÜLTÖNTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRISI
KÖZMEZŐTŐZSI MŰVÉLEMENY
OSZTALYVÉLKERESZTTEL ÉS
ARANY-ÉREMMEL.